កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ
អាល្លឺម៉ង់
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Implemented by giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

របាយការណ៍អង្កេត ស្តីពីលទ្ធភាពទទួលបាន និងការយល់ដឹងលើថវិកាក្រុង ស្រុក

បោះពុម្ពដោយ

ទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិអាល្លឺម៉ង់ (GIZ)

ការិយាល័យកណ្តាល

ទីក្រុងបុន និងអ៊ិចប៊ិន ប្រទេសអាល្លឺម៉ង់

កម្មវិធីកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងរដ្ឋបាល

ការិយាល័យនៅភ្នំពេញ	ការិយាល័យនៅខេត្តបាត់ដំបង
ផ្ទះលេខ១៦៤ អេ ផ្លូវ២៧៨	សាលាខេត្តបាត់ដំបង
សង្កាត់បឹងកេងកង ១	ផ្លូវលេខ ១ ទល់មុខស្ពានចាស់
រាជធានីភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា	ខេត្តបាត់ដំបង ប្រទេសកម្ពុជា
ទូរស័ព្ទលេខ៖ +៨៥៥ ២៣ ២១ ៦៧ ៥៦	ទូរស័ព្ទលេខ៖ +៨៥៥ ៥៣ ៧៣១ ២៦២

Facebook: https://www.facebook.com/darprogramme/
Website: www.giz.de

អ្នកនិពន្ធ/អ្នកទទួលខុសត្រូវ/អ្នកពិនិត្យឡើងវិញ៖

អង្គការទិន្នន័យអំពីការអភិវឌ្ឍ ផ្ទះលេខ៤៣ ផ្លូវលេខ២០៨ សង្កាត់បឹងរាំង ខណ្ឌដូនពេញ

រចនាប្លង់

អង្គការទិន្នន័យអំពីការអភិវឌ្ឍ រាជធានីភ្នំពេញ

ខេត្តបាត់ដំបង ឆ្នាំ២០២០

មាតិកា

បញ្ជីអក្សរកាត់......4
1. សេចក្តីសង្ខេបរួម......6
2. វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ......9
2.1. ដំណាក់កាលក្នុងការស្រាវជ្រាវ......9
2.2. យុទ្ធសាស្ត្រជ្រើសរើសសំណាក និងប្រមូលទិន្នន័យ......10
2.2.1. ការស្ទង់មតិប្រជាពលរដ្ឋ......11
2.2.2. កិច្ចសម្ភាសន៍ជាមួយអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានគន្លឹះ (KII)......12
2.2.3. ការពិភាក្សាជាមួយក្រុមគោលដៅ (FGD)......14
2.2.4. សិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់......14
3. លក្ខណៈប្រជាសាស្ត្រនៃអ្នកចូលរួមក្នុងការស្រាវជ្រាវ......15
3.1. លក្ខណៈប្រជាសាស្ត្រនៃអ្នកចូលរួមក្នុងការស្រាវជ្រាវ......15
3.2 កិច្ចសម្ភាសន៍ជាមួយអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានគន្លឹះនៅរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក......18
4. ការរកឃើញអំពីចំណេះដឹង ឥរិយាបថ និងការអនុវត្តជាក់ស្តែងចំពោះថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រុង ស្រុក......20
4.1. ចំណេះដឹង ឥរិយាបថ និងការអនុវត្តជាក់ស្តែងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ......20
4.2. ចំណេះដឹង ឥរិយាបថ និងការអនុវត្តជាក់ស្តែងរបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក......22
5. ការរកឃើញស្តីពីការយល់ដឹងលើឧបត្ថម្ភថវិកាប្រចាំឆ្នាំក្រុង ស្រុក......24
5.1. ការយល់ដឹងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ......24
5.2. ការយល់ដឹងរបស់មន្ត្រីរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក......26
6. ការរកឃើញស្តីពីការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីថវិកា និងការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ......30
7. ការរកឃើញស្តីពីការបណ្តុះបណ្តាល និងការកសាងសមត្ថភាពរបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក......40
8. អនុសាសន៍......45
8.1. សម្ភារៈ ឬឯកសារផ្សព្វផ្សាយថ្មី និងយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការផ្សព្វផ្សាយ......45

8.2. ការជំរុញការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ 53
8.3. ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពសម្រាប់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក..55
8.4. ទម្រង់គំរូថវិកាប្រចាំឆ្នាំក្រុង ស្រុកដែលងាយយល់ 57
*9. **ឧបសម្ព័ន្ធ**..59*

បញ្ជីអក្សរកាត់

API	Advocacy and Policy Institute	វិទ្យាស្ថានតស៊ូមតិ និងគោលនយោបាយ
BMZ	Federal German Ministry for Economic Cooperation and Development	ក្រសួងសហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់សម្រាប់សហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍ
BoG	Board of Governors	គណៈអភិបាល
CAF	Community Accountability Facilitator	អ្នកសម្របសម្រួលគណនេយ្យភាពសហគមន៍
CARE	Cooperative for Assistance and Relief Everywhere	អង្គការសហករណ៍សម្រាប់ជំនួយគាំទ្រ និងសង្គ្រោះនៅគ្រប់ទីកន្លែង
CSO	Civil Society Organisation	អង្គការសង្គមស៊ីវិល
DAR	Decentralisation and Administrative Reform	កម្មវិធីកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងរដ្ឋបាល (កម្មវិធីដារ)
D&D	Decentralisation and De-concentration	ការធ្វើវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ
D/M	District/Municipality	ក្រុង ស្រុក
FGD	Focus Group Discussion	ការពិភាក្សាជាមួយក្រុមគោលដៅ
GIZ	Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit	អង្គការកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិអាល្លឺម៉ង់
IEC	Information, Education and Communication	សម្ភារៈព័ត៌មាន អប់រំ និងទំនាក់ទំនង
I-SAF	Implementation of Social Accountability Framework	ការអនុវត្តក្របខណ្ឌគណនេយ្យសង្គម
KAP	Knowledge, Attitude and Practices	ចំណេះដឹង ឥរិយាបថ និងការអនុវត្ត
KII	Key Informant Interview	កិច្ចសម្ភាសន៍ជាមួយអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានគន្លឹះ
MCS	Ministry of Civil Service	ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ
MEF	Ministry of Economy and Finance	ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ
MoEYS	Ministry of Education, Youth and Sport	ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
MoH	Ministry of Health	ក្រសួងសុខាភិបាល
MoI	Ministry of Interior	ក្រសួងមហាផ្ទៃ
NCDD	National Committee for Sub-National Democratic Development	គណៈកម្មាធិការជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ
NCDD-S	Secretariat of the National Committee for Sub-National Democratic Development	លេខាធិការដ្ឋានគណៈកម្មាធិការជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ

NLC	National League of Local Councils	សម្ព័ន្ធភាពជាតិសមាគមក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ឃុំ សង្កាត់នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ODC	Open Development Cambodia	អង្គការទិន្នន័យអំពីការអភិវឌ្ឍ
OL	Organic Law	ច្បាប់ស្ដីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ
OWSO	One Window Service Office	ការិយាល័យច្រកចេញចូលតែមួយ
Q&A	Question and Answer	សំណួរ និងចម្លើយ
RACHA	Reproductive and Child Health Alliance	អង្គការសម្ព័ន្ធសុខភាពកុមារ និងសុខភាពបន្តពូជ
RDA	Rural Development Association	សមាគមន៍អភិវឌ្ឍជនបទ
RGC	Royal Government of Cambodia	រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា
SK	STAR Kampuchea	អង្គការស្ដារកម្ពុជា
TI	Transparency International	អង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិ
VSG	Village Support Group	អង្គការក្រុមទ្រទ្រង់ភូមិ
WMC	Women’s Media Centre of Cambodia	មណ្ឌលព័ត៌មានស្ត្រីកម្ពុជា
WP	Watthnak Pheap	អង្គការវឌ្ឍនភាព
WV	World Vision	អង្គការទស្សនៈពិភពលោក

1. សេចក្តីសង្ខេបរួម

ជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ អំណាចរដ្ឋបាល និងនយោបាយនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ភាគច្រើនស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់កណ្តាល។ ប៉ុន្តែទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា កំពុងតែអនុវត្តនូវយុទ្ធសាស្ត្រវិមជ្ឈការ ដែលក្នុងនោះធនធានហិរញ្ញវត្ថុ និងធនធានមនុស្សជាមួយនឹងអំណាចក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត កំពុងត្រូវបានផ្ទេរជាបណ្តើរៗជូនទៅឱ្យរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ កំណែទម្រង់នេះកំពុងដឹកនាំដោយគណៈកម្មាធិការជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ (គ.ជ.អ.ប) ដោយមានក្រសួងសំខាន់ៗមួយចំនួនកំពុងអនុវត្តកិច្ចការងារ ដែលស្ថិតក្រោមការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួន ក្នុងនោះ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ទទួលបន្ទុកកិច្ចការកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការសារពើពន្ធ ហើយក្រសួងមុខងារសាធារណៈទទួលបន្ទុកកិច្ចការកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ។

កំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការមានគោលបំណង "បង្វិតសេវាសាធារណៈឱ្យកាន់តែកៀកជិតប្រជាពលរដ្ឋ" តាមរយៈការជំរុញឱ្យប្រជាពលរដ្ឋ "បញ្ចេញមតិរបស់ខ្លួនចំពោះអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន ដែលអាចមានឥទ្ធិពលលើការសម្រេចចិត្តនានាពាក់ព័ន្ធនឹងជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេ និងអាចឱ្យរដ្ឋបាលមូលដ្ឋានរបស់ពួកគេមានគណនេយ្យភាពតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ ចំពោះគោលនយោបាយ សេចក្តីសម្រេច ទង្វើ និងសកម្មភាពផ្សេងៗរបស់ខ្លួន ហើយក៏ឱ្យជ្រាបអំពីរបៀបដែលគេប្រើប្រាស់ ឬមិនប្រើប្រាស់សិទ្ធិអំណាច និងធនធានសាធារណៈ"[1]។ ក្រៅពីនេះ កំណែទម្រង់នេះក៏ដើរតួនាទីជាឧបករណ៍មួយយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការពង្រឹងភាពអង់អាចរបស់ស្ត្រី និងក្រុមជនងាយរងគ្រោះ ដែលអាចឱ្យពួកគាត់បានចូលរួម និងមានឥទ្ធិពលលើអភិបាលកិច្ចមូលដ្ឋាន[2]។

កំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការនេះត្រូវបានគេចាប់ផ្តើមអនុវត្តដំបូងនៅថ្នាក់ឃុំ សង្កាត់ក្នុងឆ្នាំ ២០០១ ដោយមានការអនុម័តច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់។ ជាមួយនឹងក្របខណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ការអនុវត្តវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការក្នុងឆ្នាំ២០០៥ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានពង្រីកកំណែទម្រង់នេះទៅកាន់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិដទៃទៀត មានដូចជា រាជធានីភ្នំពេញ ខេត្ត ក្រុង ស្រុក និងខណ្ឌ។

កំណែទម្រង់នេះគឺមានបង្កប់នៅក្នុងគោលការណ៍នៃការអភិវឌ្ឍតាមបែបគោលការប្រជាធិបតេយ្យ ដែលជាទស្សនទានស្នូលមួយនៃរបៀបវារៈគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ការប្តេជ្ញាចិត្តក្នុង

---

[1] ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ (២០០៨), ទំព័រទី ៤

[2] ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ (២០០៨), ទំព័រទី ៤

ការលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ ត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំងនៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ ដើម្បីកំណើន ការងារ សមធម៌ និងប្រសិទ្ធភាព ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ និងផែនការនានារបស់ គ.ជ.អ.ប។

ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ (២០០៨) បានកំណត់អំពីការផ្ទេរការទទួលខុសត្រូវ និងធនធាននានាទៅដល់ក្រុមប្រឹក្សាជាប់ឆ្នោតនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដោយមានគោលបំណងចម្បងចំនួនពីរ គឺដើម្បីពង្រឹង និងពង្រីកលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យមូលដ្ឋាន និងចូលរួមចំណែកក្នុងការបង្កើត លើកកម្ពស់ និងធ្វើឱ្យមានការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យប្រកបដោយនិរន្តរភាព។ ច្បាប់នេះបានចែងថា ក្រុមប្រឹក្សាថ្មីត្រូវមានតួនាទីអនុវត្តកិច្ចការចាំបាច់នានា ដើម្បីសម្រេចគោលបំណងក្នុងការបង្កើត ការលើកកម្ពស់ និងការធ្វើឱ្យមានការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យប្រកបដោយនិរន្តរភាព និងដើម្បីបំពេញមុខងារ និងភារកិច្ចដែលបានប្រគល់ និងធ្វើប្រតិភូកម្មទៅក្រុមប្រឹក្សាតាមរយៈច្បាប់នេះ ឬអនុលោមទៅតាមច្បាប់នេះ[3] ដែលជាគោលការណ៍ណែនាំនៅក្នុងរបៀបវារៈរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងជាឆ្អឹងខ្នងរបស់យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដើម្បីកំណើន ការងារ សមធម៌ និងប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅក្នុងការអនុវត្តបច្ចុប្បន្ន សមត្ថភាពប្រតិបត្តិរបស់ក្រុង ស្រុក បានដាក់កំហិតលើសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន ក្នុងការស្រូបយកការផ្លាស់ប្តូរទាំងអស់ដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ។ ភស្តុតាងបានបង្ហាញថា តម្លាភាពថវិកាស្ថិតនៅក្នុងកម្រិតទាបនៅឡើយ ការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋនៅមិនទាន់មានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់នៅឡើយ ខ្វះយន្តការដើម្បីជំរុញឱ្យមានការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងដំណើរការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត និងការតាមដានលើការប្រើប្រាស់ហិរញ្ញវត្ថុ និងកង្វះសមត្ថភាពខាងផ្នែករដ្ឋបាល។

[3] ច្បាប់រៀបចំអង្គការ, មាត្រា ២៩

រូបភាព ១.១ រចនាសម្ព័ន្ធរដ្ឋបាលនៃរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ

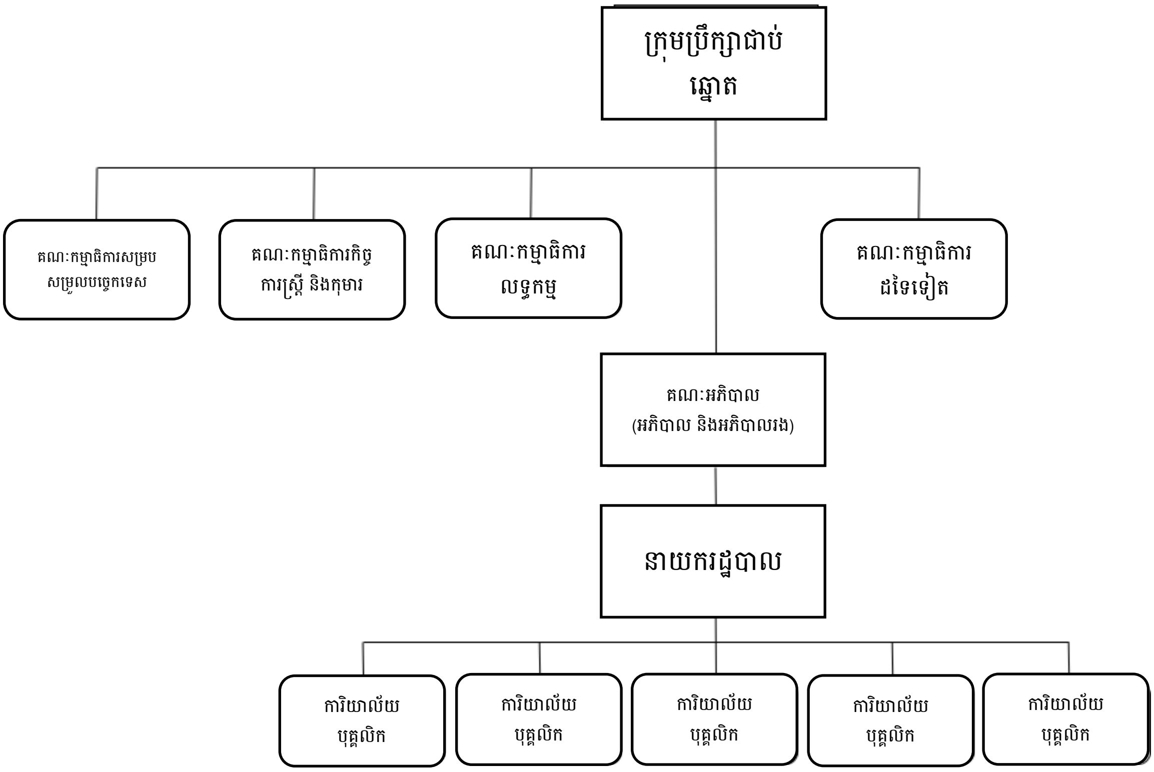

ប្រភពព័ត៌មាន៖មេរៀនសម្រាប់ការយល់ដឹង និងការបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីច្បាប់រៀបចំអង្គការ (២០១២)

ក្នុងពេលអនុវត្តកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ កម្មវិធីកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងរដ្ឋបាល (កម្មវិធីដារ) មានគោលបំណងគាំទ្ររដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិដែលបានជ្រើសរើស ក្នុងការផ្តល់សេវាសង្គម និងសេវារដ្ឋបាល ឱ្យប្រកបដោយការសម្របសម្រួលល្អ តម្លាភាព គណនេយ្យភាព និងដោយមានការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋ។ កម្មវិធីកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងរដ្ឋបាលត្រូវបានអនុវត្តដោយអង្គការកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិអាល្លឺម៉ង់ (ជីអាយហ្សិត) និងទទួលបានការគាំទ្រពីក្រសួងសហព័ន្ធអាល្លឺម៉ង់សម្រាប់សហប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ច និងការអភិវឌ្ឍ។

នៅថ្នាក់ជាតិ កម្មវិធីនេះបានធ្វើកិច្ចសហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយលេខាធិការដ្ឋាន គ.ជ.អ.ប ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ និងក្រសួងវិស័យមួយចំនួន មានដូចជាក្រសួងសុខាភិបាល និងក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ដើម្បីពិនិត្យមើលក្របខណ្ឌគតិយុត្តឡើងវិញ និងរៀបចំលិខិតូបករណ៍ និងនីតិវិធីចាំបាច់នានា ដោយផ្អែកលើការអនុវត្តជាក់ស្តែងពីថ្នាក់ក្រោមមូលដ្ឋាន។ នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ កម្មវិធីកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងរដ្ឋបាលបានគាំទ្ររដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ក្នុងខេត្តបាត់ដំបង ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាមូលដ្ឋាន និងបង្កើនសមត្ថភាពរបស់បុគ្គលិករដ្ឋបាលនិងក្រុមប្រឹក្សារបស់រដ្ឋបាលទាំងនេះ ក្នុង

គោលបំណងកែលម្អការផ្តល់សេវាសង្គម និងសេវារដ្ឋបាលជូនប្រជាពលរដ្ឋឱ្យបានកាន់តែប្រសើរ។ កត្តានេះនឹងជួយជំរុញឱ្យក្រុមប្រឹក្សាអាចបំពេញតួនាទី ភារកិច្ចថ្មីរបស់ខ្លួន និងពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបានកាន់តែប្រសើរ។

របាយការណ៍នេះបង្ហាញពីការរកឃើញនៃការអង្កេតមួយ ដែលត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីឆ្លើយតបនឹងគោលបំណងទី៤ នៃកម្មវិធីកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ "នៅក្នុងក្រុង ស្រុកដែលបានជ្រើសរើសចំនួន៤ ថវិកាសម្រាប់ការផ្តល់សេវាត្រូវបានបោះផ្សាយក្នុងទម្រង់ដែលងាយស្រួលយល់សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ"។ ការអង្កេតនេះបានរកឃើញភស្តុតាងពីភាពខ្វះចន្លោះ ដែលប្រជាពលរដ្ឋ បុគ្គលិកអង្គការសង្គមស៊ីវិល និងបុគ្គលិករដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក និងក្រុមប្រឹក្សាបានយល់ដឹង ប្រើប្រាស់ និងយល់ឃើញអំពីថវិកាក្រុង ស្រុក។ ការរកឃើញទាំងនេះ ក៏កំណត់នូវឱកាសដើម្បីកសាងសមត្ថភាពរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក កែលម្អការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកា និងជំរុញការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

2. វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ

2.1. ដំណាក់កាលក្នុងការស្រាវជ្រាវ

- **ការស្រាវជ្រាវទុតិយ រួមមានការត្រួតពិនិត្យមើលឯកសារដែលមានស្រាប់ឡើងវិញ៖** i) ច្បាប់ គោលនយោបាយ និងលិខិតបទដ្ឋានផ្លូវការនានា រួមទាំងច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ii) ប្រភពឯកសារផ្លូវការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល៖ ប្រព័ន្ធទិន្នន័យឃុំ សង្កាត់ អនឡាញ(CDB)[4] និងប្រព័ន្ធទិន្នន័យអនុវត្តគម្រោង (PID)[5] iii) ប្រភពឯកសាររបស់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល៖ របាយការណ៍អង្កេតស្តីពីថវិកាបើកទូលាយ (OBS) សន្ទស្សន៍ថវិកាបើកទូលាយ និងរបាយការណ៍ឆ្នាំ២០១៨ ស្តីពីគណនេយ្យភាព និងតម្លាភាពក្នុងដំណើរការរៀបចំថវិកា ដែលចេញផ្សាយដោយអង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិ។
- **ការស្រាវជ្រាវបឋម៖** ជាការប្រមូលទិន្នន័យដោយផ្ទាល់ទាំងពីនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដោយបានជួបសម្ភាសន៍ជាមួយគ្រប់ភាគីដែលស្ថិតក្នុងវិស័យពាក់ព័ន្ធ។ ការអង្កេតនេះបានប្រើវិធីសាស្ត្រពីររួមគ្នា ក្នុងទម្រង់ជាទិន្នន័យបែបបរិមាណ និងបែបគុណភាព ដោយបានប្រមូលពី ៤ក្រុមផ្សេងគ្នា រួមមាន i) ការជួបសម្ភាសន៍ជាមួយប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងក្រុង ស្រុកដែលបានជ្រើសរើសទាំង១១ ii) ការជួបសម្ភាសន៍ជាមួយអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានគន្លឹះនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក្នុងនោះមានតំណាងក្រុង ស្រុក និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលនៅក្នុងក្រុង ស្រុកដែលបានជ្រើសរើស

---

[4] គ.ជ.អ.ប "ប្រព័ន្ធទិន្នន័យឃុំ" ចូលទៅយកទិន្នន័យនៅថ្ងៃទី ២៦ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០១៦, http://db.ncdd.gov.kh/cdbonline/home/index.castle

[5] គ.ជ.អ.ប "ប្រព័ន្ធទិន្នន័យអនុវត្តគម្រោង" ចូលទៅយកទិន្នន័យនៅថ្ងៃទី ២៦ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០១៦, http://db.ncdd.gov.kh/pid/project/home/index.castle

ទាំង ១១ iii) ការពិភាក្សាក្រុមគោលដៅជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ មន្ត្រីរបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលនៅក្នុងក្រុង ស្រុកដែលបានជ្រើសរើសទាំង ១១ និង iv) ការជួបសម្ភាសន៍ជាមួយអ្នកផ្ដល់ព័ត៌មានគន្លឹះនៅថ្នាក់ជាតិ ក្នុងនោះមានមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិ និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលនៅរាជធានីភ្នំពេញ។

2.2. យុទ្ធសាស្ត្រជ្រើសរើសសំណាក និងប្រមូលទិន្នន័យ

ការអង្កេត និងកម្រងសំណួរត្រូវបានរៀបចំឡើងតាមវិធីសាស្ត្របែបចំណេះដឹង ឥរិយាបថ និងការអនុវត្ត (KAP) ក្នុងគោលបំណង i) វាយតម្លៃការយល់ដឹង ការប្រើប្រាស់ និងការយល់ឃើញរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ អង្គការសង្គមស៊ីវិល មន្ត្រីរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក និងក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ចំពោះថវិកាក្រុង ស្រុករបស់ខ្លួន ii) កំណត់រកឱ្យឃើញពីសម្ភារៈ ឬឯកសារផ្សព្វផ្សាយ ប្រធានបទបណ្ដុះបណ្ដាល និងយុទ្ធសាស្ត្រផ្សព្វផ្សាយថ្មីៗចំពោះថវិកាក្រុង ស្រុក និងiii) ស្វែងយល់ពីចំណាប់អារម្មណ៍របស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការចូលរួមលើកិច្ចការថវិការបស់ក្រុង ស្រុក។

ការអង្កេតនេះត្រូវបានធ្វើឡើងនៅក្នុងក្រុង ស្រុកនៃខេត្តបាត់ដំបង ដែលជាខេត្តគោលដៅក្នុងការអនុវត្តកម្មវិធីកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ និងនៅក្នុងក្រុង ស្រុក ពីរផ្សេងទៀតនៃខេត្តពោធិ៍សាត់ និងខេត្តប៉ៃលិន ដែលស្ថិតនៅក្បែរខេត្តគោលដៅរបស់កម្មវិធីកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ។ ការប្រមូលទិន្នន័យត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងក្រុង ស្រុក សរុបចំនួន ១១ ក្នុងនោះមាន ៧ក្រុង ស្រុក ក្នុងខេត្តបាត់ដំបង ២ក្រុង ស្រុក ក្នុងខេត្តពោធិ៍សាត់ និង ២ ក្រុង ស្រុក ទៀតក្នុងខេត្តប៉ៃលិន។

ការប្រមូលទិន្នន័យនៅថ្នាក់ក្រុង ស្រុកត្រូវបានធ្វើឡើងនៅចន្លោះថ្ងៃទី១៧ ខែកុម្ភៈ ដល់ថ្ងៃទី៣ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២០ ហើយកិច្ចសម្ភាសន៍ជាមួយអ្នកផ្ដល់ព័ត៌មានគន្លឹះនៅថ្នាក់ជាតិត្រូវបានធ្វើឡើងនៅភ្នំពេញ រវាងសប្ដាហ៍ទី១ និងសប្ដាហ៍ទី២ នៃខែមីនា ឆ្នាំ២០២០។

រូបភាព ២.១៖ ក្រុង ស្រុកគោលដៅ

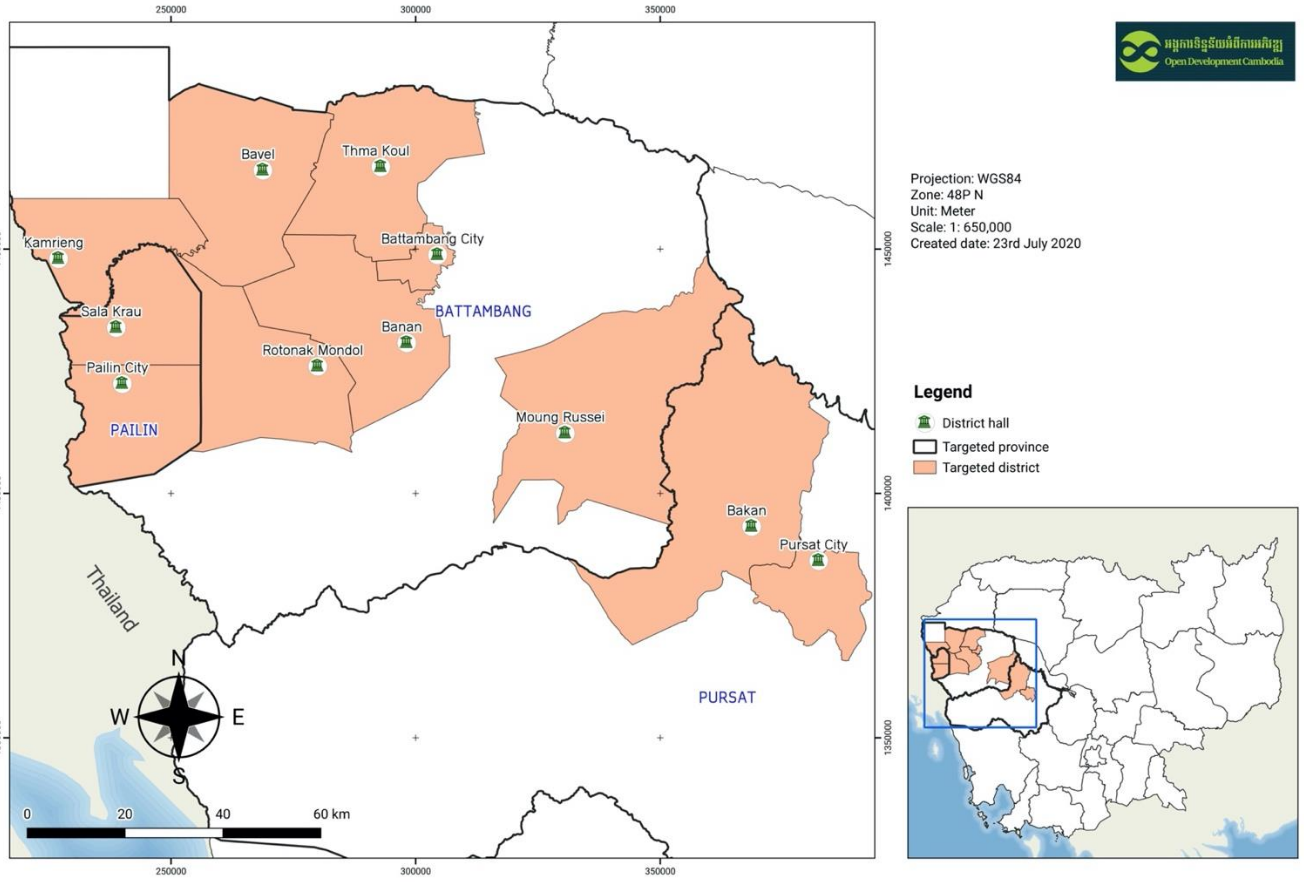

2.2.1. ការស្ទង់មតិប្រជាពលរដ្ឋ

គោលបំណងនៃការធ្វើអង្កេតប្រជាពលរដ្ឋ គឺដើម្បី ១)វាយតម្លៃអំពីរបៀបទទួលបាន ប្រើប្រាស់ និងយល់ដឹងជាសាធារណៈអំពីថវិកាក្រុង ស្រុក ២) ស្វែងយល់ពីការចូលរួម និងចំណាប់អារម្មណ៍របស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងដំណើរការរៀបចំផែនការថវិកា និង ៣)សិក្សាពីសក្តានុពលដើម្បីរៀបចំបង្កើតសម្ភារៈ ឬឯកសារ និងយុទ្ធសាស្ត្រ ដែលអាចផ្តល់ប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ក្នុងការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈពីថវិកាក្រុង ស្រុក។ ការអង្កេតនេះ ត្រូវបានធ្វើជាមួយប្រជាពលរដ្ឋក្នុងក្រុង ស្រុកចំនួន១១ ដែលក្នុងមួយក្រុង ស្រុក មានចំនួន ៣០ នាក់ សរុបប្រជាពលរដ្ឋចំនួន ៣៣០ នាក់។ ប៉ុន្តែ ដោយសារដើម្បីបញ្ចៀសការបាត់ចំនួនប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងការអង្កេតនេះ ហើយក្រុមការងារប្រមូលទិន្នន័យធ្វើការអង្កេតនៅតំបន់ផ្សេងៗគ្នាក្នុងពេលតែមួយ ហេតុនេះចំនួនប្រជាពលរដ្ឋធ្វើការអង្កេតសរុបមានចំនួនដល់ទៅ ៣៤០ នាក់។

ការជ្រើសរើសអ្នកចូលរួមក្នុងការអង្កេត ត្រូវបានធ្វើឡើងតាម២ដំណាក់កាល។ ទី១ ការជ្រើសរើសតាមរយៈការកំណត់ឃុំ/សង្កាត់ដែលនឹងត្រូវធ្វើការអង្កេត។ ដោយសន្មតថា ចម្ងាយរវាងលំនៅដ្ឋានរបស់ប្រជាជនទៅកាន់សាលាក្រុង ស្រុក អាចជះឥទ្ធិពលលើការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការ

ទទួលបានព័ត៌មានសាធារណៈ ហេតុនេះទើបឃុំ/សង្កាត់ត្រូវបានញែកចេញជាបីប្រភេទ (ឃុំដែលស្ថិតនៅឆ្ងាយ មធ្យម និងជិត) ដោយផ្អែកទៅតាមចម្ងាយជាមធ្យមទៅកាន់សាលាក្រុង ស្រុក។ បន្ទាប់មកឃុំ/សង្កាត់ចំនួនមួយក្នុងចំណោមឃុំ/សង្កាត់ទាំងអស់ត្រូវបានជ្រើសរើសដោយចៃដន្យ ដើម្បីធ្វើការអង្កេតប្រជាពលរដ្ឋ (សូមមើលផែនទីក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី ១ សម្រាប់ព័ត៌មានលម្អិតបន្ថែម)។

ដំណាក់កាលទី ២ គឺការរៀបចំសំណាកដើម្បីគ្របដណ្តប់អ្នកចូលរួមក្នុងការអង្កេត ដោយផ្តោតលើយេនឌ័រ ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងកម្រិតនៃការអប់រំ។ ដោយសារចំនួនប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងការអង្កេតនេះមានចំនួនតិច ហេតុនេះចំនួនសំណាកខាងលើមិនបានតំណាងឱ្យចំនួនប្រជាពលរដ្ឋសរុបដែលមាននៅក្នុងក្រុង ស្រុកទាំងអស់នោះទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ ចំនួនសំណាកខាងលើនេះមានគោលបំណងស្វែងយល់ពីការយល់ឃើញរបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលមានសមាសភាពចម្រុះ ដើម្បីកំណត់យុទ្ធសាស្ត្រ និងរៀបចំបង្កើតសម្ភារៈ ឬឯកសារ ដែលអាចផ្តល់ប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ក្នុងការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈពីថវិកាក្រុង ស្រុក។

ការអង្កេតប្រជាពលរដ្ឋនេះត្រូវបានធ្វើឡើងដោយអ្នកសម្របសម្រួលគណនេយ្យភាពសហគមន៍ ចំនួន៦នាក់ ដែលធ្លាប់ឬបានកំពុងធ្វើការជាមួយអង្គការដែលអនុវត្តផែនការអនុវត្តសម្រាប់គណនេយ្យសង្គម (I-SAF) ក្រោមការណែនាំពីក្រុមការងារអង្គការទិន្នន័យអំពីការអភិវឌ្ឍ (អូឌីស៊ី)។ ក្រុមខាងលើនេះបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេល ២ ថ្ងៃ ទៅលើកម្រងសំណួរសម្រាប់ការអង្កេត និងការប្រើប្រាស់ KoBo Toolbox[6] ដែលជាឧបករណ៍សម្រាប់ប្រមូលទិន្នន័យ ពីអង្គការអូឌីស៊ីមុននឹងចុះប្រមូលទិន្នន័យនៅតាមក្រុង ស្រុក។ KoBo Toolbox គឺជាកម្មវិធីមួយដែលត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ជាទូទៅសម្រាប់ការចុះប្រមូលទិន្នន័យក្នុងការស្រាវជ្រាវ ដែលវាអាចរក្សាទិន្នន័យបានដោយស្វ័យប្រវត្តិ។ ឧបករណ៍នេះអាចជួយបញ្ចៀសហានិភ័យក្នុងការបាត់បង់ទិន្នន័យបាន ក្នុងករណីមិនមានការតភ្ជាប់អ៊ីនធើណេតក្នុងតំបន់ដាច់ស្រយាល ដោយសារវាអាចប្រើបានទាំងអនឡាញ និងមិនអនឡាញ។

2.2.2. កិច្ចសម្ភាសន៍ជាមួយអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានគន្លឹះ (KII)

ក្រុមការងាររបស់អង្គការអូឌីស៊ី និងទីប្រឹក្សាខាងក្រៅចំនួនពីររូប បានធ្វើបទសម្ភាសន៍បែបស៊ីជម្រៅជាមួយអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានគន្លឹះដោយផ្ទាល់ ទាំងនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងថ្នាក់ជាតិ។

[6] ព័ត៌មានលម្អិតបន្ថែមអំពី KoBo Toolbox អាចរកបាននៅលើគេហទំព័រផ្លូវការ https://www.kobotoolbox.org

កិច្ចសម្ភាសន៍ជាមួយអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានគន្លឹះនៅរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ

ក្រុមការងារបានធ្វើបទសម្ភាសន៍ដោយផ្ទាល់ជាមួយក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក បុគ្គលិករដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក តំណាងអង្គការសង្គមស៊ីវិល និងអ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងផែនការអនុវត្តសម្រាប់គណនេយ្យសង្គម (I-SAF) ចំនួន ៦៩ រូប ដែលជាអ្នកមានតួនាទី និងភារកិច្ច ឬធ្វើការងារពាក់ព័ន្ធលើការជំរុញការផ្សព្វផ្សាយ ឬការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងដំណើរការរៀបចំថវិកាសាធារណៈនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ នៅថ្នាក់ក្រុង ស្រុក កិច្ចសម្ភាសន៍អ្នកផ្តល់ព័ត៌មានគន្លឹះត្រូវបានធ្វើជាមួយប្រធានក្រុមប្រឹក្សា សមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការលទ្ធកម្ម សមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការសម្របសម្រួលបច្ចេកទេស សមាជិកនៃគណៈកម្មាធិការពិគ្រោះយោបល់កិច្ចការស្ត្រី និងកុមារ ប្រធានការិយាល័យរដ្ឋបាល និងហិរញ្ញវត្ថុ និងអភិបាលរងទទួលបន្ទុករដ្ឋបាល និងហិរញ្ញវត្ថុក្រុង ស្រុក។ នៅថ្នាក់ខេត្ត ការសម្ភាសន៍ត្រូវបានធ្វើជាមួយប្រធានសមាគមក្រុមប្រឹក្សាខេត្ត និងជនបង្គោលសម្របសម្រួលការងារគណនេយ្យភាពសង្គម I-SAF ប្រចាំខេត្ត មួយរូប។

ទន្ទឹមនឹងនេះ កិច្ចសម្ភាសន៍ក៏ត្រូវបានធ្វើជាមួយអង្គការសង្គមស៊ីវិលនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិផងដែរ ក្នុងមានអង្គការចំនួន ៤ គឺសមាគមអភិវឌ្ឍជនបទ (RDA) អង្គការក្រុមទ្រទ្រង់ភូមិ (VSG) អង្គការវឌ្ឍនភាព (WP) និងអង្គការទស្សនៈពិភពលោក។ អង្គការទស្សនៈពិភពលោក គឺកំពុងអនុវត្ត I-SAF ក្នុងខេត្តបាត់ដំបង ខណៈដែលអង្គការដទៃទៀតត្រូវបានជ្រើសរើសដោយផ្អែកលើសកម្មភាពដែលពួកគេកំពុងធ្វើការងារជាមួយនឹងសហគមន៍មូលដ្ឋានពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្តល់សេវា គណនេយ្យភាពសង្គម និងការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ ដោយឡែក អ្នកសម្របសម្រួលការងារគណនេយ្យភាពសង្គមសហគមន៍ (CAF) នៅថ្នាក់ឃុំ ចំនួន ២រូប ក៏ត្រូវបានការធ្វើកិច្ចសម្ភាសន៍ផងដែរ ក្នុងនាមជាតំណាងផ្នែកទទួលសេវារបស់ I-SAF។

កិច្ចសម្ភាសន៍ជាមួយអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានគន្លឹះដែលជាមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលនៅថ្នាក់ជាតិ

កិច្ចសម្ភាសន៍ត្រូវបានធ្វើឡើងជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នចំនួន ៤ ក្នុងនោះមាន លេខាធិការដ្ឋាន គ.ជ.អ.ប នាយកដ្ឋានកិច្ចការរដ្ឋបាល ក្រុង ស្រុក ឃុំ សង្កាត់នៃក្រសួងមហាផ្ទៃ នាយកដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិនៃក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងសម្ព័ន្ធភាពជាតិសមាគមក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ឃុំ សង្កាត់ (NLC)។ ចំណែក អង្គការសង្គមស៊ីវិលដែលបានសម្ភាសន៍នៅរាជធានីភ្នំពេញ

រួមមាន ១) អង្គការយៃរ ២) អង្គការអុកស្វាម ៣) អង្គការវ៉ាឆា ៤) អង្គការស្ដារកម្ពុជា និង ៥) អង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិ។

2.2.3. ការពិភាក្សាជាមួយក្រុមគោលដៅ (FGD)

កិច្ចសម្ភាសន៍ត្រូវបានធ្វើឡើងជាលក្ខណៈក្រុមតូចៗ ក្នុងគោលបំណងដើម្បីប្រមូលមតិយោបល់ ឬ ទស្សនៈនានាពីក្រុមមនុស្សផ្សេងៗគ្នា ដែលវាមានលក្ខណៈងាយស្រួលក្នុងការបត់បែនជាងកិច្ចសម្ភាសន៍ជាមួយអ្នកផ្ដល់ព័ត៌មានគន្លឹះ (KII)។ ការពិភាក្សានេះត្រូវបានផ្ដោតជាពិសេសទៅលើប្រធានបទការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាព ការផ្សព្វផ្សាយឯកសារអប់រំ និងទម្រង់ថវិកាគំរូដែលអាចងាយយល់សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ។ ការពិភាក្សាជាមួយក្រុមគោលដៅ (FGD)នេះត្រូវបានរៀបចំនៅតាមក្រុង ស្រុកទាំង១១ ដែលមានចំនួនសរុប ១១លើក ដោយមានការសម្របសម្រួលពីក្រុមការងាររបស់អង្គការអូឌីស៊ី។ ទោះបីជាយើងមានបំណងប្រមូលបុគ្គលិករដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងប្រជាពលរដ្ឋ ឱ្យចូលរួមក្នុងកិច្ចពិភាក្សាក្រុមគោលដៅនេះយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏យើងមានការលំបាកក្នុងការរាប់ចំនួនអ្នកចូលរួមនៃក្រុមពីរចុងក្រោយ ដោយសារពេលវេលាខ្លីពេក។

2.2.4. សិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់

សិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ចំនួន ២លើក ត្រូវបានរៀបចំឡើងនៅក្នុងខេត្តបាត់ដំបង និងរាជធានីភ្នំពេញ ក្នុងគោលបំណងដើម្បីពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ទៅលើលទ្ធផលនៃការអង្កេតនេះ។ លទ្ធផលនៃការរកឃើញ និងអនុសាសន៍នានាត្រូវបានបង្ហាញដល់មន្ត្រីរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក និងក្រសួង ស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិ។ ការពិភាក្សាដេញដោល និងកិច្ចពិភាក្សាជាក្រុមត្រូវបានធ្វើឡើងយ៉ាងផុសផុលទៅលើលទ្ធផលនៃការអង្កេត ហើយអ្នកចូលរួមបានផ្ដល់អនុសាសន៍នានាដែលមានលក្ខណៈសមស្របសម្រាប់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកយកទៅអនុវត្ត។ ជាទូទៅ ការអង្កេតនេះមានការជ្រួតជ្រាបបានល្អ ពីព្រោះអ្នកចូលរួមបានសង្កត់ធ្ងន់លើការយល់ដឹងមានកម្រិតទៅលើគណនេយ្យភាពរបស់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងតម្រូវការក្នុងការលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃការចូលរួមរបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកក្នុងគម្រោងផ្សេងៗ ដែលសំដៅបង្កើនការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

អ្នកចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ រួមមានអ្នកពាក់ព័ន្ធដែលភាគច្រើនធ្លាប់បានចូលរួមក្នុងការពិគ្រោះយោបល់ និងសម្ភាសន៍កន្លងមកដូចជាតំណាងមកពីរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រុង ស្រុក ក៏ដូចជាសមាជិកអង្គការសង្គមស៊ីវិល។

- អ្នកចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ក្នុងខេត្តបាត់ដំបង៖ រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកមកពីបាណន់ ក្រុងបាត់ដំបង បវិល កំរៀង មោងឫស្សី រតនមណ្ឌល ថ្មគោល និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលដូចជា អង្គការជីវិតថ្លៃថ្នូរ និងអង្គការក្រុមទ្រទ្រង់ភូមិ។

- អ្នកចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់នៅភ្នំពេញ៖ វិទ្យាស្ថានតស៊ូមតិ និងគោលនយោបាយ (API) អង្គការក្រុមការងារដោះស្រាយទំនាស់ (ACT) អង្គការភាពជាដៃគូសង្គមស៊ីវិលកម្ពុជា (CCSP) លេខាធិការដ្ឋានរួមនៃសមាគមន៍ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ (ASAC-S) ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ (MEF) លេខាធិការដ្ឋាន គ.ជ.អ.ប (NCDD-S) វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពីកម្ពុជា (NGOF) សម្ព័ន្ធសុខភាពកុមារ និងសុខភាពបន្តពូជ (RACHA) អង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិ (TI) ក្រុមប្រឹក្សាយុវជនកម្ពុជា (YCC)។

3. លក្ខណៈប្រជាសាស្ត្រនៃអ្នកចូលរួមក្នុងការស្រាវជ្រាវ

3.1. លក្ខណៈប្រជាសាស្ត្រនៃអ្នកចូលរួមក្នុងការស្រាវជ្រាវ

ការអង្កេតនេះត្រូវបានរៀបចំមានលក្ខណៈចម្រុះលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ ក្នុងនោះមានអាយុ យេនឌ័រ កម្រិតអប់រំ និងមុខរបរ។ ការអង្កេតនេះមានសំណាកសរុបចំនួន ៣៤០នាក់ ក្នុងនោះមានបុរសចំនួន ១៤៧ នាក់ និងស្ត្រីចំនួន ១៩៣ នាក់ ដែលជាមនុស្សពេញវ័យ និងទៅតាមក្រុមអាយុផ្សេងៗគ្នា។

រូបភាព ៣.១៖ ប្រជាពលរដ្ឋដែលបានផ្តល់សម្ភាសន៍នៅតាមបណ្តាខេត្ត និងយេនឌ័រ

១៣០	**ខេត្តបាត់ដំបង**	**៨៧**
១៥	ស្រុកបាណន់	១៦
២៤	ក្រុងបាត់ដំបង	១១
១៧	ស្រុកបវិល	១៥
១៦	ស្រុកកំរៀង	១៣
២៣	ស្រុកមោងឫស្សី	៧
១៨	ស្រុករតនៈមណ្ឌល	១២
១៧	ស្រុកថ្មគោល	១៣
២៨	**ខេត្តប៉ៃលិន**	**៣២**
១៥	ក្រុងប៉ៃលិន	១៦
១៣	ស្រុកសាលាក្រៅ	១៦
៣៥	**ខេត្តពោធិ៍សាត់**	**២៨**
១៦	ស្រុកបាកាន	១៣
១៩	ក្រុងពោធិ៍សាត់	១៥

តាមរយៈការអង្កេតនេះ សំណាកជាស្ត្រីមានច្រើនជាងបុរស ដោយសារស្ត្រីងាយជួបជាង។ ពួកគាត់លក់ដូរ និងប្រកបអាជីវកម្មតូចៗនៅតាមទីប្រជុំជន និងតាមដងផ្លូវ ហើយពួកគាត់នៅផ្ទះមើលថែកូនចៅ ខណៈដែលបុរសវិញរវល់ធ្វើការនៅស្រែឬចំការ។ នៅពេលដែលក្រុមការងារចុះសម្ភាន៍ជួបទាំងបុរស ទាំងស្ត្រីនៅផ្ទះ ស្ត្រីជាធម្មតាមានបំណងចង់ចូលរួមជាងបុរស។

អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ក្នុងក្រុមអាយុក្មេងបំផុតចន្លោះពី១៨ ដល់ ២៧ ឆ្នាំ គឺមានចំនួនតិចខ្លាំង បើធៀបនឹងក្រុមអាយុចន្លោះពី ២៨ ដល់ ៣៧ ឆ្នាំ និងចន្លោះពី ៤៨ ដល់ ៥៧ ឆ្នាំ ដែលមានចំនួនជិត ៥០%។ ការចុះជួបសម្ភាសន៍ជាមួយប្រជាពលរដ្ឋដែលមានវ័យក្មេងប្រឈមនឹងការលំបាក ដោយសារមូលហេតុ ២យ៉ាងគឺ៖ ទី១ ការចុះជួបសម្ភាសន៍ជាមួយប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើនធ្វើឡើងក្នុងថ្ងៃធ្វើការ ដែលពេលនោះជាពេលដែលប្រជាពលរដ្ឋក្នុងវ័យនេះរវល់បំពេញការងាររបស់ខ្លួន និង ទី២ តំបន់នៅជិតព្រំដែនថៃបង្កភាពងាយស្រួលដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងវ័យនេះធ្វើចំណាកស្រុកដើម្បីស្វែងរកអនាគតល្អជាងនេះ។ ក្រៅពីនេះ ផ្ទុយពីអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ជាស្ត្រី អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ជាបុរសភាគច្រើនស្ថិតក្នុងក្រុមវ័យរាងចំណាស់ ដែលនេះអាចនិយាយបានថា បុរសដែលមានវ័យកាន់តែចាស់ នោះគាត់មិនសូវទៅធ្វើការនៅស្រែ ឬចំការទេ។

រូបភាព ៣.២៖ ការបែងចែកចំណាត់ថ្នាក់នៃអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ទៅតាមក្រុមអាយុ និងយេនឌ័រជាភាគរយធៀបនឹងចំនួនប្រជាពលរដ្ឋដែលបានសម្ភាសន៍សរុប

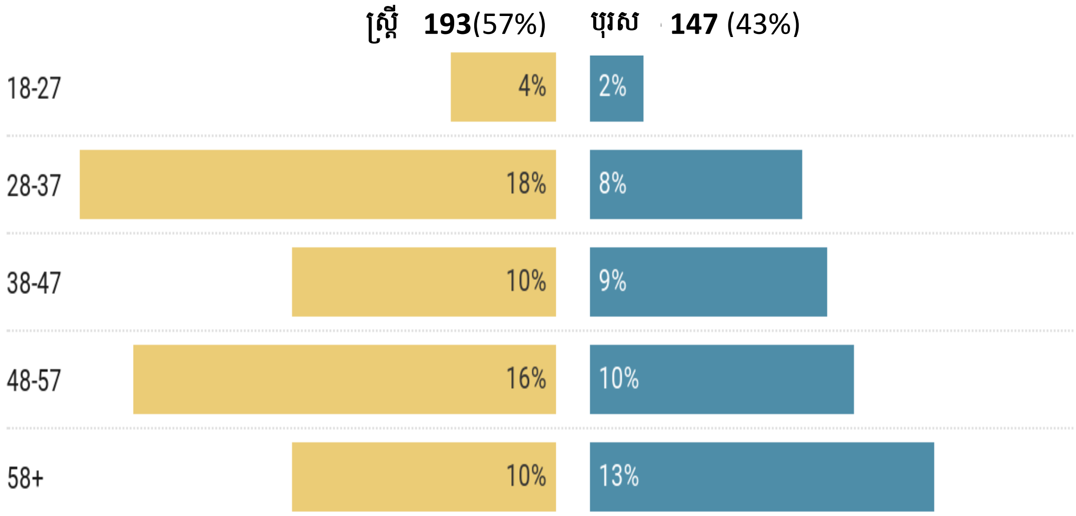

ផ្អែកតាមរូបភាព ៣.៣ អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍បានបង្ហាញលក្ខណៈដូចៗគ្នាពាក់ព័ន្ធនឹងកម្រិតអប់រំ និងមុខរបរ ជាពិសេសអ្នករស់នៅតំបន់ជនបទដាច់ស្រយាលខ្លាំង។ ជាទូទៅ អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍៨ នាក់ ក្នុងចំណោម ១០ នាក់ មានមុខរបរជា កសិករ មេផ្ទះ និងអ្នកលក់ដូរ។

ទោះបីជាយេនឌ័រមិនទំនងជាកត្តាកំណត់ថាស្ត្រីត្រូវតែមានកម្រិតអប់រំទាបជាងបុរសយ៉ាងណាក៏ដោយ ប៉ុន្តែអ្នកដែលមានការអប់រំខ្ពស់ភាគច្រើនគឺជាបុរស។ ភាគរយប្រជាពលរដ្ឋដែលមានការអប់រំនៅត្រឹមកម្រិតបឋមសិក្សា គឺមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នាចំពោះស្ត្រីនិងបុរស។ ដោយឡែក អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ជាបុរសដែលមានការអប់រំត្រឹមកម្រិតមធ្យមសិក្សា មានចំនួន១២% បើធៀបនឹងស្ត្រីមានត្រឹមតែ ៧% ប៉ុណ្ណោះ។ ក្រៅពីនេះ ស្ត្រីដែលមិនធ្លាប់បានទទួលការអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធមានភាគរយ (២០%) ច្រើនជាងបុរស (១៦%)។ អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ជាបុរសជិត៥០% គឺជាកម្មករបម្រើការងារក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចចម្បង ដូចជាកសិកម្ម នេសាទ និងការដាំដុះ ហើយមាន២០% ជាអ្នកលក់ដូរ និង១០% ទៀតជាអ្នកគ្មានការងារធ្វើ។ ក្នុងចំណោមអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ជាស្ត្រី មាន៤១% ជាមេផ្ទះ ២៥% ជាកម្មករបម្រើការងារក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចចម្បង និង ២៥% ទៀតជាអ្នកលក់ដូរ។

ដោយសារតែសំណាកចំពោះអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ស្ថិតក្នុងអាជីពតែមួយដូចគ្នា បង្កឱ្យការអង្កេតមិនអាចវិភាគបានច្រើនជាងនេះ។ កត្តានេះបង្កមកពីការអង្កេតធ្វើឡើងតែក្នុងអំឡុងម៉ោងធ្វើការ ដែលក្រុមការងារអាចជួបសម្ភាសន៍បានតែអ្នកនៅផ្ទះ អ្នកធ្វើការងារក្នុងវិស័យកសិកម្ម និងអ្នកបម្រើការងារនៅតាមហាងប៉ុណ្ណោះ។ ចំណែក អ្នកបម្រើការងារក្នុងការិយាល័យ ដូចជាវិស័យធនាគារ មីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ ទូរគមនាគមន៍ និងក្រុមហ៊ុនឯកជន ដែលភាគច្រើនជាអ្នកមានការអប់រំខ្ពស់ ក្រុមការងារមិនបានជួបសម្ភាសន៍នោះទេ ដែលជាហេតុធ្វើឱ្យខ្វះសំណាកពីក្រុមដែលស្ថិតក្នុងអាជីពនេះ។

រូបភាព ៣.៣៖ កម្រិតអប់រំ និងមុខរបររបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលបានផ្ដល់សម្ភាសន៍ទៅតាមយេនឌ័រ

កម្រិតនៃការអប់រំរបស់ស្ត្រី

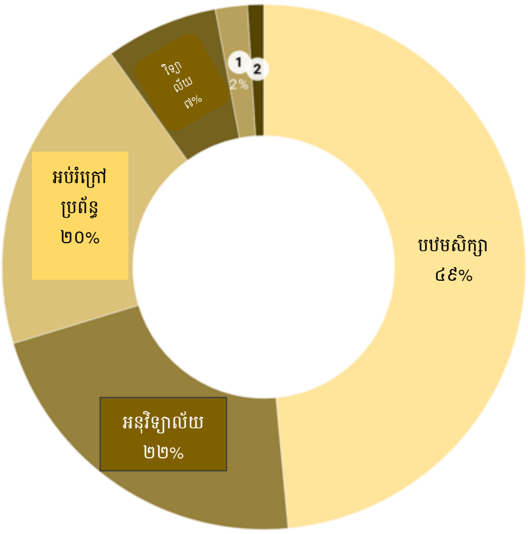

1 សាកលវិទ្យាល័យ 2 ការបណ្ដុះបណ្ដាលវិជ្ជាជីវៈ

Created with Datawrapper

មុខរបររបស់ស្ត្រី

វិស័យសេដ្ឋកិច្ចចម្បងសំដៅទៅលើវិស័យកសិកម្ម នេសាទ និងការដាំដុះ។ មុខរបរក្រៅពីនេះ រួមមានមន្ត្រីរាជការ កម្មករសំណង់និងរោងចក្រ ពលករ លក់ដូរ កម្មករក្នុងវិស័យសេវាកម្ម និងអ្នកគ្មានការងារធ្វើ។

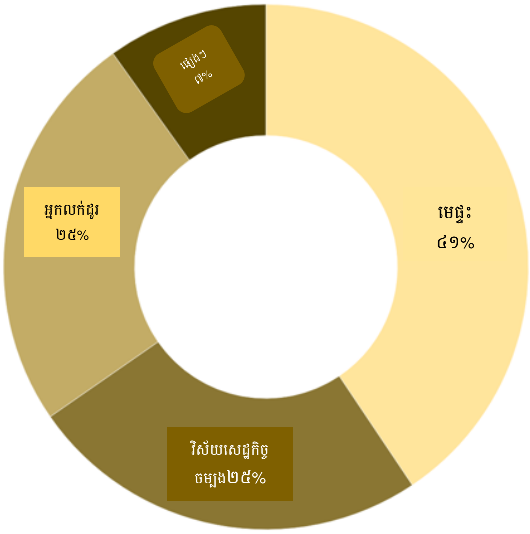

Created with Datawrapper

កម្រិតនៃការអប់រំរបស់បុរស

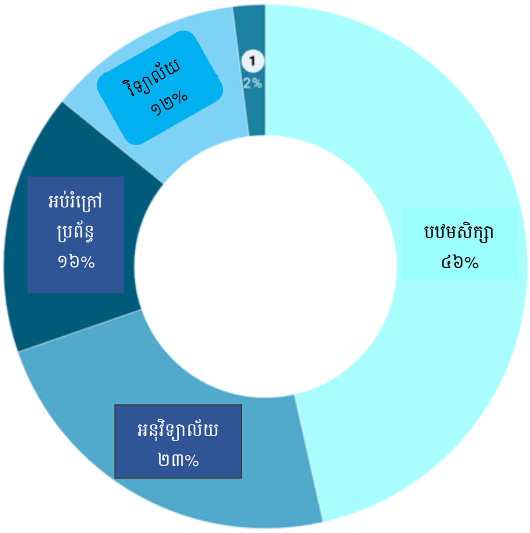

1 សាកលវិទ្យាល័យ

Created with Datawrapper

មុខរបររបស់បុរស

វិស័យសេដ្ឋកិច្ចចម្បងសំដៅទៅលើវិស័យកសិកម្ម នេសាទ និងការដាំដុះ។ មុខរបរក្រៅពីនេះ រួមមានមន្ត្រីរាជការ កម្មករសំណង់ ពលករ លក់ដូរ និងកម្មករក្នុងវិស័យសេវាកម្ម ។

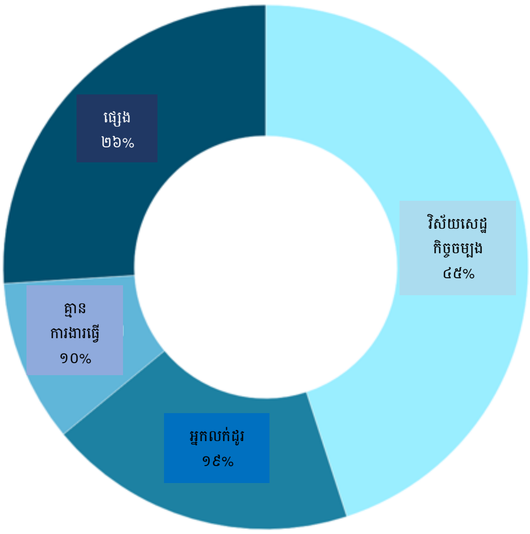

Created with Datawrapper

3.2 កិច្ចសម្ភាសន៍ជាមួយអ្នកផ្ដល់ព័ត៌មានគន្លឹះនៅរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក

កិច្ចសម្ភាសន៍ជាមួយអ្នកផ្ដល់ព័ត៌មានគន្លឹះមានចំនួនសរុប ៦៩ នាក់នៅថ្នាក់ក្រុង ស្រុក។ អ្នកផ្ដល់សម្ភាសន៍ជាបុរសមានចំនួនច្រើនជាងស្ត្រី ដែលក្នុងនោះមានស្ត្រី ២៣នាក់ និង បុរស៤៦នាក់។ រូបភាព ៣.៤ បង្ហាញពីចំនួនអ្នកផ្ដល់សម្ភាសន៍ក្នុងការអង្កេតតាមមុខតំណែងនីមួយៗនិងតាមយេនឌ័រ។ ស្ត្រី

ជារឿយៗត្រូវបានគេតែងតាំងក្នុងគណៈកម្មាធិការពិគ្រោះយោបល់កិច្ចការស្ត្រី និងកុមារ ខណៈដែលតំណែងផ្សេងទៀតភាគច្រើនកាន់ដោយបុរស។

រូបភាព ៣.៤៖ តំណែងរបស់អ្នកផ្ដល់ព័ត៌មានគន្លឹះនៅថ្នាក់ក្រុង ស្រុកបែងចែកទៅតាមយេនឌ័រ

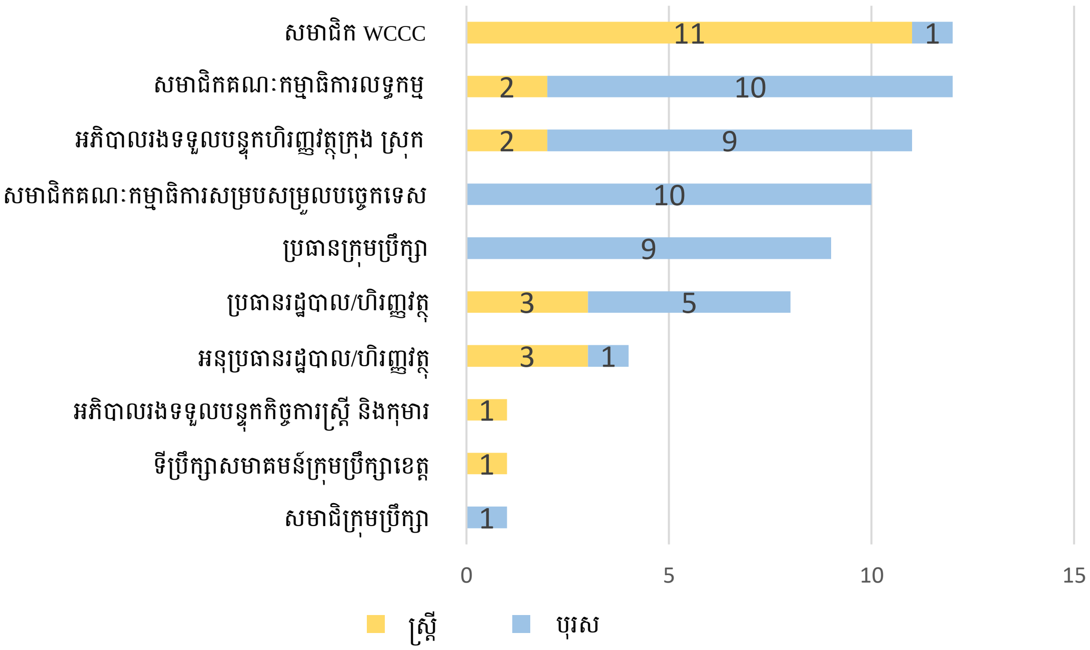

សម្គាល់៖ គ.ក.ស.ក គឺគណៈកម្មាធិការពិគ្រោះយោបល់កិច្ចការស្ត្រី និងកុមារ

ចំពោះកម្រិតអប់រំវិញ ជាទូទៅបុរសមានការអប់រំខ្ពស់ជាងស្ត្រី។ ដូចបានឃើញនៅក្នុងរូបភាព ៣.៥ គឺមានតែ ៧ នាក់ប៉ុណ្ណោះក្នុងចំណោមស្ត្រី ២៣ នាក់ដែលបានសម្ភាសន៍ បានចូលរៀននៅសាកលវិទ្យាល័យ ដែលស្មើនឹង ៣០% នៃស្ត្រីបានចូលរួមក្នុងការសម្ភាសន៍ បើធៀបទៅនឹង ៥០% នៃបុរសចូលរួមក្នុងការសម្ភាសន៍។

រូបភាព ៣.៥៖ កម្រិតនៃការអប់រំរបស់អ្នកផ្ដល់ព័ត៌មានគន្លឹះនៅថ្នាក់ក្រុង ស្រុកទៅតាមយេនឌ័រ

កម្រិតនៃការអប់រំ	បាត់ដំបង		ប៉ៃលិន		ពោធិ៍សាត់		សរុបតាមកម្រិតអប់រំ	
	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស	ស្ត្រី	បុរស
បឋមសិក្សា	0	3	1	2	0	0	**1**	**5**
មធ្យមសិក្សា	5	6	1	3	2	0	**8**	**9**

វិទ្យាល័យ	5	6	0	0	1	2	**6**	**8**
សាកលវិទ្យាល័យ	3	18	2	4	2	1	**7**	**23**
សាលាបណ្ដុះបណ្ដាលវិជ្ជាជីវៈ	0	1	0	0	1	0	**1**	**1**
សរុបទៅតាមខេត្ត	**13**	**34**	**4**	**9**	**6**	**3**	**23**	**46**

4. ការរកឃើញអំពីចំណេះដឹង ឥរិយាបថ និងការអនុវត្តជាក់ស្ដែងចំពោះថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រុង ស្រុក

ផ្នែកនេះបង្ហាញពីការវាយតម្លៃចំពោះរបៀបដែលប្រជាពលរដ្ឋនិងក្រុមមនុស្សផ្សេងទៀតមានការយល់ដឹង មានការយល់ឃើញ និងប្រើប្រាស់អំពីព័ត៌មានថវិកា។

4.1. ចំណេះដឹង ឥរិយាបថ និងការអនុវត្តជាក់ស្ដែងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ

ប្រជាពលរដ្ឋបានបង្ហាញថា មានការខ្វះខាតចំណេះដឹងអំពីថវិការបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកខ្លួនមករហូត។ តាមពិត មានតែអ្នកចូលរួមចំនួន ២ នាក់ប៉ុណ្ណោះក្នុងចំណោម ៣៤០ នាក់ដែលអាចប្រាប់អំពីចំនួនថវិកាក្រុង ស្រុកនៅឆ្នាំកន្លងទៅ។ ដូចគ្នានេះដែរ ប្រជាពលរដ្ឋកម្រមានលទ្ធភាពដឹងអំពីថវិកា ឬឯកសារដែលមានព័ត៌មានថវិកាណាស់។

ភាគច្រើននៃប្រជាពលរដ្ឋមិនបានដឹងថា តើថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រុង ស្រុកខ្លួនមានផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈឡើយ ក្នុងនោះមានពលរដ្ឋ ៧៧% ក្នុងខេត្តបាត់ដំបង ៨៧% ក្នុងខេត្តប៉ៃលិន និង៧០% ក្នុងខេត្តពោធិ៍សាត់ពុំបានដឹង។ ការអង្កេតបង្ហាញថា ស្ត្រីមិនបានយល់ដឹងពីព័ត៌មានថវិកាមានកម្រិតភាគរយចន្លោះពី ៣% ទៅ ៥% ច្រើនជាងបុរស នៅក្នុងខេត្តទាំង ៣។

ទស្សនៈយល់ឃើញរបស់ប្រជាពលរដ្ឋស្ដីពីសារៈសំខាន់នៃព័ត៌មានថវិកាមានភាពខុសៗគ្នា។ ជាទូទៅ ប្រជាពលរដ្ឋដែលចូលរួមក្នុងការអង្កេតតែ ១៥% ប៉ុណ្ណោះដែលបានប្រាប់ថា ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងថវិកាមានសារៈសំខាន់ណាស់ចំពោះពួកគាត់។ ប្រជាពលរដ្ឋ៤៧% គិតថាព័ត៌មានថវិកាមានសារៈសំខាន់ខ្លះដែរ ហើយ ៣៨% ទៀតប្រាប់ថាមិនសំខាន់។

រូបភាព ៤.១៖ ទស្សនៈយល់ឃើញរបស់ប្រជាពលរដ្ឋអំពីសារៈសំខាន់នៃព័ត៌មានថវិកាក្រុង ស្រុក

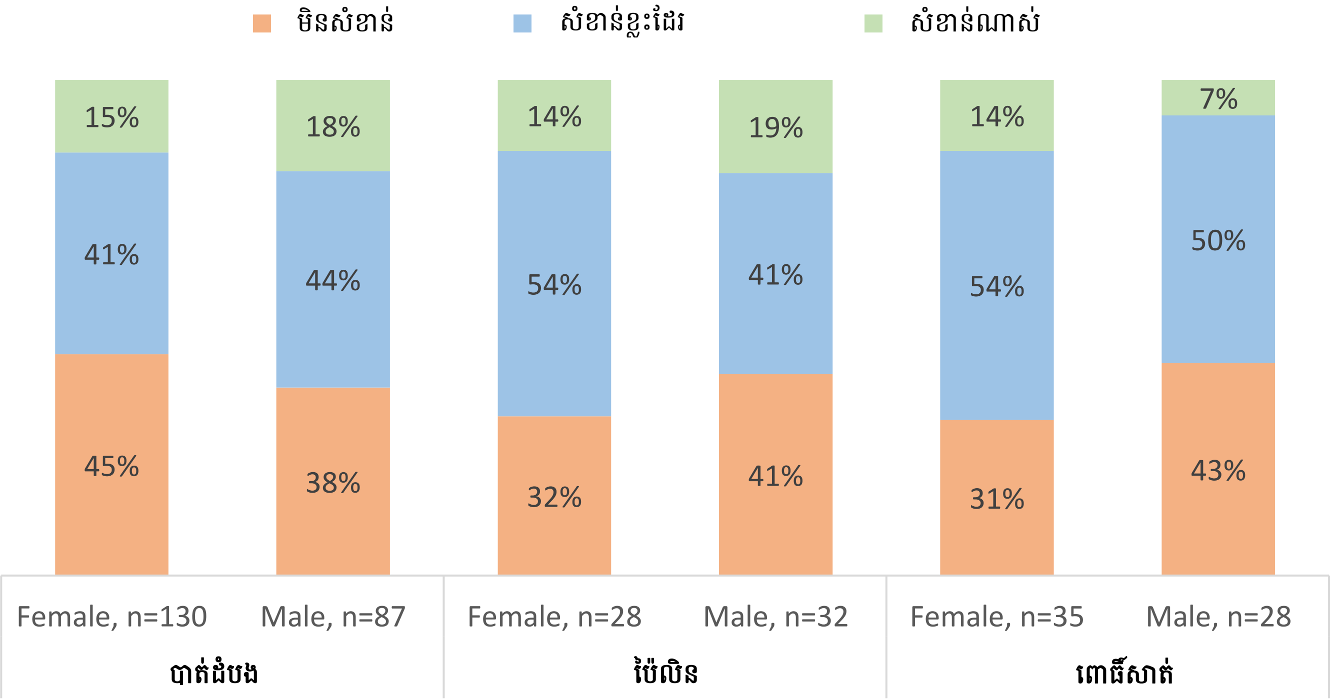

មូលហេតុចម្បងដែលប្រជាពលរដ្ឋដែលមានទស្សនៈយល់ឃើញថា ព័ត៌មានថវិកា *មានសារៈសំខាន់* ឬ *មានសារៈសំខាន់ខ្លះដែរ* គឺ៖ i) មានប្រយោជន៍សម្រាប់ខ្លួនឯង ii) ព័ត៌មានគឺពាក់ព័ន្ធនឹងការងាររបស់ពួកគាត់ និង iii) ថវិកាមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍសហគមន៍របស់ខ្លួន។

ប្រជាពលរដ្ឋមានចំណាប់អារម្មណ៍ខ្លាំងក្នុងការចង់ដឹងបន្ថែមអំពីថវិកាក្រុង ស្រុក។ ៦៥% នៃអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ចង់ដឹងបន្ថែមអំពីការវិភាជន៍ថវិកាប្រចាំឆ្នាំក្រុង ស្រុក។ ចំណុចនេះ គួរជាការលើកទឹកចិត្តចំពោះរដ្ឋបាលដើម្បីជំរុញការផ្សព្វផ្សាយពីព័ត៌មាននេះឱ្យបានកាន់តែច្រើនបន្ថែមទៀត។ ប៉ុន្តែទោះមានការបង្ហាញអំពីចំណាប់អារម្មណ៍យ៉ាងនេះក្តី ក៏ប្រជាពលរដ្ឋកម្រចាត់វិធានការដើម្បីស្វែងរកព័ត៌មាននេះដោយខ្លួនឯងណាស់។

មានតែអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ ២ នាក់ប៉ុណ្ណោះដែលបានរាយការណ៍ថា ធ្លាប់បានស្នើសុំព័ត៌មានអំពីថវិកាក្រុង ស្រុកពីអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន។ ជាទូទៅ ៤៨% នៃអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ធ្លាប់អញ្ជើញទៅសាលាក្រុង ស្រុករបស់ពួកគាត់យ៉ាងហោចណាស់ម្តងក្នុងមួយជីវិតរបស់ពួកគាត់។ តួលេខនេះមានសភាពទាបបន្តិចចំពោះស្ត្រី (៤៥%) ជាងបុរស (៥២%)។ ប្រសិនបើយើងបែងចែកតាមខេត្ត អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍មកពីខេត្តបាត់ដំបងទំនងជាបានអញ្ជើញទៅសាលាក្រុង ស្រុករបស់ខ្លួនបានច្រើនជាង (៥៣%) បើប្រៀបធៀបជាមួយខេត្តប៉ៃលិន (៤០%) និងខេត្តពោធិ៍សាត់ (៤០%)។

4.2. ចំណេះដឹង ឥរិយាបថ និងការអនុវត្តជាក់ស្ដែងរបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក

អ្នកផ្ដល់សម្ភាសន៍ទាំងអស់ លើកលែងតែ ៥ រូប ធ្លាប់ទទួលបានព័ត៌មានអំពីថវិកាប្រចាំឆ្នាំនៃរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុករបស់ខ្លួន យ៉ាងហោចណាស់ក៏ម្ដងក្នុងមួយឆ្នាំ។ ភាគច្រើន (៩៤%) បានរាយការណ៍ថា ថវិកាត្រូវបានគេផ្សព្វផ្សាយនៅក្នុងរដ្ឋបាល និងប្រគល់ជូនគាត់ ជាទូទៅនៅអំឡុងពេលកិច្ចប្រជុំប្រចាំខែរបស់ក្រុមប្រឹក្សា។

នៅពេលស្នើសុំឱ្យពន្យល់អំពីវដ្ដថវិកា មន្ត្រី និងបុគ្គលិកក្រុង ស្រុកដែលចូលរួមការសម្ភាសន៍មកពីខេត្តទាំង ៣ ស្គាល់ក្របខណ្ឌចម្បង និងការទទួលខុសត្រូវក្នុងការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ។ ជាមួយនឹងការជូនដំណឹងនៃការបែងចែកប្រចាំឆ្នាំរបស់មូលនិធិក្រុង ស្រុកសម្រាប់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ការិយាល័យរដ្ឋបាល/ហិរញ្ញវត្ថុ និងគណៈអភិបាលចាប់ផ្ដើមរៀបចំផែនការថវិកាសម្រាប់ឆ្នាំបន្ទាប់ ដែលជាទូទៅនៅក្នុងរវាងខែមិថុនា និងកក្កដា។ យោងតាមអ្នកផ្ដល់សម្ភាសន៍ដែលធ្លាប់ចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រជុំរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីត្រួតពិនិត្យសេចក្ដីព្រាងនៃថវិកាបានមានប្រសាសន៍ថា វាជាឱកាសដ៏សំខាន់មួយក្នុងការបញ្ជាក់ចម្ងល់របស់ពួកគាត់ និងទទួលយោបល់ត្រលប់ពីក្រសួងថ្នាក់ជាតិ។

ទោះបីជាការអនុញ្ញាតឱ្យប្រជាពលរដ្ឋបានចូលរួមក្នុងដំណើរការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រុង ស្រុក ត្រូវបានគេគិតថាមានភាពវិជ្ជមានយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ជាងពាក់កណ្ដាលនៃអ្នកផ្ដល់សម្ភាសន៍បាននិយាយថា រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុករបស់ខ្លួនមិនបានរៀបចំកិច្ចពិគ្រោះយោបល់ជាសាធារណៈស្ដីពីសេចក្ដីព្រាងថវិកាមុនមានការអនុម័តពីក្រុមប្រឹក្សាឡើយ។ ជាធម្មតា មេឃុំ ប្រធានភូមិ និងតំណាងសហគមន៍ គឺជាអ្នកដែលពាំនាំធាតុចូល និងក្ដីបារម្ភរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទៅកាន់ក្រុមប្រឹក្សា។

គណៈកម្មាធិការពិគ្រោះយោបល់កិច្ចការស្ត្រី និងកុមារ (គ.ក.ស.ក) បានចូលរួមក្នុងការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំក្នុងរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកទាំងអស់។ ចំណុចនេះមានភាពសំខាន់ណាស់ ពីព្រោះ គ.ក.ស.ក ដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការធានាថាសេចក្ដីត្រូវការ និងអត្ថប្រយោជន៍របស់ក្រុមងាយរងគ្រោះបំផុតទាំង ២ គឺស្ត្រី និងកុមារត្រូវបានលើកឡើងក្នុងដំណើរការរៀបចំថវិកា។

សមាជិកម្នាក់របស់ គ.ក.ស.ក នៅស្រុក បាកាន មានប្រសាសន៍ថា ទោះបីជាគាត់មិនអាចតែងតែចូលរួមគ្រប់កិច្ចប្រជុំយ៉ាងណាក៏ដោយ ដោយសារតែមានការងារជាន់គ្នា ក៏ក្រុមប្រឹក្សាចែករំលែកកំណត់ហេតុអង្គប្រជុំដែរ ដូច្នេះគាត់ពុំបានបាត់នូវព័ត៌មានសំខាន់ៗណាឡើយ។ សមាជិក គ.ក.ស.ក ម្នាក់នៅស្រុករតនមណ្ឌល បានសំដែងភាពពុំសប្បាយចិត្តខ្លះ ដោយសារអង្គហេតុដែលថាមានតែ ៥០% នៃផែនការថវិកាដែលបានស្នើឡើងពីគណៈកម្មាធិការត្រូវបានគេដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងផែនការ

ថវិកាប្រចាំឆ្នាំចុងក្រោយប៉ុណ្ណោះ។ អភិបាលរងទទួលបន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុក្រុង ស្រុកបានពន្យល់ថា ដោយសារតែចំណេះដឹងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុរបស់ គ.ក.ស.ក នៅមានកម្រិត បានធ្វើឱ្យគាត់មិនបានផ្តល់ធាតុចូលនានាទៅលើសេចក្តីព្រាងថវិកាឡើយ រង់ចាំរហូតទាល់តែសេចក្តីព្រាងថវិកាត្រូវបានបុគ្គលិកហិរញ្ញវត្ថុរៀបចំបញ្ចប់រួចរាល់ ទើប គ.ក.ស.ក អាចលើកជាសំណួរ ប្រសិនបើមាន។

ការចំណាយពេលរបស់ក្រុមប្រឹក្សាក្នុងការអនុម័តសេចក្តីព្រាងថវិកា មិនបានកំណត់ច្បាស់លាស់ឡើយ ហើយតម្រូវឱ្យមានកិច្ចប្រជុំបន្ទាន់ៗជាច្រើនលើកច្រើនសារនៅពេលពុំមានការយល់ស្របគ្នាក្នុងចំណោមក្រុមប្រឹក្សា ឬនៅពេលថវិកាមិនមានភាពច្បាស់លាស់។ នៅពេលដែលសេចក្តីព្រាងថវិកាទទួលបានការអនុម័តរួច ក្រុមប្រឹក្សាជាអ្នកទទួលបន្ទុកដាក់ឯកសារនេះទៅកាន់មន្ទីរសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។

ការពន្យាម្តងម្កាលក្នុងការជូនដំណឹងអំពីការវិភាជន៍ថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រុង ស្រុកដល់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកនីមួយៗ អាចធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ការកំណត់ពេលវេលាដើមគ្រាក្នុងការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ហើយកត្តានេះក៏អាចនឹងមានការពន្យាពេលក្នុងការផ្ទេរធនធានពីក្រសួងថ្នាក់ជាតិទៅដល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រុង ស្រុកផងដែរ តាមរយៈរតនាគារខេត្ត។ ប្រការនេះអាចនាំឱ្យមានការពន្យាពេលក្នុងការអនុវត្តគម្រោងផ្សេងៗ បើទោះបីរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកអាចខ្ចីថវិកាផ្សេងមកប្រើក្នុងពេលនោះក៏ដោយ ក៏ថវិកានោះបានគ្រាន់តែប្រើសម្រាប់ចំណាយលើប្រាក់ខែបុគ្គលិករបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ។

ប្រធាន និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភាគច្រើននៃគណៈកម្មាធិការដែលចូលរួមក្នុងការសម្ភាសន៍ (៨២%) ធ្លាប់មានបទពិសោធន៍ក្នុងការពិនិត្យពិច័យលើការអនុវត្តថវិការបស់ការិយាល័យក្រុង ស្រុករបស់ខ្លួន។ ពួកគេបានប្រើប្រាស់ ៣វិធីសាស្រ្ត ក្នុងការពិនិត្យពិច័យថវិកាពីញឹកញាប់ខ្លាំងទៅតិច រួមមាន i) ការលើកជាសំណួរទៅកាន់ប្រធានរដ្ឋបាល/ហិរញ្ញវត្ថុ ii) ការពិនិត្យមើលឡើងវិញនូវរបាយការណ៍លើការអនុវត្តថវិកាយ៉ាងទៀងទាត់ iii) លើកជាសំណួរទៅគណៈអភិបាល។ ដោយឡែក មានអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍តិចតួចដែលពុំធ្លាប់បានពិនិត្យពិច័យលើការអនុវត្តថវិកាបានផ្តល់ហេតុផលថា ដោយសារគាត់ពុំមានសមត្ថភាព ពុំទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ (មិនទទួលបានរបាយការណ៍អនុវត្តថវិកាពេញលេញ) និងមិនមែនជាភារកិច្ចរបស់ខ្លួន។

អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ ភាគច្រើនយល់ស្របអំពីសារៈសំខាន់នៃការធ្វើឱ្យព័ត៌មានថវិកាជ្រួតជ្រាបទៅដល់ប្រជាពលរដ្ឋ (៨៨% ជឿជាក់ថាវា *មានសារៈសំខាន់ខ្លាំង* ខណៈ ១២% ទៀតនិយាយថា *មានសារៈសំខាន់ខ្លះដែរ*)។ មានទស្សនៈយល់ឃើញថាលទ្ធភាពទទួលបានព័ត៌មានបែបនេះ គឺមានសារៈសំខាន់ជួយឱ្យប្រជាពលរដ្ឋបញ្ចេញមតិយោបល់របស់ខ្លួន និងជំរុញឱ្យពួកគាត់ចេះតាមដានការប្រើ

ប្រាស់ថវិកាក្រុង ស្រុក។ ទោះជាយ៉ាងណា សឹងពាក់កណ្ដាលនៃក្រុមប្រឹក្សា និងអភិបាលជឿជាក់ថា ប្រជាពលរដ្ឋមិនមានចំណាប់អារម្មណ៍ (៤៩%) និងមិនបានយល់ច្បាស់អំពីព័ត៌មានបានល្អ (៨៥%)។

5. ការរកឃើញស្ដីពីការយល់ដឹងលើទម្រង់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំក្រុង ស្រុក

5.1. ការយល់ដឹងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ

អ្នកផ្ដល់សម្ភាសន៍ ៧ នាក់ក្នុងចំណោម ១០ នាក់យល់ឃើញថា មានការស្មុគស្មាញខ្លាំងពេកក្នុងការយល់ដឹងនៅទម្រង់ថវិកា [7] ដែលបានបង្ហាញដល់គាត់ពីសំណាក់ក្រុមប្រមូលទិន្នន័យ។ ប្រជាពលរដ្ឋប្រឈមនឹងកង្វះចំណេះដឹងខាងហិរញ្ញវត្ថុខ្លាំង ដូច្នេះហើយធ្វើឱ្យគាត់ខ្វះជំនាញមូលដ្ឋានក្នុងការអានទម្រង់ថវិកា ក៏ដូចជាយល់ដឹងសមាសធាតុផ្សេងៗនៃថវិកា។ ជាក់ស្ដែង មានតែ ៤% ប៉ុណ្ណោះនៃប្រជាពលរដ្ឋផ្ដល់សម្ភាសន៍ទទួលបាននូវការបណ្ដុះបណ្ដាល ឬមានបទពិសោធន៍ពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងហិរញ្ញវត្ថុ និងថវិកា។ ប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួនបានបដិសេធមិនផ្ដល់សម្ភាសន៍ដោយបាននិយាយថាពួកគាត់ពុំមានសមត្ថភាពឆ្លើយនឹងសំណួរបានឡើយ។

កម្រិតនៃការយល់ដឹងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋបានផ្ដល់សម្ភាសន៍មានលក្ខណៈស៊ីគ្នាទៅនឹងកម្រិតនៃការអប់រំដែលពួកគាត់ទទួលបាន ដូចបង្ហាញក្នុងរូប ៥.១។

រូបភាព ៥.១៖ ការយល់ដឹងអំពីទម្រង់ថវិកាក្រុង ស្រុកទៅតាមកម្រិតនៃការអប់រំរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ

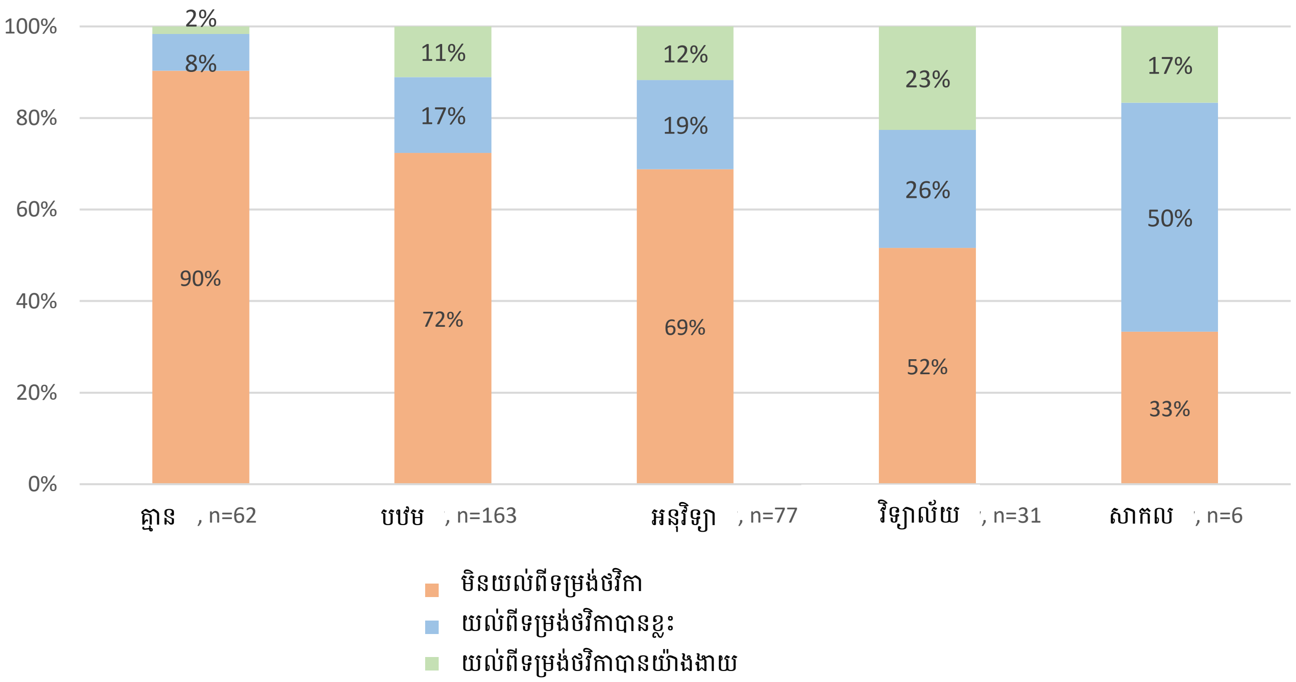

បុរសបានបង្ហាញថា មានការយល់ដឹងច្រើនបន្តិចជាងស្ត្រី។ ប្រជាពលរដ្ឋដែលយល់ឃើញថាទម្រង់ថវិកានោះ *ពិបាកយល់ខ្លាំង* គឺមានស្ត្រី ៧៦% និងបុរស ៧១% នៅខេត្តបាត់ដំបង ស្ត្រី ៨៦%

[7] ទម្រង់ថវិកាដែលបានបង្ហាញទៅកាន់ប្រជាពលរដ្ឋពីសំណាក់ក្រុមប្រមូលទិន្នន័យអាចរកបានក្នុងឯកសារភ្ជាប់មកជាមួយនៅឧបសម្ព័ន្ធទី ២។

និងបុរស ៦៣% នៅខេត្តប៉ៃលិន ស្ត្រី៧% និងបុរស ៧១% នៅខេត្តពោធិ៍សាត់។ ទោះជាយ៉ាងណា តួលេខនេះមិនគួរត្រូវបានគេគិតថាជាតួលេខពិតប្រាកដនោះទេ ដោយសារថានេះគ្រាន់តែជាការយល់ឃើញ និងចំណេះដឹងចេញពីស្វ័យវាយតម្លៃរបស់អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍តែប៉ុណ្ណោះ មិនមែនតាមរយៈការវាយតម្លៃជំនាញ និងមិនមែនតាមការធ្វើតេស្តដែលមានស្តង់ដារត្រឹមត្រូវនោះឡើយ។ ដូច្នេះ ទស្សនៈយល់ឃើញនៃចំណេះដឹងរបស់នរណាម្នាក់គឺទំនងមានការប្រែប្រួលដោយកត្តាផ្សេងៗ។ ឧទាហរណ៍ រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលមានប្រសាសន៍ថា ស្ត្រីទំនងជាមានការប្រុងប្រយ័ត្នខ្លួនឯងជាងបុរសដែលអាចនាំឱ្យពួកគេមើលស្រាលសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន។

រូបភាព ៥.២៖ ការយល់ដឹងអំពីថវិកាបែងចែកតាមយេនឌ័រ និងខេត្ត

	បាត់ដំបង		**ប៉ៃលិន**		**ពោធិ៍សាត់**		**សរុប**	
	បុរស	**ស្ត្រី**	**បុរស**	**ស្ត្រី**	**បុរស**	**ស្ត្រី**	**បុរស**	**ស្ត្រី**
មិនយល់	71%	76%	63%	86%	71%	57%	69%	74%
យល់បានខ្លះ	21%	15%	16%	7%	14%	31%	18%	17%
យល់បានយ៉ាងងាយ	8%	9%	22%	7%	14%	11%	12%	9%

ផ្ទុយទៅវិញ មូលហេតុដូចៗគ្នាភាគច្រើនដែលអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍បានប្រាប់ថាមានការលំបាកខ្លះក្នុងការយល់ដឹងអំពីថវិកា គឺជាមូលហេតុខាងក្រៅ មិនមែនជាបញ្ហាទម្រង់ថវិកានោះទេ មូលហេតុទាំងនោះមានដូចជាកង្វះចំណេះដឹងហិរញ្ញវត្ថុ អនក្ខរកម្ម និងការពិតដែលថាពួកគាត់ពុំធ្លាប់ឃើញទម្រង់ថវិកាពីមុនមក។ ដោយឡែក បញ្ហាប្រឈមពាក់ព័ន្ធនឹងទម្រង់ថវិកាដូចបានបង្ហាញក្នុងរូបភាព ៥.៣ បានបញ្ជាក់ថា ទម្រង់ និងព័ត៌មាននៅក្នុងទម្រង់ថវិកាមានលក្ខណៈច្រើនពេកសម្រាប់អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ ដែលក្នុងនោះមានព័ត៌មានច្រើនពេក វែងពេក ងាយច្រឡំ និងមិនរៀបរយល្អ។ អ្នកចូលរួមខ្លះទៀតក៏បានលើកឡើងថា ខ្លឹមសារទម្រង់ថវិកានេះមានលក្ខណៈបច្ចេកទេសខ្លាំង ហើយអ្នកខ្លះនិយាយថា ពួកគាត់ត្រូវការព័ត៌មាន និងការពន្យល់បន្ថែមទៀតដើម្បីអាចយល់ឯកសារនេះឱ្យបានត្រឹមត្រូវ។

រូបភាព ៥.៣៖ បញ្ហាប្រឈមដែលធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋពិបាកយល់លើទម្រង់ថវិកា

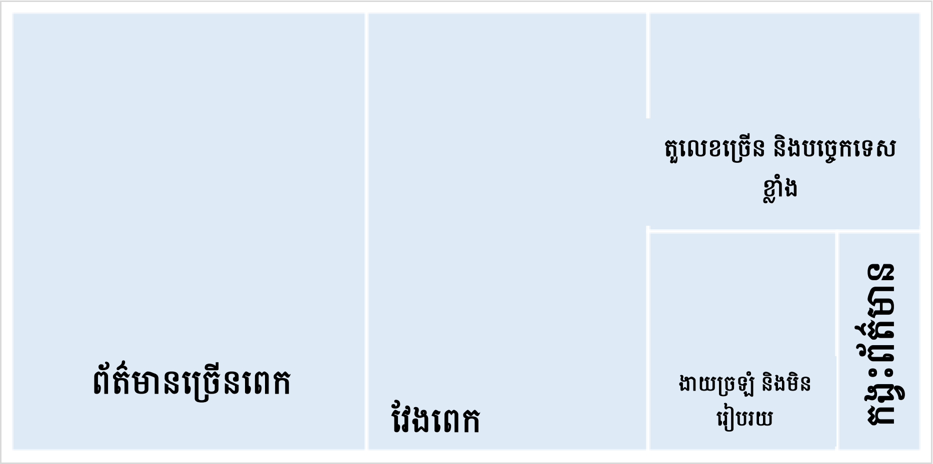

សម្គាល់៖ ទំហំនៃប្រអប់នីមួយៗខាងលើ តំណាងឱ្យភាពញឹកញាប់ដែលអ្នកផ្ដល់សម្ភាសន៍បានលើកពីបញ្ហាទាំងនោះ។

ក្រៅពីផ្ដោតលើកម្រិតនៃការយល់ដឹងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ប្រជាពលរដ្ឋបានផ្ដល់មតិយោបល់ដើម្បីផ្លាស់ប្ដូរទម្រង់ថវិកាដែលអាចជួយសម្រួលដល់ការយល់ដឹងរបស់ពួកគាត់ផងដែរ។ មានប្រជាពលរដ្ឋតែ ៤០% ប៉ុណ្ណោះដែលបានចែករំលែកអនុសាសន៍របស់ខ្លួន ក្នុងនោះរួមមានសេចក្ដីសង្ខេបថវិកាទៅតាមខ្ទង់ចំណូលចំណាយនីមួយៗ និងផ្លាស់ប្ដូរទម្រង់ពិពណ៌នាអំពីព័ត៌មានដោយមានភ្ជាប់មកជាមួយនូវរូបភាព តារាង និងវីដេអូឱ្យបានច្រើនវិញ។

5.2. ការយល់ដឹងរបស់មន្ត្រីរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក

កម្រិតនៃការយល់ដឹងចំពោះទម្រង់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំជាទូទៅនៅមានកម្រិត។ ភាគច្រើននៃអ្នកផ្ដល់សម្ភាសន៍ទទួលស្គាល់ថាពួកគាត់ពុំមានសមត្ថភាពពេញលេញ ដើម្បីយល់ដឹងអំពីគ្រប់ព័ត៌មានដែលបានបង្ហាញនៅលើទម្រង់នោះទេ។ មានតែនៅក្នុងក្រុង ស្រុកចំនួន ៤ ប៉ុណ្ណោះគឺ ក្រុងបាត់ដំបង ស្រុកគំរៀង ស្រុករតនមណ្ឌល និងក្រុងប៉ៃលិន ដែលអ្នកផ្ដល់សម្ភាសន៍ពាក់កណ្ដាលបានរាយការណ៍ថាមានការយល់ដឹងទម្រង់បានពេញលេញទាំងស្រុង។

រូបភាព ៥.៤ សំណួរដែលបានសួរនៅក្នុងកិច្ចសម្ភាសន៍ក្រុង ស្រុក៖ តើលោកអ្នកបានយល់អំពីថវិកាប្រចាំឆ្នាំបានប៉ុណ្ណា? (n=57)

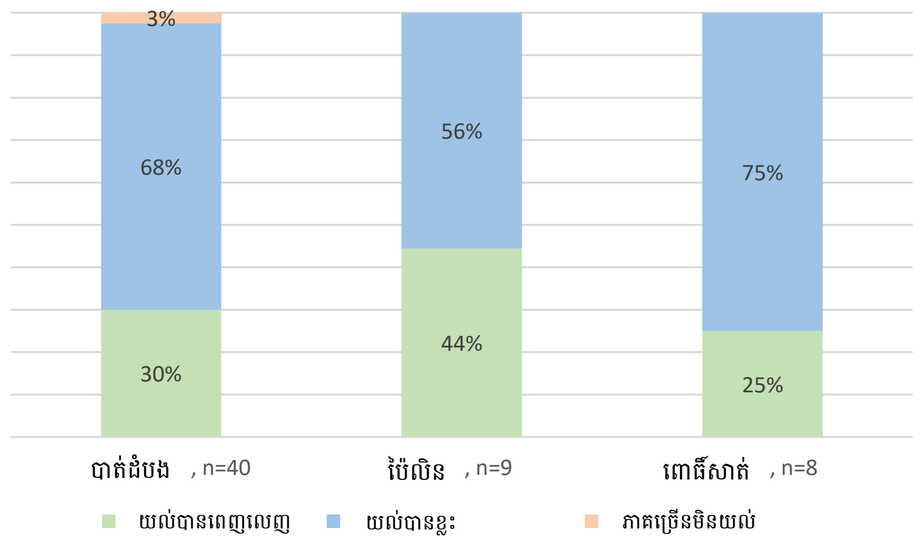

ជាទូទៅ អ្នកដែលមិនមានការងារពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ក្នុងការរៀបចំថវិកា ឬធ្វើការងារជាមួយនឹងរឿងថវិកា ពុំបានបង្ហាញកម្រិតនៃទំនុកចិត្តខ្លាំង ឬសមត្ថភាពខ្លាំងក្នុងការចូលរួមក្នុងដំណើរការរៀបចំថវិកាឡើយ។ ចំណេះដឹងរបស់អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ជារឿយៗនៅមានកម្រិតត្រង់ចំណុចថវិកា (ចំណូល និងចំណាយ) ដែលស្ថិតក្រោមការទទួលខុសត្រូវ និងភារកិច្ចជាក់លាក់របស់ខ្លួន។ ហើយទោះបីជាអ្នកដែលធ្លាប់មានបទពិសោធន៍សិក្សា ឬបទពិសោធន៍ការងារជាមួយនឹងថវិកា ក៏បានរាយការណ៍ថាពួកគាត់ខ្វះចំណេះដឹង និងសមត្ថភាពខាងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុដែរ។

ទោះជាយ៉ាងណា មានលក្ខណៈខុសគ្នាយ៉ាងច្បាស់មួយរវាងអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ដែលមានតួនាទីពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងហិរញ្ញវត្ថុ និងអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ដទៃទៀត។ ប្រធានរដ្ឋបាល និងហិរញ្ញវត្ថុ និងមន្ត្រីហិរញ្ញវត្ថុ គឺជាអ្នកមានចំណេះដឹងលើរឿងថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកជាងគេ ដោយពួកគាត់បានបង្ហាញពីសមត្ថភាព និងការយល់ដឹងច្បាស់ក្នុងការគ្រប់គ្រងថវិកាបានយ៉ាងល្អ។ ពួកគាត់គឺជាអ្នកប្រើប្រាស់និងចាត់ចែងថវិការជាក់ស្តែង ហើយទទួលបាននូវការបណ្តុះបណ្តាលក្នុងការរៀបចំថវិកាពីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុច្រើនជាងគេ។ នេះគឺជាករណីជាក់ស្តែងដែលកើតមានឡើងគ្រប់ក្រុង ស្រុក។

ដោយឡែក ក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុកប្រឈមនឹងគម្លាតចំណេះដឹងចម្បង ដើម្បីយល់ដឹងអំពីទម្រង់ និងខ្លឹមសារថវិកា ហើយជំនាញគ្រប់គ្រងថវិការបស់ពួកគាត់នៅតែមានកម្រិតទាបដដែល។

តាមពិតប្រធានក្រុមប្រឹក្សាទាំង ៣ ដែលបានសម្ភាសន៍បានរាយការណ៍ថា *បានយល់យ៉ាងពេញលេញ* អំពីទម្រង់ថវិកា ខណៈប្រធានក្រុមប្រឹក្សា ៦ រូបទៀតមានប្រសាសន៍ថា *អាចយល់បានខ្លះតែប៉ុណ្ណោះ*។ តួនាទីរបស់ក្រុមប្រឹក្សានៅមានកម្រិតក្នុងការអនុម័តសេចក្តីព្រាងថវិកា ដែលជារឿយៗនាំឱ្យក្រុមប្រឹក្សាអនុម័តផែនការថវិកាដោយពុំបានយល់ដឹងពេញលេញទាំងស្រុង នេះបើតាមប្រសាសន៍របស់តំណាងម្នាក់របស់អង្គភាពវិភាគ និងអភិវឌ្ឍន៍គោលនយោបាយនៃលេខាធិការដ្ឋាន គ.ជ.អ.ប។ សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក និងអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ ដែលទើបតែត្រូវបានតែងតាំងចូលកាន់តំណែងថ្មីៗ មានការយល់ដឹងទាបខ្លាំង ហើយពួកគាត់ត្រូវការពេលវេលាបន្ថែមដើម្បីឱ្យចេះស្ទាត់ចំពោះទម្រង់ថវិកា និងដំណើរការនៃការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ។

អ្នកដែលមានការយល់ដឹងទាបជាងគេបំផុត គឺជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការក្រុមប្រឹក្សា។ ក្នុងចំណោមសមាជិកគណៈកម្មាធិការសម្របសម្រួលបច្ចេកទេសចំនួន ១០ រូប មានតែ ២ រូបប៉ុណ្ណោះដែល *យល់ដឹងបានពេញលេញ* អំពីទម្រង់ថវិកា ហើយ ៨ រូបទៀត *យល់ដឹងបានខ្លះ*។ ក្នុងចំណោមសមាជិកគណៈកម្មាធិការលទ្ធកម្មមាន ៤ រូប *យល់ដឹងបានពេញលេញ* និង ៧ រូប *យល់ដឹងបានខ្លះ*។ ចំពោះអ្នកដែលយល់ដឹងតិចបំផុត គ្មានសមាជិកនៃ គ.ក.ស.ក ណាម្នាក់បានរាយការណ៍ថាអាចយល់ដឹងអំពីទម្រង់ថវិកាបានពេញលេញឡើយ (១២រូប *យល់បានខ្លះ* និង១រូប *មិនយល់ភាគច្រើន*)។

បញ្ហាប្រឈមដែលរារាំងការយល់ដឹងអំពីថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់មន្ត្រីរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក គឺមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នាទៅនឹងបញ្ហានានាដែលប្រជាពលរដ្ឋប្រឈមដែរ។ ទម្រង់ថវិកាបច្ចុប្បន្នមានលក្ខណៈវែង ស្មុគស្មាញ និងព័ត៌មានលម្អិតច្រើនពេក ជាមួយនឹងពាក្យបច្ចេកទេសខាងហិរញ្ញវត្ថុយ៉ាងច្រើន។ អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ជាច្រើនពុំស្គាល់វាក្យស័ព្ទហិរញ្ញវត្ថុភាគច្រើន ហើយបានពន្យល់ថាទោះបីជាក្រោយពេលទទួលបានការពន្យល់សមរម្យពីប្រធានរដ្ឋបាល និងហិរញ្ញវត្ថុ ឬប្រធានក្រុមប្រឹក្សាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ពួកគាត់ជាច្រើននៅតែពុំយល់បានពេញលេញ។ សំណូមពរដែលបានលើកឡើងដើម្បីកែលម្អទម្រង់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំមាន៖

- ការដាក់បញ្ចូល កំណត់សម្គាល់ពន្យល់លម្អិត និងចំៗ បញ្ជាក់អំពី៖ អត្ថន័យនៃជំពូក និងថវិកា និងខ្ទង់ចំណាយ ចំណូលផ្សេងៗគ្នាទៅតាមជំពូកនីមួយៗ។
- កាត់បន្ថយចំនួនលេខកូដ និងជំពូក។
- ពាក់ព័ន្ធនឹងទម្រង់វិញ ពុម្ពអក្សរគួរធំៗ ពីព្រោះអក្សរតូចពេកអ្នកអានពិបាកមើល។

របាយការណ៍អង្កេតស្តីពីលទ្ធភាពទទួលបាន និងការយល់ដឹងលើថវិកាក្រុង ស្រុក

ដោយសារការយល់ដឹងមានដែនកំណត់នេះ និងអង្គហេតុដែលថាមិនមានការយល់ដឹងពេញលេញអំពីថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ធ្វើឱ្យអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍មានសមត្ថភាពមានកម្រិតក្នុងការផ្តល់ជាធាតុចូលក្នុងអំឡុងពេលរៀបចំ និងដំណើរការអនុវត្តថវិកា។ ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ចំណុចនេះ អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍មួយចំនួនស្នើឱ្យទទួលបានទម្រង់ថវិកាប៉ុន្មានថ្ងៃមុននឹងមានកិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សា ជាជាងការទទួលបានក្នុងពេលប្រជុំតែម្តង ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យពួកគាត់មានពេលគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការអាន និងបញ្ជាក់អំពីចម្ងល់របស់ខ្លួន។

ពាក់ព័ន្ធនឹងសមត្ថភាព និងចំណេះដឹងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋវិញ រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកបានបញ្ជាក់ និងបង្ហាញថា ពួកគាត់ដឹងថាប្រជាពលរដ្ឋមិនមានចំណេះដឹងខាងហិរញ្ញវត្ថុទេ។ តំណាងម្នាក់មកពីអគ្គនាយកដ្ឋានថវិការដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិបានមានប្រសាសន៍ថា ប្រជាពលរដ្ឋយល់ដឹងអំពីថវិកាខេត្តច្រើនជាងថវិកាក្រុង ស្រុក ពីព្រោះពួកគាត់ចាប់អារម្មណ៍ខ្លាំងតែទៅលើគម្រោងសាងសង់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធធំៗ ដូចជាផ្លូវថ្នល់ និងប្រឡាយជាដើម។

រូបភាព ៥.៥៖ ទស្សនៈនានាស្តីពីសមត្ថភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការយល់ដឹងលើទម្រង់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំក្រុង ស្រុក (n=66)

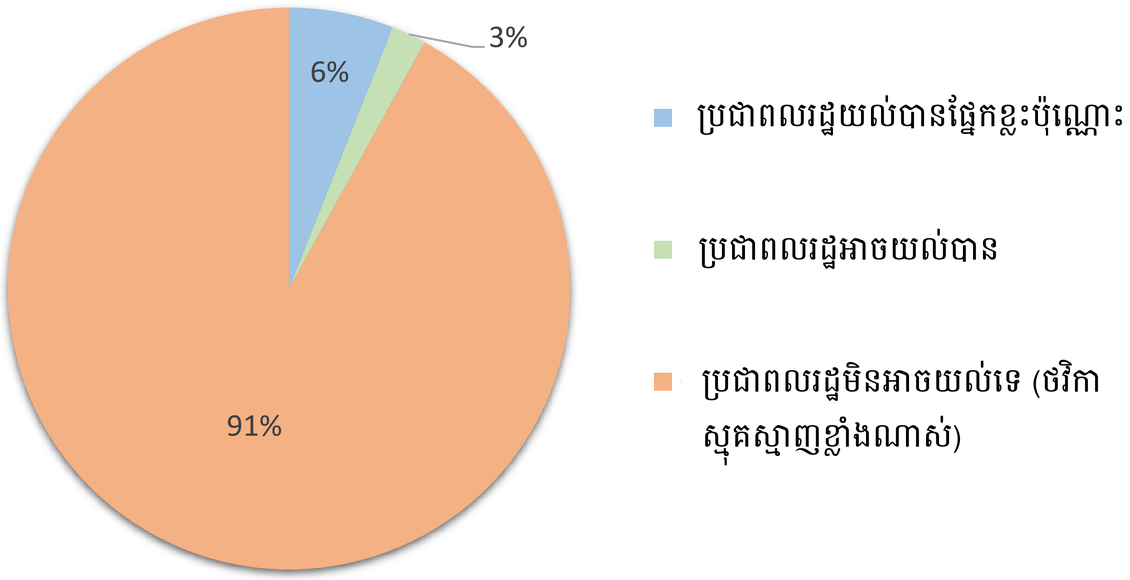

6. ការរកឃើញស្តីពីការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីថវិកា និងការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ

នៅក្នុងផ្នែកនេះ យើងនឹងពិនិត្យមើលទាំងផ្នែកអ្នកផ្តល់សេវា និងអ្នកទទួលសេវានៃព័ត៌មានថវិកា។ ផ្នែកម្ខាងជាអ្នកត្រួតពិនិត្យការផ្សព្វផ្សាយការអនុវត្តរបស់រដ្ឋបាល និងឱកាសសម្រាប់ឱ្យសាធារណជនចូលរួម ផ្នែកម្ខាងទៀតអនុញ្ញាតឱ្យស្វែងយល់ ទៅនឹងឥរិយាបថរបស់ប្រជាពលរដ្ឋចំពោះការផ្សាព្វផ្សាយថវិកា និងការចូលរួមក្នុងកិច្ចការសាធារណៈ។ ការរកឃើញបានកំណត់បញ្ហាចម្បងៗ ចំនួន ៧ ពាក់ព័ន្ធនឹងការចូលរួមរបស់សាធារណជនមានកម្រិតទាប និងការរារាំងព័ត៌មានឱ្យជ្រួតជ្រាបទៅដល់ប្រជាពលរដ្ឋប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

យោងតាមអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍នៅក្រុង ស្រុកភាគច្រើន រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកមានរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្រ្តសម្រាប់ការប្រាស្រ័យទាក់ទងក្នុងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានជាសាធារណៈ ហើយយោងតាមអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍៧៨% មានប្រសាសន៍ថា ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីថវិកាមានដាក់នៅក្នុងផែនការនេះដែរ។ ជាក់ស្តែង យោងតាមលេខាធិការដ្ឋាន គ.ជ.អ.ប ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីថវិកាមានការកែលម្អគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ជាពិសេសស្ថិតក្រោមការអនុវត្ត I-SAF ។ ការអនុវត្តផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានរួមមានតាមរយៈ៖ សកម្មភាពដោយផ្ទាល់ (ដូចជាវេទិកាសាធារណៈ កិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សា និងកិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់) ក្តារព័ត៌មានសាធារណៈ ព័ត៌មានផ្សព្វផ្សាយតាមរយៈឧគ្ឃោសនាស័ព្ទនៅលើរ៉ឺម៉កកង់បី និងកម្មវិធីវិទ្យុ។ មេឃុំ និងរដ្ឋបាលឃុំត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជាមធ្យោបាយដ៏មានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការជូនដំណឹងដល់ប្រជាពលរដ្ឋ។

រូបភាព ៦.១៖ សំណួរសួរទៅកាន់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក៖ តើរដ្ឋបាលរបស់អស់លោក លោកស្រីមានយុទ្ធសាស្រ្តប្រាស្រ័យទាក់ទង ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានសាធារណៈដែរឬទេ? (n=69)

របាយការណ៍អង្កេតស្ដីពីលទ្ធភាពទទួលបាន និងការយល់ដឹងលើថវិកាក្រុង ស្រុក

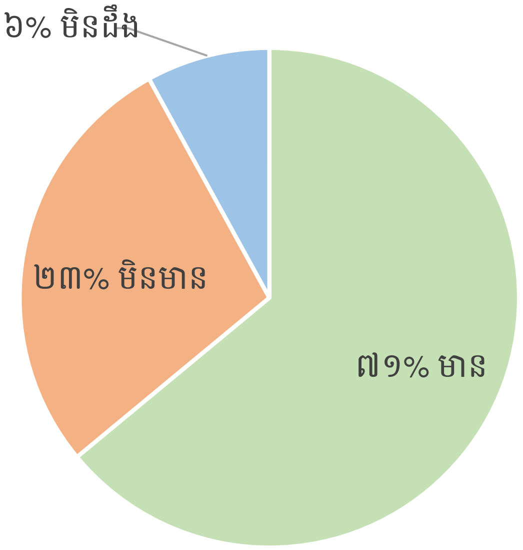

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រជាពលរដ្ឋនៅតែទទួលបានព័ត៌មានតិចតួចអំពីថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់រដ្ឋ បាលក្រុង ស្រុករបស់ខ្លួន។ មានប្រជាពលរដ្ឋតែចំនួន ២% ប៉ុណ្ណោះធ្លាប់បានឃើញថវិកាប្រចាំឆ្នាំរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុករបស់ខ្លួន ហើយមានតែ ៣% ប៉ុណ្ណោះធ្លាប់ឃើញ ឬធ្លាប់ទទួលបានឯកសារអប់រំដែលបង្ហាញព័ត៌មានអំពីរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុករបស់ខ្លួន តាមរយៈដូចជាខិតប័ណ្ណ ផ្ទាំងផ្សព្វផ្សាយ និងវីដេអូ។ ទោះយ៉ាងណា ប្រជាពលរដ្ឋបានបង្ហាញអំពីចំណាប់អារម្មណ៍ខ្លាំងក្នុងការយល់ដឹងបន្ថែមអំពីថវិកាក្រុង ស្រុក ជាពិសេសអំពីការវិភាជន៍ថវិកា និងការចំណាយ។

រូបភាព ៦.២ សំណួរសួរទៅប្រជាពលរដ្ឋ៖ ហេតុអ្វីបានជាលោកអ្នកពុំធ្លាប់ឃើញឯកសារណាមួយដែលមានព័ត៌មានអំពីថវិកាក្រុង ស្រុក? (n=334, អនុញ្ញាតឱ្យឆ្លើយបានច្រើន)

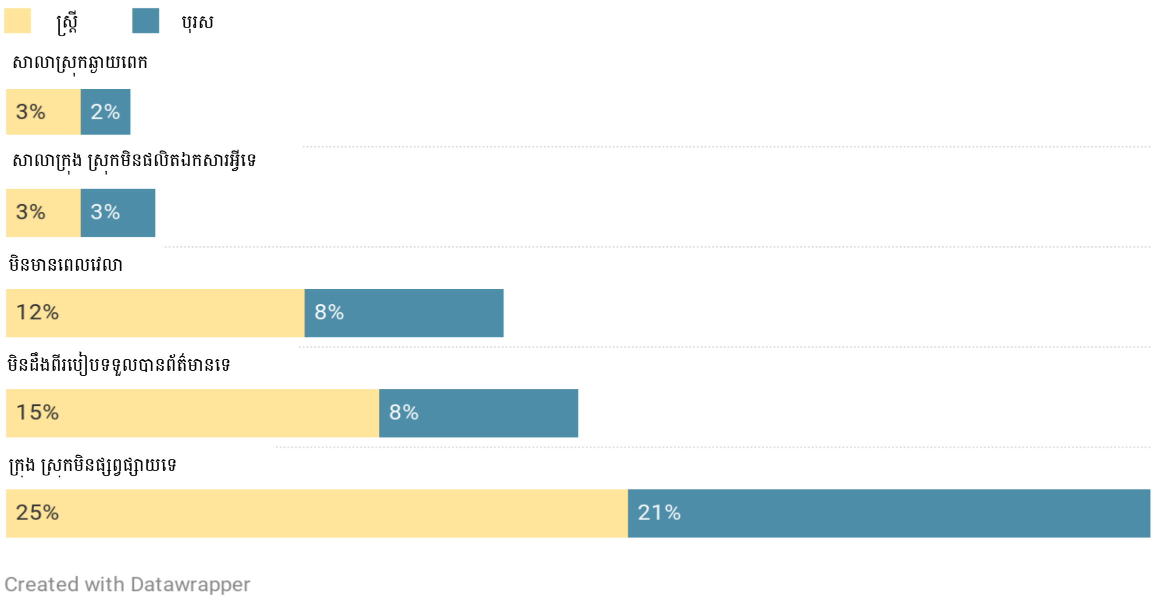

បញ្ហាទី ១៖ ព័ត៌មានថវិកាមិនបានត្រៀមជាស្រេចសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ

យោងតាមប្រជាពលរដ្ឋ មូលហេតុសំខាន់ដែលមិនធ្លាប់ឃើញព័ត៌មានអំពីថវិកាប្រចាំឆ្នាំក្រុង ស្រុកគឺថា មិនមានផ្សព្វផ្សាយជាព័ត៌មានទេ។ តាមច្បាប់ ក្រុមប្រឹក្សានៃរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិមានភារកិច្ចធ្វើឱ្យព័ត៌មានសាធារណៈដែលពាក់ព័ន្ធជ្រួតជ្រាបដល់ប្រជាពលរដ្ឋ។

ក្រុមប្រឹក្សាម្នាក់ត្រូវតែធ្វើអ្វីដែលខ្លួនអាចធ្វើបានដើម្បីធានាថាសាធារណជនមានលទ្ធភាពទទួលបានព័ត៌មានដូចជា៖ របៀបវារៈក្រុមប្រឹក្សា កំណត់ហេតុអង្គប្រជុំក្រុមប្រឹក្សា លក្ខន្តិកៈក្រុមប្រឹក្សា ផែនការអភិវឌ្ឍរបស់ក្រុមប្រឹក្សា និងឯកសារសំខាន់ៗដទៃទៀត (ច្បាប់រៀបចំអង្គការមាត្រា ៤១, ៥១ គំរូបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង មាត្រា ២ និងមាត្រា៦)

គ្រប់ក្រុមប្រឹក្សាត្រូវតែពិចារណាក្នុងគ្រប់កិច្ចប្រជុំអំពីវិធីផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានទៅកាន់ប្រជាពលរដ្ឋរបស់ខ្លួន (អនុក្រឹតស្តីពីតួនាទី – ខេត្ត មាត្រា ១៤ មាត្រា៧០ និងមាត្រា១៣២)។

ច្បាប់ក៏បានចែងផងដែរថា "រដ្ឋបាលត្រូវតែរៀបចំ ក្តារព័ត៌មានសាធារណៈដែលងាយស្រួលមើលឃើញដាក់ពីមុខការិយាល័យរដ្ឋបាល។ ព័ត៌មានត្រូវបង្ហាញអំពីព័ត៌មានក្រុមប្រឹក្សាផ្លូវការរយៈ

ពេល ១០ ថ្ងៃយ៉ាងតិច។ លើសពីនេះ ក្រុមប្រឹក្សាត្រូវរៀបចំក្ដារព័ត៌មាននៅទីសាធារណៈផ្សេងទៀត ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានបន្ថែមទៀតដល់ប្រជាពលរដ្ឋ។ ក្រុមប្រឹក្សាក៏ត្រូវស្វែងរកមធ្យោបាយផ្សេងទៀត ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានជូនប្រជាជនអំពីការងាររបស់រដ្ឋបាលផងដែរ" (អនុក្រឹតស្ដីពីតួនាទី – ខេត្ត មាត្រា ៥៤ មាត្រា១១១ និងមាត្រា១៧២)។

ក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្ដែង ទោះមានក្ដារព័ត៌មានសាធារណៈដាក់តាំងនៅច្រកចូលនៃរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកទាំង ១១ យ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏គ្មានក្ដារព័ត៌មានណាមានបិទទម្រង់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំដែរ ក្នុងពេលក្រុមការងារចុះស្រាវជ្រាវនៅតាមក្រុង ស្រុក។ ក្ដារព័ត៌មានសាធារណៈ មិនបានបង្ហាញឯកសារផ្សេងៗទៀតឡើយ ដូចជាប្រតិទិនប្រជុំក្រុមប្រឹក្សា ការសម្រេចចិត្តដែលអនុម័តដោយក្រុមប្រឹក្សា ព័ត៌មានអំពីសេវាកម្មដែលបានផ្ដល់តាមរយៈការិយាល័យច្រកចេញចូលតែមួយ និងព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងការបោះឆ្នោតក្រុមប្រឹក្សា និងដំណើរការបោះឆ្នោត។ ទោះជាយ៉ាងណា ឯកសារបែបនេះគឺជារឿយៗហួសសម័យ ឬស្ថិតក្នុងស្ថានភាពអាក្រក់ដែលធ្វើឱ្យគេពិបាកអាន។

ប្រមាណ ៥០% នៃអ្នកផ្ដល់សម្ភាសន៍ក្រុង ស្រុកមានប្រសាសន៍ថា សេចក្ដីព្រាងថវិកាប្រចាំឆ្នាំត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ (ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ១៥ នៃអនុក្រឹតលេខ ១៧២) ហើយមានតែ ៣១% ប៉ុណ្ណោះមានប្រសាសន៍ថា រដ្ឋបាលរបស់ខ្លួនបានផ្សព្វផ្សាយថវិកាប្រចាំឆ្នាំដែលមានការអនុម័តរួច។ វិធីសាស្ត្រផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានដែលបានលើកឡើងខាងលើ គឺក្ដារព័ត៌មានសាធារណៈដាក់តាំងក្នុងទីសាធារណៈនានា សាលាឃុំ មេឃុំ វេទិកាសាធារណៈ និងកិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សា។

រូបភាព ៦.៣ សំណួរសួរទៅកាន់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក៖ តើសេចក្ដីព្រាងថវិកាប្រចាំឆ្នាំត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយទៅកាន់សាធារណជនដែរឬទេ? (n=49)

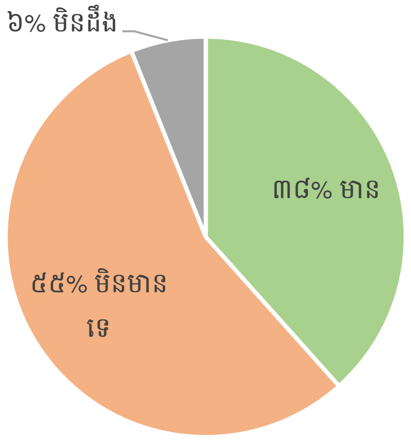

រូបភាព ៦.៤ សំណួរសួរទៅកាន់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក៖ តើថវិកាប្រចាំឆ្នាំដែលបានអនុម័តរួចត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយទៅកាន់សាធារណៈជនដែរឬទេ? (n=46)

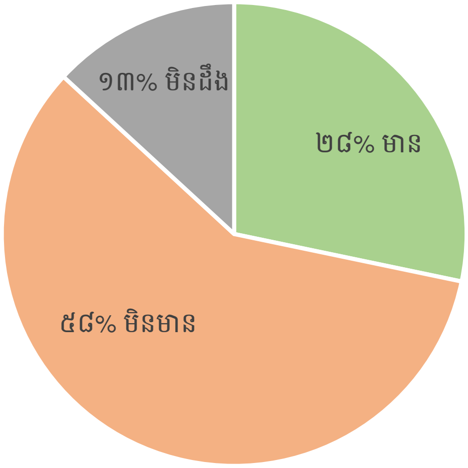

បញ្ហាទី ២៖ រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកខ្វះធនធានហិរញ្ញវត្ថុដើម្បីផលិតឯកសារផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន

ទម្រង់ថវិកាបច្ចុប្បន្នគឺមិនមែនជាមធ្យោបាយដ៏មានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការជូនដំណឹងដល់សាធារណជនឡើយ ដោយសារតែវាមានភាពស្មុគស្មាញ និងកម្រិតនៃការអប់រំទាប ដូចដែលបានឃើញនៅក្នុងសំណាកនៃការអង្កេតនេះស្រាប់ ប្រជាពលរដ្ឋមិនមានសមត្ថភាពក្នុងការយល់ និងមិនបានអាន ទោះបីមានឯកសារសម្រាប់អានក៏ដោយ។ ដូច្នេះ សំណៅទម្រង់ថវិកាដែលត្រូវបានគេកែសម្រួល និងងាយយល់ជាងមុននឹងជំរុញលទ្ធភាពទទួលបានព័ត៌មានអំពីថវិកា និងជួយសម្រួលការយល់ដឹងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋកាន់តែច្រើន (ព័ត៌មានបន្ថែមមាននៅក្នុងផ្នែកអនុសាសន៍)។

ក្រៅពីនេះ ការផលិតឯកសារព័ត៌មាន អប់រំ និងទំនាក់ទំនង (IEC) អំពីថវិកា គឺពុំទាន់គ្រប់គ្រាន់នៅឡើយ។ ហេតុនេះ វាចាំបាច់ត្រូវមានទម្រង់គំរូថវិកាដែលមានលក្ខណៈងាយស្រួលយល់ជាងនេះ ដោយត្រូវគិតគូរពីកម្រិតយល់ដឹងខាងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុរបស់សាធារណជនដើម្បីបង្ហាញព័ត៌មានថវិកាដល់ប្រជាពលរដ្ឋ។ ទោះជាយ៉ាងណា កង្វះធនធានហិរញ្ញវត្ថុធ្វើឱ្យរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកមិនមានលទ្ធភាពផលិតឯកសារផ្សព្វផ្សាយ និងរៀបចំសកម្មភាពផ្សព្វផ្សាយនានាឡើយ។ មិនមានខ្ទង់ថវិកាណាដើម្បីចំណាយលើការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន និងធ្វើការងារជាមួយប្រជាពលរដ្ឋទេ។

ដូចឯកឧត្តមអគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិបានពន្យល់ថា ព័ត៌មានថវិកាក្រុង ស្រុកមានជាលក្ខណៈអនឡាញលើគេហទំព័ររបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ប៉ុន្តែក្រសួងមិនមានថវិកាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការផលិតឯកសារព័ត៌មានគ្រប់ប្រភេទឡើយ។ ទោះជាយ៉ាងណា រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យផលិតឯកសារបែបនេះ តាមរយៈការទទួលថវិកាបន្ថែម ប្រសិនបើពួកគាត់បិទផ្សាយថវិកានៅលើក្តារព័ត៌មានសាធារណៈ ដូចមានចែងនៅក្នុងមូលនិធិវិនិយោគរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ (SNIF)។ យោងតាមក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកប្រមាណ ៤៥ បានទទួលថវិកាបន្ថែមនេះរួចទៅហើយ ទោះបីជាក្រសួងបានទទួលស្គាល់ថាវានៅពុំទាន់គ្រប់គ្រាន់ក្នុងការផលិតឯកសារស្តីពីថវិកាយ៉ាងណាក៏ដោយ។ ការពិតដែលថាកង្វះធនធានហិរញ្ញវត្ថុគឺជាបញ្ហាប្រឈមដ៏ចម្បងមួយក្នុងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន គឺត្រូវបានបញ្ជាក់ដោយអ្នកចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់នៅខេត្តបាត់ដំបង ដែលពួកគាត់បានសំណូមពរឱ្យបញ្ចូលខ្ទង់ថវិកាដើម្បីអាចប្រើប្រាស់សម្រាប់ការចំណាយបែបនោះ។

បញ្ហាទី ៣៖ ប្រជាពលរដ្ឋកម្រអញ្ជើញមកការិយាល័យក្រុង ស្រុក

ប្រជាពលរដ្ឋចូលរួមក្នុងការអង្កេតប្រមាណពាក់កណ្តាលធ្លាប់ទៅកាន់ការិយាល័យក្រុង ស្រុករបស់ខ្លួនយ៉ាងហោចម្តងក្នុងមួយជីវិត។ រូបភាព ៦.៥ បង្ហាញពីភាគរយនៃអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍តាមយេនឌ័រ និងបណ្តាខេត្តនីមួយៗដែលធ្លាប់អញ្ជើញទៅការិយាល័យក្រុង ស្រុកម្តងយ៉ាងតិច។ ខេត្តបាត់ដំបងបានបង្ហាញថា មានតួលេខខ្ពស់ជាង គឺជាង៥០% ទាំងបុរសទាំងស្ត្រី។ តួលេខទាបជាងគេ គឺនៅក្នុងខេត្តប៉ៃលិនដែលត្រឹមតែ ១/៤ នៃស្ត្រីទាំងអស់បានរាយការណ៍ថាធ្លាប់អញ្ជើញទៅការិយាល័យក្រុង ស្រុក។

រូបភាព ៦.៥៖ ភាគរយអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ដែលធ្លាប់ទៅកាន់ការិយាល័យក្រុង ស្រុកនៅតាមបណ្តាខេត្ត និងយេនឌ័រ

50%	បាត់ដំបង	57%
25%	ប៉ៃលិន	53%
43%	ពោធិ៍សាត់	36%

ការយល់ដឹងពីមូលហេតុនៅខាងក្រោយតួលេខនៃការអញ្ជើញទៅការិយាល័យក្រុង ស្រុកនេះមានសារៈសំខាន់ណាស់។ ចម្ងាយរវាងលំនៅដ្ឋានអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ និងការិយាល័យក្រុង ស្រុក មិនទំនងជាកត្តាកំណត់ឡើយ។ ផ្ទុយទៅវិញ ប្រជាពលរដ្ឋបានលើកឡើងថា មិនមានពេលដោយសារកាលវិភាគរវល់ពេក ម៉ោងធ្វើការយូរ ភារកិច្ចមើលថែកូនចៅ និងគ្រួសារ។ យោងតាមមន្ត្រីក្រុង ស្រុកថា

ប្រជាពលរដ្ឋអញ្ជើញមកការិយាល័យក្រុង ស្រុកតែនៅពេលណាពួកគាត់ត្រូវការជំនួយដោះស្រាយបញ្ហាជាក់លាក់ណាមួយដែលប៉ះពាល់លើគាត់ដោយផ្ទាល់តែប៉ុណ្ណោះ។

បញ្ហាទី ៤៖ តួនាទីអង្គការសង្គមស៊ីវិលនៅមានកម្រិតក្នុងការផ្សព្វផ្សាយថវិកាក្រុង ស្រុក

តួនាទីរបស់អង្គការសង្គមស៊ីវិលក្នុងការផលិត ផ្សព្វផ្សាយ និងលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីថវិកាក្រុង ស្រុកនៅមានកម្រិតនៅឡើយ។ នៅក្រុងបាត់ដំបង អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជួយគាំទ្រកសាងសមត្ថភាពបច្ចេកទេសរបស់រដ្ឋបាល និងផលិតឯកសារអប់រំពាក់ព័ន្ធនឹងថវិកា។ ស្រុកបាណន់ធ្វើការជាមួយអង្គការការីតាស់ ទឹកចិត្តម្ដាយ ធីភីអូ និងអង្គការបន្ទាយស្រី ប៉ុន្តែមិនមែនពាក់ព័ន្ធនឹងរឿងថវិកាទេ។ មន្ត្រី និងក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុកបានវាយតម្លៃថា កិច្ចសហប្រតិបត្តិការដែលមានស្រាប់ មានភាពវិជ្ជមានខ្លាំង គឺពិន្ទុរវាង ៤ និង ៥ លើ ៥ លើកលែងតែអ្នកចូលរួមម្នាក់នៅស្រុកបាកានដែលគាត់ឱ្យពិន្ទុ ២ លើ ៥។

នៅថ្នាក់ឃុំ សង្កាត់ អង្គការសង្គមស៊ីវិលក៏មានតួនាទីយ៉ាងសកម្មក្នុងការពង្រឹងភាពអង់អាចរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងលើកទឹកចិត្តក្នុងការចូលរួមរបស់ពួកគាត់ទៅលើកិច្ចការងារសាធារណៈផងដែរ។ អង្គការសង្គមស៊ីវិលប្រើប្រាស់បទពិសោធន៍របស់ខ្លួនធ្វើការជាមួយសហគមន៍ ដើម្បីពាំនាំសេចក្ដីត្រូវការ សំណើ និងសំណួររបស់ប្រជាពលរដ្ឋទៅកាន់រដ្ឋបាល។ ចេញពីបទពិសោធន៍វិជ្ជមាននៅថ្នាក់ឃុំ សង្កាត់ មន្ត្រីក្រុង ស្រុកភាគច្រើនដែលបានចូលរួមក្នុងកិច្ចពិភាក្សាក្រុមគោលដៅ ជឿជាក់ថាការធ្វើការជាមួយអង្គការសង្គមស៊ីវិលឱ្យបានច្រើនក្នុងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីថវិកានឹងអាចជួយរួមចំណែកធ្វើឱ្យសាធារណជនទទួលព័ត៌មានបានល្អជាងមុន និងចូលរួមកាន់តែច្រើន។

បញ្ហាទី ៥៖ ការមិនយល់ដឹងខ្លាំងក្នុងការអាចមានលទ្ធភាពទទួលបានថវិកាក្រុង ស្រុក

ឧបសគ្គដ៏ចម្បងចំពោះព័ត៌មានថវិកា គឺការកង្វះការយល់ដឹងជាទូទៅអំពីរបៀប និងទីកន្លែងទទួលបានព័ត៌មាននោះ ជាពិសេសក្នុងចំណោមស្ត្រី។ ដូចដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងទំព័រខាងលើ ប្រជាពលរដ្ឋសឹងតែ ៨០% មិនអាចប្រាប់បានថាតើថវិការដ្ឋបាលក្រុង ស្រុករបស់ខ្លួនមានផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈដែរឬទេ។ បន្ថែមលើនេះ ពួកគាត់ភាគច្រើនមិនដឹងថាតើក្ដារព័ត៌មានជាសាធារណៈនោះដាក់នៅកន្លែងណាទេក្នុងការិយាល័យក្រុង ស្រុក។ សូម្បីក្នុងចំណោមអ្នកដែលធ្លាប់អញ្ជើញទៅការិយាល័យក្រុង ស្រុក មានតែខ្លះប៉ុណ្ណោះដែលរាយការណ៍ថា ធ្លាប់បានឃើញ (៣៦% នៅខេត្តបាត់ដំបង ៣៨% នៅខេត្តប៉ៃលិន និង៦៨% នៅខេត្តពោធិ៍សាត់) ខណៈដែលមាន ៦១% នៅខេត្តបាត់ដំបង ៦៣% នៅខេត្តប៉ៃលិន និង ៣២% នៅខេត្តពោធិ៍សាត់ និយាយថា គាត់មិនដឹងច្បាស់ដែរ។

ប្រជាពលរដ្ឋអាចមានលទ្ធភាពទទួលបានព័ត៌មានថវិកាជាសំណៅរឹងនៅឯការិយាល័យក្រុង ស្រុក។ យោងតាមច្បាប់ រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិទាំងអស់ត្រូវតែបើកចំហក្នុងអំឡុងពេលម៉ោងធ្វើការផ្លូវការ ដើម្បីឱ្យប្រជាពលរដ្ឋអាចចូលទំនាក់ទំនងជាមួយក្រុមប្រឹក្សា និងគណៈអភិបាល ទទួលព័ត៌មានពីរដ្ឋបាល និងផ្តល់មតិ ឬសំណូមពរទៅលើបញ្ហាណាមួយបាន (អនុក្រឹតស្តីពីតួនាទី – ខេត្ត, មាត្រា ៥០ មាត្រា១០៧ និងមាត្រា១៦៨)។ ទោះជាយ៉ាងណា ប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើន ទោះបីជាគាត់ធ្លាប់អញ្ជើញទៅការិយាល័យក្រុង ស្រុកក៏ដោយ ក៏មិនអាចប្រាប់ថាតើការិយាល័យក្រុង ស្រុករបស់ខ្លួនមានផ្តល់ជំនួយបែបនេះឡើយ (៧១% នៅខេត្តបាត់ដំបង ១០០% នៅខេត្តប៉ៃលិន និង ១២% នៅខេត្តពោធិ៍សាត់)។ បុគ្គលិក និងក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក បានបញ្ជាក់ថា ប្រជាពលរដ្ឋពុំធ្លាប់បានស្នើសុំព័ត៌មានថវិកាដែលគាត់អាចសុំមើលបានយ៉ាងងាយ និងឥតគិតថ្លៃនៅឯការិយាល័យស្រុក ឬអង្គភាពថវិកានោះទេ។

មធ្យោបាយម៉្យាងទៀតក្នុងការទទួលបានព័ត៌មានក្រុង ស្រុក គឺទទួលដោយផ្ទាល់ពីតំណាងរដ្ឋបាល ឬអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត។ នៅពេលមានការសួរប្រជាពលរដ្ឋថាតើនរណាដែលពួកគាត់នឹងស្នើសុំក្នុងករណីគាត់ចង់ទទួលបានព័ត៌មានបន្ថែមអំពីថវិកាក្រុង ស្រុក ហើយក្រុមការងារស្រាវជ្រាវបានជូនបញ្ជីចម្លើយឱ្យពួកគាត់ជ្រើសរើសចម្លើយជាច្រើន។ អ្វីដែលគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ តំណាងក្រុង ស្រុក មិនស្ថិតក្នុងចំណោមមនុស្សដែលជាជម្រើសប្រជាពលរដ្ឋចាប់យកច្រើនជាងគេនោះឡើយ។ ប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើន (៧៣%) មានប្រសាសន៍ថា ពួកគាត់នឹងស្នើសុំព័ត៌មានអំពីថវិកាក្រុង ស្រុកពីសំណាក់មេភូមិ ហើយបន្ទាប់មកសុំពីមេឃុំ (៦២%)។ ចំណែកទាបជាងគួរឱ្យកត់សម្គាល់នៃប្រជាពលរដ្ឋ (២៧%) ជ្រើសរើសជម្រើសសួរអ្នកស្គាល់គ្នា ខណៈមានតែ ២៣% នៃប្រជាពលរដ្ឋប៉ុណ្ណោះដែលនឹងសួរក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក និង ១៥% នឹងសួរមន្ត្រីក្រុង ស្រុក[៨]។ ប្រការនេះ អាចបញ្ជាក់អំពីទំហំនៃបញ្ហាដទៃទៀត ដូចជាកង្វះជំនឿចិត្ត ឬការចូលរួមមានកម្រិតរបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកក្នុងសកម្មភាពមូលដ្ឋាន ដែលចំណុចនេះមានលក្ខណៈសំខាន់ដើម្បីស្វែងយល់បន្ថែមនៅក្នុងការស្រាវជ្រាវបន្ថែមលើកក្រោយ ។

បញ្ហាទី ៦៖ ការចូលរួមមានកម្រិតក្នុងកិច្ចប្រជុំជាសាធារណៈ

ប្រជាពលរដ្ឋដែលបានចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រជុំរៀបចំដោយរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកគឺមានកម្រិតទាបយ៉ាងច្បាស់ក្រឡែត។ ទោះបីជា ៣ ភាគ ៤ នៃប្រជាពលរដ្ឋបានដឹងអំពីសិទ្ធិរបស់ខ្លួនក្នុងការចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុកប្រចាំខែយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ក្នុងចំណោម ១០ នាក់ មានប្រជាពលរដ្ឋ

[៨] សម្គាល់ថាក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់ មិនត្រូវបានគេដាក់បញ្ចូលក្នុងបញ្ជីដែលបង្ហាញជូនប្រជាពលរដ្ឋឡើយ។

ម្នាក់ប៉ុណ្ណោះដែលធ្លាប់ចូលរួមម្តង។ មានហេតុផលចម្បងចំនួន ៣ ដែលបានរាយការណ៍ថា ក្រុមប្រឹក្សាមិនបានប្រកាសកាលបរិច្ឆេទប្រជុំ (៤៩%) មិនមានចំណាប់អារម្មណ៍នឹងកិច្ចប្រជុំ (២២%) និងរវល់/គ្មានពេល (២១%)។

ទោះជាយ៉ាងណា ភាគច្រើននៃតំណាងក្រុង ស្រុក (៧១%) បានអះអាងថារដ្ឋបាលរបស់ខ្លួនពិតជាបានបិទផ្សាយប្រតិទិននៃកិច្ចប្រជុំប្រឹក្សាសាមញ្ញ។ ប្រតិទិនត្រូវបានបិទលើក្តារផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាននៅឯការិយាល័យក្រុង ស្រុក ប៉ុន្តែក៏មានប្រើប្រាស់រួមគ្នាជាមួយមេឃុំ និងបិទនៅឯសាលាឃុំផងដែរ។ ដូច្នេះ មូលហេតុព័ត៌មានមិនអាចជ្រួតជ្រាបទៅដល់ប្រជាពលរដ្ឋប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ទំនងចេញពីអង្គហេតុដែលថាប្រជាពលរដ្ឋកម្រអញ្ជើញមកការិយាល័យរដ្ឋបាល និងមិនកត់សម្គាល់លើព័ត៌មានបែបនេះ។ ស្រុកកំរៀង បានអនុវត្តកិច្ចផ្តួចផ្តើមដើម្បីជំនះបញ្ហានេះ ហើយបច្ចុប្បន្នកំពុងប្រើប្រាស់កម្មវិធីតេឡេក្រាម (Telegram) ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយរបៀបវារៈអង្គប្រជុំក្នុងចំណោមតំណាងប្រជាពលរដ្ឋ, មេឃុំ និងនាយប៉ុស្តិ៍នគរបាល។ នៅខេត្តបាត់ដំបង សេចក្តីប្រកាសអំពីកិច្ចប្រជុំក៏ធ្វើឡើង តាមរយៈហ្វេសប៊ុក និងតេឡេក្រាមផងដែរ។

ដើម្បីបង្កើនការចូលរួម រដ្ឋបាលស្រុកបាណន់បានរៀបចំកិច្ចប្រជុំផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានមួយចំនួនអំពីថវិកា និងគម្រោងថ្មីៗក្នុងទីសាធារណៈដូចជា ក្នុងវត្តបាណន់ និងនៅក្នុងសាលាភ្នំសំពៅផងដែរ។ នៅក្នុងដំណាក់កាលកន្លងមកនៃការអនុវត្ត I-SAF គ.ជ.អ.ប មានគម្រោងធ្វើការជាមួយក្រុងប៉ៃលិនដើម្បីលើកទឹកចិត្តការចូលរួមពីសាធារណជន ប៉ុន្តែបច្ចុប្បន្នដោយពុំមានការគាំទ្រពី គ.ជ.អ.ប រដ្ឋបាលមិនមានជំនាញដើម្បីធ្វើការជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងទាក់ទាញចំណាប់អារម្មណ៍ពួកគាត់បានយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាពនោះឡើយ។

មានការយល់ស្របជាទូទៅក្នុងចំណោមមន្ត្រីក្រុង ស្រុកថា ការចូលរួមមានអត្រាទាបក្នុងកិច្ចប្រជុំគឺអាចពន្យល់បានពីកង្វះចំណាប់អារម្មណ៍។ ប្រជាពលរដ្ឋទំនងជាយល់ឃើញថា ថវិកាក្រុង ស្រុកគឺជាអ្វីមួយដែលជាផ្ទៃក្នុងរបស់រដ្ឋបាល ដូច្នេះហើយ ពុំមានចំណាប់អារម្មណ៍ក្នុងការដឹងពីថវិកា ឬពុំមានចំណាប់អារម្មណ៍យល់ដឹងអំពីដំណើរការរៀបចំថវិកាឡើយ។ ដរាបណា ប្រជាពលរដ្ឋមានចំណាប់អារម្មណ៍ផ្ទាល់ខ្លួន ឬអាជីពទៅលើគម្រោងមួយ ឬសេចក្តីត្រូវការដោះស្រាយបញ្ហាណាមួយ ទើបគាត់សំដែងចំណាប់អារម្មណ៍ចូលរួមច្រើន។

បញ្ហាទី ៧៖ ប្រជាពលរដ្ឋកម្រផ្តល់យោបល់ត្រលប់ទៅកាន់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក

ដូចមន្ត្រីក្រុង ស្រុកមានប្រសាសន៍ *ការមានវត្តមាន* និង *ការចូលរួម* គឺជារឿងពីរផ្សេងគ្នា។ យោងតាមទាំងប្រជាពលរដ្ឋ និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សា ប្រជាពលរដ្ឋពីរបីនាក់ដែលចូលរួមមានវត្តមាន ទំនងជាមានតួនាទីអសកម្មក្នុងអំឡុងពេលពិភាក្សាគ្នា។ ពួកគាត់ជាធម្មតាចូលមានវត្តមានដើម្បីស្តាប់ ហើយភាគច្រើនសួរសំណួរពីរបីអំពីគម្រោងជាក់លាក់ណាមួយដែលកំពុងអនុវត្ត (ដូចជាការសាងសង់ផ្លូវថ្នល់ និងកសិកម្ម)។ មានប្រជាពលរដ្ឋតែ ១៣ នាក់ប៉ុណ្ណោះដែលបានរាយការណ៍ថា ធ្លាប់ផ្តល់ជាធាតុចូលក្នុងអំឡុងពេលប្រជុំក្រុមប្រឹក្សា ទោះបីជាក្នុងករណីភាគច្រើនគេផ្តល់ឱកាសឱ្យគាត់ធ្វើដូច្នោះក៏ដោយ។ ប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើនក៏បាននិយាយថា ក្រុមប្រឹក្សាពិចារណាធាតុចូលរបស់ខ្លួន លើកលែងតែអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ម្នាក់ក្នុងខេត្តបាត់ដំបង និងម្នាក់ទៀតក្នុងខេត្តពោធិ៍សាត់។

មានភាពខុសគ្នាច្រើនទៅលើកម្រិតនៃការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ តំណាងប្រជាពលរដ្ឋ និងថ្នាក់ដឹកនាំសហគមន៍មានភាពសកម្មបំផុត ពីព្រោះពួកគាត់មានការប្តេជ្ញាចិត្តធ្វើជាតំណាងសហគមន៍របស់ពួកគាត់ ហើយពួកគាត់ជាអ្នកពាំនាំនូវក្តីបារម្ភ និងសេចក្តីត្រូវការរបស់សហគមន៍ពួកគាត់។ ម៉្យាងទៀត ទោះស្ត្រី និងជនចាស់ជរាគឺជាក្រុមពីរដែលជាធម្មតាបានចូលមានវត្តមានក្នុងកិច្ចប្រជុំ ពួកគាត់កម្រនឹងនិយាយ ឬលើកជាសំណូមពរទៅកាន់ក្រុមប្រឹក្សាណាស់។ ក្រៅពីកិច្ចប្រជុំ ប្រជាពលរដ្ឋក៏អាចស្នើសុំព័ត៌មាន ដាក់ពាក្យបណ្តឹង និងលើកសំណូមពររបស់ខ្លួនទៅកាន់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក និងការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋដោយផ្ទាល់ និងតាមរយៈទូរស័ព្ទ លិខិត និងអ៊ីម៉ែល។

ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី មន្ត្រី និងក្រុមប្រឹក្សាដែលផ្តល់សម្ភាសន៍តែ ២០% ប៉ុណ្ណោះដែលបានដឹងថាប្រជាពលរដ្ឋអាចមករដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកសាកសួរ និងបញ្ចេញមតិយោបល់អំពីសេចក្តីព្រាងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ (សូមមើលរូបភាព ៦.៦ សម្រាប់ព័ត៌មានលម្អិតបន្ថែម)។ នៅពេលប្រជាពលរដ្ឋធ្វើដូច្នោះ ជាធម្មតា គឺដោយសារពួកគាត់ចាប់អារម្មណ៍នឹងការវិភាជន៍ថវិកាសម្រាប់គម្រោងផ្សេងៗដែលប៉ះពាល់គាត់ដោយផ្ទាល់ ដូចជាគម្រោងសាងសង់ផ្លូវថ្នល់ អណ្តូងទឹក ស្រះ និងប្រឡាយ។

រូបភាព ៦.៦៖ សំណួរសួរទៅកាន់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក៖ តើប្រជាពលរដ្ឋធ្លាប់បានលើកគំនិត និងសំណូមពររបស់ខ្លួនអំពីសេចក្តីព្រាងថវិកាប្រចាំឆ្នាំដល់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកលោកអ្នកដែរឬទេ? (n=69)

	ធ្លាប់	មិនធ្លាប់	មិនដឹង/គ្មានចម្លើយ
បាត់ដំបង	21%	70%	9%
ប៉ៃលិន	8%	85%	8%
ពោធិ៍សាត់	33%	67%	0%

7. ការរកឃើញស្តីពីការបណ្តុះបណ្តាល និងការកសាងសមត្ថភាពរបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក

អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍នៅរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកបានរាយការណ៍ថា ធ្លាប់បានចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីប្រធានបទផ្សេងៗជាច្រើនទៅតាមតំណែងរបស់ខ្លួន។ មានប្រធានបទបណ្តុះបណ្តាលពីរដែលដូចៗគ្នាក្នុងចំណោមពួកគាត់ នោះគឺគណនេយ្យភាពសង្គម និងភារកិច្ច និងការទទួលខុសត្រូវនៃមុខងារនីមួយៗនៅក្នុងរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក។ ខាងក្រោមនេះ គឺជាបញ្ជីវគ្គបណ្តុះបណ្តាលដែលប្រធានរដ្ឋបាល/ហិរញ្ញវត្ថុ ក្រុមប្រឹក្សា ប្រធានក្រុមប្រឹក្សា និងអភិបាលរងបានទទួល។

រូបភាព ៧.១៖ តារាងសង្ខេបប្រធានបទបណ្តុះបណ្តាលដែលបានទទួលទៅតាមមុខតំណែង

<u>ប្រធានរដ្ឋបាល/ហិរញ្ញវត្ថុ</u> - លិខិតកំណើត - តួនាទី និងភារកិច្ចរបស់មន្ត្រីរាជការ - ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល - កម្មវិធី MS Office - គណនេយ្យភាពសង្គម - ការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ (MEF)	<u>ប្រធានក្រុមប្រឹក្សា</u> - តួនាទី និងភារកិច្ចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក - កិច្ចការហិរញ្ញវត្ថុ និងការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល - គណនេយ្យភាពសង្គម - ការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធព័ត៌មានក្រុង/ស្រុក - ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន - ការទប់ស្កាត់គ្រឿងញៀន
<u>អភិបាលរងទទួលបន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុក្រុង ស្រុក</u> - ការគ្រប់គ្រងថវិកាស្រុក - I-SAF - វិធីសាស្ត្រ និងនីតិវិធីលទ្ធកម្ម - តួនាទី និងភារកិច្ចនៃក្រុមប្រឹក្សា និងគណៈអភិបាល	<u>គណៈកម្មាធិការលទ្ធកម្ម</u> - នីតិវិធីរដ្ឋបាល - តួនាទី ភារកិច្ច និងការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រុមប្រឹក្សា - ការទប់ស្កាត់ និងត្រៀមបង្ការគ្រោះមហន្តរាយ

- ការត្រៀមរៀបចំផែនការ - កិច្ចការរដ្ឋបាល និងការអភិវឌ្ឍស្ថាប័ន - ជំនាញប្រាស្រ័យទាក់ទង	- ការអភិវឌ្ឍផែនការក្រុង ស្រុក - ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីបញ្ហាស្ត្រី និងកុមារ - ជំនាញបច្ចេកទេសស្តីពីកសិកម្ម ការដឹកជញ្ជូនសាធារណៈ បញ្ហាសង្គម និងការអប់រំ - លទ្ធកម្ម និងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ - គណនេយ្យភាពសង្គម - បណ្តាញសង្គម
<u>គណៈកម្មាធិការសម្របសម្រួលបច្ចេកទេស</u> - ហិរញ្ញវត្ថុ (ប្រភពចំណូល និងការចំណាយ) - ការអភិវឌ្ឍផែនការ - តួនាទី និងភារកិច្ចនៃក្រុមប្រឹក្សាក្រុងស្រុក - កិច្ចការរដ្ឋបាល - ការគ្រប់គ្រង និងការអនុវត្តថវិកា - គណនេយ្យភាពសង្គម - ការប្រាស្រ័យទាក់ទង - ដំណើរការរៀបចំផែនការ - ការអភិវឌ្ឍស្ថាប័ន - ដំណើរសមាហរណកម្ម - យុទ្ធសាស្ត្រផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានទៅប្រជាពលរដ្ឋ - ការគ្រប់គ្រងកាកសំណល់	<u>គណៈកម្មាធិការពិគ្រោះយោបល់កិច្ចការស្ត្រី និងកុមារ</u> - យេនឌ័រ និងសីលធម៌ - ការជួញដូរមនុស្ស និងអំពើហិង្សា - ការចំណាកស្រុកខុសច្បាប់ - ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ - តួនាទី និងភារកិច្ចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាក្រុងស្រុក - ការអនុវត្តថវិការបស់ គ.ក.ស.ក - សេវាសង្គម និងការផ្តល់សេវាសាធារណៈ - ការគ្រប់គ្រងហាិរញ្ញវត្ថុ និងថវិកា - ការប្រាស្រ័យទាក់ទង និងរបៀបនិយាយជាសាធារណៈ - ជំនាញកុំព្យូទ័រ - ភាពជាអ្នកដឹកនាំ - ការសរសេរសំណើ - ការអភិវឌ្ឍផែនការសកម្មភាព - ការអភិវឌ្ឍស្ថានប័ន (តួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវរបស់អភិបាល បុគ្គលិក និងអ្នកពាក់ព័ន្ធ) - អភិបាលកិច្ចល្អ - សិទ្ធិក្នុងការទទួលបានព័ត៌មាន

៨០% នៃអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ធ្លាប់បានចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាលពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈក្នុងបែបផែនផ្សេងៗគ្នា។ ប្រធានបទបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈជាក់លាក់ និងភាគរយនៃអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ដែលធ្លាប់បានចូលរួមក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងរូបភាពខាងក្រោម៖

រូបភាព ៧.២៖ ភាគរយនៃមន្ត្រីក្រុង ស្រុកដែលធ្លាប់បានចូលរួមក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (n=49, អនុញ្ញាតឱ្យមានចម្លើយច្រើន)

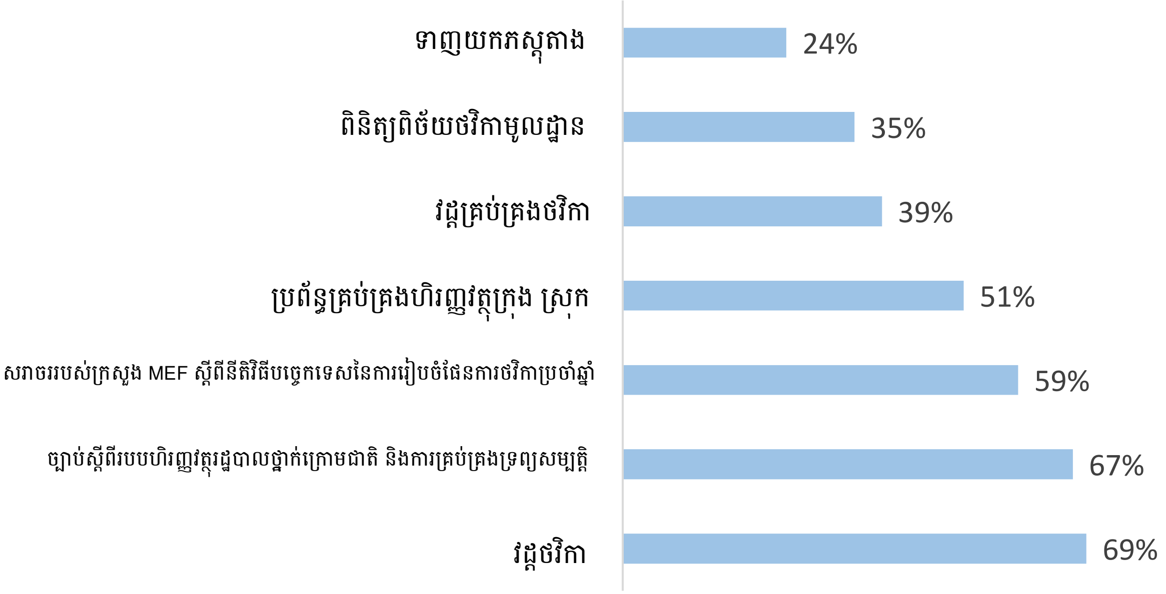

សម្គាល់៖ វគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្តីពី *វដ្តគ្រប់គ្រងថវិកា* រួមបញ្ចូលភាពមានថវិកា លទ្ធកម្ម ការជំរះបញ្ជី និងការទូទាត់។ វគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្តីពី *វដ្តថវិកា* រួមបញ្ចូលការរៀបចំថវិកា ការអនុវត្តថវិកា និងការត្រួតពិនិត្យតាមដានថវិកា។

វគ្គបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកត្រូវបានរៀបចំឡើង តាមរយៈយន្តការចំនួន ៤ យ៉ាងគឺ៖

- **ក្រសួងថ្នាក់ជាតិ**

  ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (PFM) ទៅដល់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ សិក្ខាសាលាថ្នាក់ភូមិភាគផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលស្តីពី PFM ទៅដល់ប្រធានមន្ទីរសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ប្រធានរតនាគារខេត្ត និងអភិបាលរងខេត្ត។ ចំណែក ប្រធានរដ្ឋបាលហិរញ្ញវត្ថុ និងមន្ត្រីក្រុង ស្រុកត្រូវបានក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុអញ្ជើញចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាលប្រចាំឆ្នាំស្តីពីការរៀបចំថវិកា ក៏ប៉ុន្តែក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុកមិនត្រូវបានគេអញ្ជើញឡើយ។ ប្រធានបទបណ្តុះបណ្តាល

ផ្ដោតអារម្មណ៍ទៅលើសារាចរស្ដីពីការរៀបចំថវិកា ការប្រមូលចំណូល និងការអនុវត្តថវិកាក្រុង ស្រុក។ ក្រៅពីនេះ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុសហការជាមួយ**វិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ** នឹងរៀបចំផ្ដល់វគ្គបណ្ដុះបណ្ដាលស្ដីពីការពិនិត្យពិច័យថវិកាទៅដល់សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាមួយចំនួនដែលនឹងត្រូវកំណត់ជ្រើសរើស ដែលនេះគឺជាផែនការដែលត្រូវអនុវត្តនាពេលខាងមុខ។

ការបណ្ដុះបណ្ដាលក្រុមប្រឹក្សាស្ដីពីតួនាទីរបស់ខ្លួន និងច្បាប់ស្ដីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានី ក្រុង ខេត្ត ស្រុក និងខណ្ឌ ស្ថិតក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់**ក្រសួងមហាផ្ទៃ**។ អ្នកផ្ដល់សម្ភាសន៍មកពីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុបានមានប្រសាសន៍ថា ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ នេះ ក្រសួងមានផែនការបណ្ដុះបណ្ដាលក្រុមប្រឹក្សាស្ដីពីការរៀបចំថវិកា ការចំណាយ និងការកត់ត្រាចំណូល ការបិទបញ្ជី និងប្រធានបទដទៃទៀត។

អង្គភាពវិភាគ និងអភិវឌ្ឍន៍គោលនយោបាយនៃលេខាធិការដ្ឋាន គ.ជ.អ.ប បានគាំទ្រឱ្យមានវគ្គបណ្ដុះបណ្ដាលក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុកស្ដីពីការយល់ដឹងលើហិរញ្ញវត្ថុ តាមរយៈការសម្របសម្រួលអនុវត្តកម្មវិធីបណ្ដុះបណ្ដាល ដែលរៀបចំឡើងដោយស្ថាប័ននានា ដូចជា អ៊ីយូដារ (EU DAR) ក្នុងឆ្នាំ ២០១៨ និង ២០១៩។

- **មន្ទីរសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងរតនាគារខេត្ត** ផ្ដល់ការគាំទ្រនិងយោបល់ដល់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកក្នុងការរៀបចំថវិកា និងក្នុងការធានាថាថវិកាអនុវត្តស្របទៅតាមសេចក្ដីណែនាំរបស់ថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ខេត្ត។ រដ្ឋបាលខេត្តក៏មានផ្ដល់ជាវគ្គបណ្ដុះបណ្ដាលខ្លះដែរដូចជា ការផ្ដល់សេវាសាធារណៈ និងការរៀបចំសកម្មភាពនានារបស់ គ.ក.ស.ក។ អភិបាលរងទទួលបន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុក្រុង ស្រុកនៅខេត្តបាត់ដំបងបានពន្យល់ថា រៀងរាល់ឆ្នាំការិយាល័យទាំងអស់របស់គាត់ទទួលបានការបណ្ដុះបណ្ដាលដើម្បីឱ្យយល់ដឹងអំពីថវិកា និងការចំណាយ។ ទោះជាយ៉ាងណា នៅពេលដែលពួកគេចង់បានវគ្គបច្ចេកទេសជាក់លាក់ណាមួយ ពួកគេនឹងទៅរកការិយាល័យខេត្ត។
- អ្នកផ្ដល់សម្ភាសន៍សង្កត់ធ្ងន់លើសារៈសំខាន់នៃ**វគ្គចែករំលែកចំណេះដឹងផ្ទៃក្នុង**ជាមួយរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក។ ក្រុមប្រឹក្សា និងមន្ត្រីក្រុង ស្រុកផ្លាស់វេនគ្នាដើម្បីចែករំលែកបទពិសោធន៍របស់ខ្លួនទៅតាមមុខជំនាញរៀងៗខ្លួន។
- យោងតាមអ្នកផ្ដល់សម្ភាសន៍ភាគច្រើន **អង្គការសង្គមស៊ីវិល** បានផ្ដល់វគ្គបណ្ដុះបណ្ដាលដល់មន្ត្រី និងក្រុមប្រឹក្សារបស់ខ្លួន។ តួលេខនេះគឺស្មើ ១០០% ក្នុងចំណោមអ្នកផ្ដល់សម្ភាសន៍ទាំង

អស់ក្នុងនៅបាត់ដំបង មោងឫស្សី និងថ្មគោល។ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដែលបានលើកឡើងដោយអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ រួមមាន៖

- បាត់ដំបង៖ GIZ (DAR), អមរា, បន្ទាយស្រី, ទំនុកចិត្តកុមារកម្ពុជា (CCT)
- បាណន់៖ GIZ (DAR)
- បវេល៖ GIZ (DAR)
- កំរៀង៖ GIZ (DAR), ជីវិតថ្លៃថ្នូរ, CFS, ពុទ្ធិសាសនាសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ
- មោងឫស្សី៖ GIZ (DAR), ទស្សនៈពិភពលោក។ លោកប្រធានរដ្ឋបាល/ហិរញ្ញវត្ថុបានពន្យល់ថាអង្គការ GIZ បានផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលអំពីកម្មវិធី advanced MS Excel និង MS Word ។
- ពោធិ៍សាត់៖ អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍មិនអាចនឹកឃើញថាអង្គការមួយណា ប៉ុន្តែបានពន្យល់ថាមានអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលធ្លាប់មកបណ្តុះបណ្តាលពួកគាត់អំពីអភិបាលកិច្ចល្អ សិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន តួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវរបស់មន្ត្រីរាជការ និងការបញ្ច្រាបយេនឌ័រ។
- រតនមណ្ឌល៖ GIZ (DAR)
- ថ្មគោល៖ GIZ (DAR), អមរា, បន្ទាយស្រី

សកម្មភាពបណ្តុះបណ្តាល និងកសាងសមត្ថភាពមានតម្លៃជាវិជ្ជមាន ពីព្រោះសកម្មភាពទាំងនោះបានជំរុញឱ្យអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍កែលម្អការយល់ដឹង និងលទ្ធផលការងារចំពោះភារកិច្ចរបស់ខ្លួន។ គ្រប់អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ទាំងអស់បង្ហាញអំពីចំណាប់អារម្មណ៍ និងចេតនាក្នុងការចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាលផ្សេងៗស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកា។

រូបភាព ៧.៣៖ មូលហេតុដែលអ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ចង់ទទួលបានវគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីការគ្រប់គ្រងថវិកា (n=67, អនុញ្ញាតឱ្យឆ្លើយបានច្រើន)

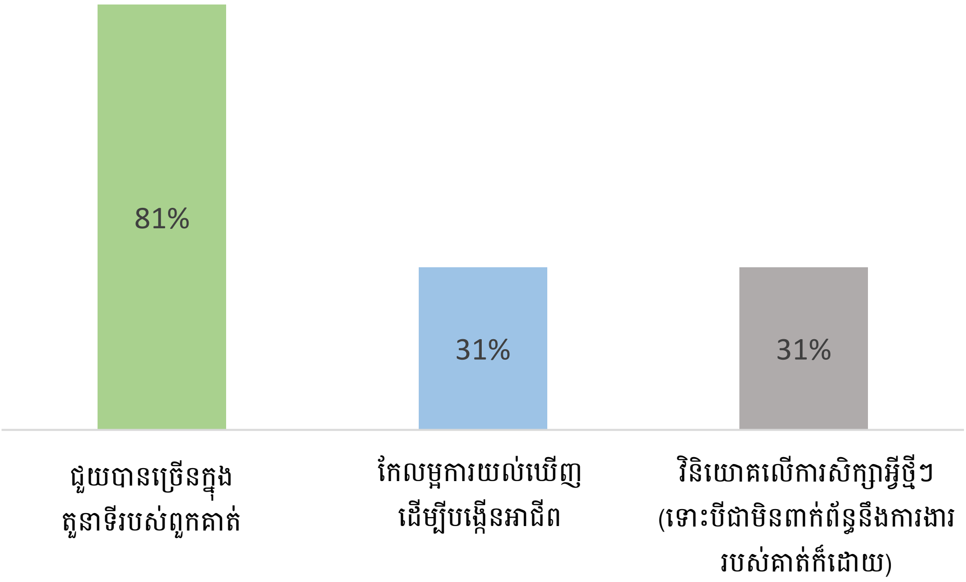

8. អនុសាសន៍

8.1. សម្ភារៈ ឬឯកសារផ្សព្វផ្សាយថ្មី និងយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការផ្សព្វផ្សាយ

លទ្ធផលនៃការអង្កេតជាមួយប្រជាពលរដ្ឋបានបង្ហាញថា ពួកគាត់ជ្រើសរើសសម្ភារៈ ឬឯកសារផ្សព្វផ្សាយជាឯកសារបោះពុម្ពជាងឯកសារអនឡាញ។ គេបានឱ្យប្រជាពលរដ្ឋបានស្នើសុំឱ្យជ្រើសរើសឯកសារអប់រំងាយបំផុតពីបញ្ជីមួយ ដើម្បីយល់ដឹងអំពីព័ត៌មានថវិកា។ ជាទូទៅ ខិតប័ណ្ណគឺជាជម្រើសដែលមនុស្សគ្រប់ក្រុមអាយុជ្រើសរើស រួមទាំងជនចាស់ជរាផង។ ប៉ុន្តែ ប្រជាពលរដ្ឋដែលមានវ័យចំណាស់បានបង្ហាញពីភាពពេញចិត្តខ្លាំងលើជម្រើសនេះជាងប្រជាពលរដ្ឋដែលមានវ័យក្មេង ក្នុងនោះប្រជាពលរដ្ឋដែលមានអាយុ ពី៤៨ ដល់ ៥៧ ឆ្នាំ មាន ៣៧% និងប្រជាពលរដ្ឋអាយុលើសពី ៥៨ ឆ្នាំ មាន៤០% បើប្រៀបធៀបទៅនឹងក្រុមអាយុ ១៨ ដល់ ២៧ ឆ្នាំ មាន៣៣% ក្រុមអាយុ២៨ ដល់ ៣៧ ឆ្នាំ មាន៣២% និង ក្រុមអាយុ ៣៨ ដល់ ៤៧ ឆ្នាំ មាន២៩% ។

ផ្ទុយទៅវិញ ការចូលចិត្តមាតិកាលើបណ្តាញសង្គមរបស់ក្រុមអាយុវ័យចំណាស់មានភាពតិចជាងប្រជាពលរដ្ឋដែលមានអាយុក្មេង។ មានតែ ៧% នៃក្រុមអាយុពី ៤៨ ដល់ ៥៧ ឆ្នាំ និងអាយុលើសពី ៥៨ ឆ្នាំប៉ុណ្ណោះ ដែលបានជ្រើសរើសបណ្តាញសង្គម ខណៈដែលតួលេខនេះឡើងទៅដល់ ១៨% សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋដែលមានអាយុរវាង ២៨ ដល់ ៣៧ ឆ្នាំ និង ១៦% សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋអាយុរវាង ៣៨ ដល់ ៤៧ ឆ្នាំ។ សម្រាប់ក្រុមអាយុទាបជាងគេ (១៨ ដល់ ២៧ ឆ្នាំ) មាន ១៤% ដែលបានជ្រើសរើសបណ្តាញសង្គមថាជាឯកសារស័ក្តិសម ដើម្បីយល់ដឹងអំពីព័ត៌មានថវិកា។ ទោះជាងយ៉ាងណាក៏

ដោយ សុក្រិតភាពនៃតួលេខនេះ គួរត្រូវបានពិចារណាដោយប្រុងប្រយ័ត្ន ពីព្រោះតួលេខនេះឆ្លុះបញ្ចាំងតែទស្សនៈយល់ឃើញរបស់អ្នកផ្ដល់សម្ភាសន៍តែ ២០ នាក់ប៉ុណ្ណោះ។

ដូច្នេះ ចំណាប់អារម្មណ៍ទាបទូទៅសម្រាប់បណ្ដាញសង្គមដែលបានឆ្លុះបញ្ចាំងនៅក្នុងការអង្កេតនេះ ត្រូវបានពន្យល់បានខ្លះ ដោយភាពជាតំណាងទាបរបស់យុវជន (តែ ៦% ប៉ុណ្ណោះនៃចំនួនសំណាកសរុប)។ ក្រៅពីនេះ អត្រាប្រើប្រាស់អ៊ីនធើណេត និងការប្រើប្រាស់បណ្ដាញសង្គមមានការកើនឡើង ដែលនេះគឺជានិន្នាការមួយដែលចាំបាច់ដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រផ្សព្វផ្សាយ និងប្រាស្រ័យទាក់ទងរបស់រដ្ឋបាលសាធារណៈ។ ទោះជារដ្ឋបាលមូលដ្ឋានដឹងអំពីសក្ដានុពលនៃអត្ថប្រយោជន៍នៃការផ្សព្វផ្សាយអនឡាញយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏សកម្មភាពអនឡាញរបស់ពួកគាត់នៅមានសភាពទាបខ្លាំងនៅឡើយ ដោយសារមានដែនកំណត់ចម្បងៗចំនួន ២ គឺកង្វះថវិកា និងសមត្ថភាពបច្ចេកទេសមិនគ្រប់គ្រាន់។

រូបភាព ៨.១៖ ភាពងាយស្រួលនៃយន្តការក្នុងការទទួលបានព័ត៌មានថវិកា បើយោងតាមប្រជាពលរដ្ឋ (n=៣៤០, អនុញ្ញាតឱ្យជ្រើសរើសចម្លើយច្រើន)

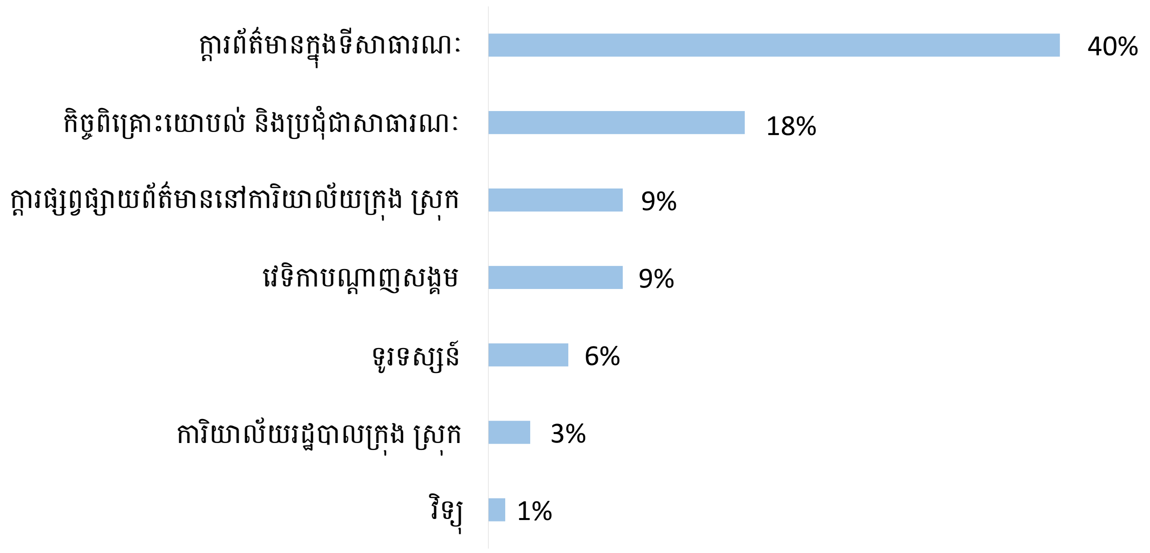

សម្គាល់៖ តួលេខនីមួយៗឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីភាគរយនៃប្រជាពលរដ្ឋសរុបដែលបានជ្រើសរើសជម្រើសផ្ដល់ជូននីមួយៗ។

ទីផ្សារគឺជាទីសាធារណៈងាយស្រួលបំផុតក្នុងការដាក់ក្ដារព័ត៌មានបើយោងតាមប្រជាពលរដ្ឋចំនួន ៣២% បន្ទាប់មកតាមវត្តអារាម (៣១%) តាមសាលារៀន (១៩%) និងតាមមណ្ឌលសុខភាព (១០%)។ រដ្ឋបាលក្រុងស្រុកបានយល់ស្របតាមមតិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋលើយន្តការដែលស័ក្តិសមបំផុតក្នុងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាននេះ។

វិទ្យុ និងទូរទស្សន៍ដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីថវិការួមមាន៖

- វិទ្យុ៖ ចម្ការដែក (ស្រុកបវិល) ចម្ការចេក (បាត់ដំបង)។
- ទូរទស្សន៍៖ ទទក (បាត់ដំបង) បាយ័ន (កំរៀង) ស៊ី ធី អិន (កំរៀង)។

<u>បង្កើន និងធ្វើពិពិធកម្មឯកសារបោះពុម្ពសម្រាប់អប់រំ (IEC material)</u>

សម្ភារៈ ឬឯកសារផ្សព្វផ្សាយត្រូវបានប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើនចូលចិត្តអាន និងងាយស្រួលយល់ជាងទម្រង់ឌីជីថល។ ទោះជាប្រការនេះទំនងជាផ្លាស់ប្ដូរយ៉ាងឆាប់រហ័ស ហើយដោយពិចារណាថាតួលេខទាំងនេះតំណាងឱ្យភាគរយនៃប្រជាពលរដ្ឋមួយក្រុមតូច និងជាក់លាក់ ធៀបទៅនឹងប្រជាពលរដ្ឋសរុបក៏ដោយ ក៏ប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងតំបន់សិក្សានេះភាគច្រើនយល់ថាឯកសារបោះពុម្ពងាយស្រួលទទួលបាន និងងាយស្រួលយល់ជាង។

វាមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការបង្កើនបរិមាណឯកសារអប់រំសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ។ ឯកសារដែលនឹងត្រូវផលិត គួរមានភាពច្បាស់លាស់ ត្រឹមត្រូវ និងរួមមានរូបភាពដើម្បីទាក់ទាញការចាប់អារម្មណ៍របស់សាធារណជន។ ក្រៅពីនេះ អត្ថបទគួរខ្លីៗ និងសរសេរអក្សរទំហំធំ។ រូបភាពខាងក្រោមបង្ហាញអំពីតារាងដែលអ្នកផ្ដល់សម្ភាសន៍បានផ្ដល់ជូននៅក្នុងសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់នៅភ្នំពេញ។

រូបភាព ៨.២៖ តារាងដែលព្រាងឡើងនៅក្នុងសិក្ខាសាលានៅភ្នំពេញ ដើម្បីបង្ហាញពីព័ត៌មានថវិកាក្រុង ស្រុកទៅប្រជាពលរដ្ឋ

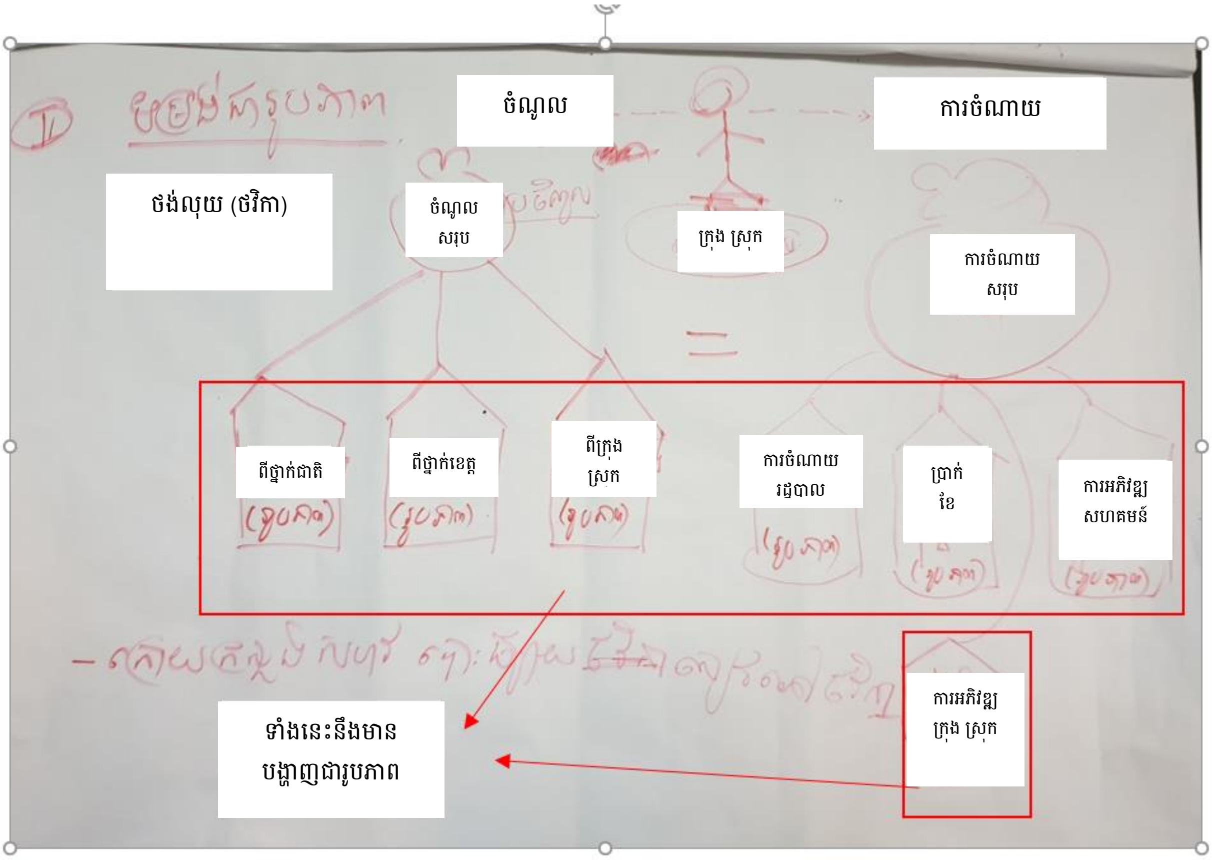

មានសំណូមពរឱ្យប្តូរពាក្យ *ថវិកា* ទៅជា *កញ្ចប់លុយ* ហើយដាក់បញ្ចូលតែព័ត៌មានជាក់លាក់តែប៉ុណ្ណោះដែលសំខាន់សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ។ ព័ត៌មានស្តីពីចំណូល គួរមានតួលេខសរុប ប៉ុន្តែក៏បែងចែកចំណូលទៅតាមប្រភព ដូចជាចំណែកមកពីថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ខេត្ត ក៏ដូចជាចំនួនដែលប្រមូលបានដោយក្រុង ស្រុកខ្លួនឯង។ ការចំណាយគួរបញ្ចូលតួលេខសរុបជាមួយនឹងព័ត៌មានលម្អិតអំពីលុយដែលបានចាយលើរដ្ឋបាល ប្រាក់ខែបុគ្គលិក ការអភិវឌ្ឍសហគមន៍ និងការអភិវឌ្ឍរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក។

មតិយោបល់ និងការចង់បានដែលប្រមូលបានក្នុងអំឡុងពេលធ្វើការអង្កេតប្រជាពលរដ្ឋ កិច្ចសម្ភាសន៍ និងកិច្ចពិភាក្សាក្រុមគោលដៅបានឱ្យយើងរៀបចំជាអនុសាសន៍មួយចំនួនសម្រាប់ឯកសារបោះពុម្ពសម្រាប់អប់រំ៖

- រូបភាពព័ត៌មានដែលបានស្នើឡើង៖ ផលិតរូបភាពព័ត៌មានដើម្បីបង្ហាញអំពីប្រភពសំខាន់ៗនៃចំណូល និងចំណាយក្នុងទម្រង់មួយងាយស្រួល។ រូបភាពព័ត៌មាននៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី ៣ គឺជាឧទាហរណ៍នៃថវិកាមួយនៅស្រុកអូជ្រៅ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ហើយអាចត្រូវបានយកទៅកែសម្រួលទៅតាមថវិការបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកដទៃទៀត។

- ផ្ទាំងរូបភាពដែលមានរូបពណ៌ផ្សេងៗ និងមានសារច្បាស់លាស់ និងត្រឹមត្រូវ។ ឧទាហរណ៍ តារាងមួយដែលបង្ហាញការចំណាយថវិកាក្រុង ស្រុកសំខាន់ៗទៅតាមគម្រោង ឬសកម្មភាព។ ឧបសម្ព័ន្ធទី ៤ មានឧទាហរណ៍មួយនៃផ្ទាំងរូបភាពងាយស្រួលយល់ដែលគេប្រទះឃើញនៅលើក្តារព័ត៌មាននៅឯការិយាល័យស្រុកមោងឫស្សី ដែលពន្យល់អំពីជំហានផ្សេងៗដែលប្រជាពលរដ្ឋត្រូវអនុវត្តតាមក្នុងពេលបោះឆ្នោត។
- ផ្ទាំងរូបភាពទៅតាមប្រធានបទ ដើម្បីជម្រាបប្រជាពលរដ្ឋអំពីសារៈសំខាន់នៃថវិកាក្រុង ស្រុក សម្រាប់សេវាផ្សេងៗដែលពួកគាត់ប្រើ។ ឧទាហរណ៍ ផ្ទាំងរូបភាពដែលបង្ហាញការចំណាយថែទាំសុខភាពដែលបានបិទក្នុងមណ្ឌលសុខភាព នឹងអាចទាញការចាប់អារម្មណ៍ប្រជាជនឱ្យមកប្រើសេវាបែបនេះ។
- ខិតប័ណ្ណផ្តល់នូវ i) សេចក្តីសង្ខេបនៃខ្លឹមសារថវិកាក្រុង ស្រុកប្រចាំឆ្នាំ (ចំណូល និងចំណាយ) ii) ព័ត៌មានអំពីកិច្ចប្រជុំនានាដែលប្រជាពលរដ្ឋអាចចូលរួមដើម្បីជ្រាបជាព័ត៌មាន និងតាមដានការអនុវត្តគម្រោង iii) ការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនៃយន្តការនានាដែលតាមរយៈយន្តការទាំងនោះ ប្រជាពលរដ្ឋអាចមានលទ្ធភាពទទួលបានព័ត៌មាន និងលើកជាសំណួរ និងក្តីបារម្ភទៅកាន់រដ្ឋបាល។ ខិតប័ណ្ណគួរមាននៅការិយាល័យក្រុង ស្រុក និងទីសាធារណៈផ្សេងៗដូចជាសាលារៀន និងវត្តអារាម និងមានការចែកនូវវេទិកាសាធារណៈនានាផងដែរ។
- ឯកសារជាក់ស្តែងដែលប្រជាពលរដ្ឋប្រើប្រាស់ជាញឹកញាប់ដូចជាប្រតិទិន ឆ័ត្រ និងកាបូបដែលបង្ហាញពីសារចំៗអំពីថវិកាក្រុង ស្រុក។
- សារដែលត្រូវបានគេថតទុកជាស្រេច ដើម្បីចាក់ឧគ្ឃោសនាស័ព្ទក្នុងទីសាធារណៈ។ ឃ្លោសនាស័ព្ទចល័ត និងបង្ហាញជាវីដេអូស័ក្តិសមដើម្បីធ្វើឱ្យតំបន់ដាច់ស្រយាលបំផុតជ្រួតជ្រាបព័ត៌មាន។

<u>ធ្វើការងារជាមួយអង្គការសង្គមស៊ីវិលក្នុងការផលិត និងការផ្សព្វផ្សាយឯកសារអប់រំ</u>

វត្តមាននៃឯកសារអប់រំអំពីថវិកាក្រុង ស្រុកប្រចាំឆ្នាំ បច្ចុប្បន្នមានតិចតួច ឬមិនមានតែម្តង។ ដូចបានលើកឡើងក្នុងវគ្គមុន អង្គការសង្គមស៊ីវិលបាននឹងកំពុងធ្វើការយ៉ាងជិតស្និទជាមួយរដ្ឋបាលឃុំសង្កាត់ក្នុងការផលិត និងផ្សព្វផ្សាយថវិការបស់ខ្លួន។ ការចូលរួមចំណែករបស់អង្គការសង្គមស៊ីវិលក្នុងការអនុវត្ត I-SAF និងតួនាទីរបស់ខ្លួនក្នុងការកសាងសមត្ថភាព និងផលិតឯកសារព័ត៌មានត្រូវបានរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកយល់ឃើញថាវិជ្ជមាន នេះក៏ដូចជាការយល់ឃើញរបស់ក្រសួងថ្នាក់ជាតិដែរ។ ជា

ឧទាហរណ៍ ឧបសម្ព័ន្ធទី ៥ បង្ហាញអំពីថវិកាស្រុកបាកាន ដែលបានរៀបចំឡើងដោយមានការគាំទ្រពីវិទ្យាស្ថាន API ។

អង្គការសង្គមស៊ីវិលមានទំនាក់ទំនងដោយផ្ទាល់ជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងយល់ដឹងពីសេចក្តីត្រូវការ ក្តីបារម្ភ និងចំណូលចិត្តរបស់ប្រជាពលរដ្ឋមុនគេ។ ដូច្នេះ អង្គការសង្គមស៊ីវិលអាចជាតំណភ្ជាប់ដ៏មានប្រសិទ្ធភាពរវាងរដ្ឋបាល និងប្រជាពលរដ្ឋក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ហើយដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការផលិតឯកសារអប់រំងាយស្រួលយល់ ក៏ដូចជាចុះជួបសហគមន៍ ផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន និងលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង។ សេចក្តីត្រូវការក្នុងការបង្កើនកិច្ចសហការជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងការផលិត និងផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានថវិកាក្រុង ស្រុក ត្រូវបានលើកឡើងនៅក្នុងសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់ចុងក្រោយជាមួយនឹងសំណើឱ្យអង្គការសង្គមស៊ីវិលជួយគាំទ្រកិច្ចប្រជុំប្រចាំខែរបស់ក្រុង ស្រុក។

<u>**ដាក់ក្តារព័ត៌មានក្នុងទីសាធារណៈ**</u>

ដោយសារប្រជាពលរដ្ឋកម្រអញ្ជើញមកការិយាល័យស្រុក/ឃុំ ប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើនព្រងើយកន្តើយនឹងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានផ្សេងៗ ដែលបានបិទផ្សាយនៅលើក្តារព័ត៌មានសាធារណៈនៅការិយាល័យក្រុង ស្រុក។ ព័ត៌មានគួរត្រូវបានដាក់ក្នុងទីសាធារណៈ ដែលប្រជាពលរដ្ឋនិយមជួបជុំ។ យោងតាមប្រជាពលរដ្ឋក៏ដូចជាតំណាងមន្ត្រីក្រុង ស្រុក ទីតាំងដែលងាយស្រួលបំផុតមានដូចជាទីផ្សារ វត្តអារាម សាលារៀន និងកន្លែងមួយចំនួនទៀតដូចជាមណ្ឌលសុខភាព។ ប្រការនេះអាចជំរុញឱ្យប្រជាពលរដ្ឋទទួលបានព័ត៌មានក្នុងពេលធ្វើការងារប្រចាំថ្ងៃរបស់ខ្លួន ហើយក៏មិនចាំបាច់ត្រូវការធ្វើដំណើរឆ្ងាយឡើយ។ ក្រៅពីនេះ ក្តារព័ត៌មានសាធារណៈជាចំណាយតិចតួចចំពោះរដ្ឋបាល ប៉ុន្តែការដាក់ក្តារព័ត៌មានសាធារណៈនៅទីតាំងខាងលើផ្តល់សក្តានុពលខ្ពស់សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់ស្រទាប់វណ្ណៈរួមទាំងស្ត្រី និងបុរស និងក្រុមអាយុផ្សេងៗគ្នាទទួលបានព័ត៌មាន។

<u>**មាតិកាឌីជីថលកាន់តែច្រើន ដើម្បីបង្កើនការចូលរួម និងទំនាក់ទំនងជាសាធារណៈជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ**</u>

ការផលិតឯកសារបោះពុម្ពគួរដើរទន្ទឹមគ្នាជាមួយការបង្កើនវត្តមានអនឡាញរបស់រដ្ឋបាល។ មាតិកាឌីជីថលព័ត៌មានស្អាតៗទាក់ភ្នែក ងាយស្រួលទាក់ទាញការចាប់អារម្មណ៍របស់ទស្សនិកជន។ មាតិកាឌីជីថលមានភាពទាក់ទាញអតិថិជនគ្រប់ស្រទាប់ និងអាចចែកចាយបានយ៉ាងឆាប់រហ័ស។ ក្រៅពីនេះ ខ្លឹមសារឌីជីថលទំនងជាប្រើប្រាស់ពេលវេលាតិចជាង និងតម្រូវការធនធានសេដ្ឋកិច្ចតិចជាងឯកសារបោះពុម្ព។

បច្ចុប្បន្ននេះ រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកពុំមានសមត្ថភាពបង្កើតគេហទំព័រផ្លូវការ ហើយទោះបីពួកគាត់អាចបង្កើតគណនីបណ្តាញសង្គមយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏សកម្មភាពអនឡាញរបស់គាត់នៅមានសភាពទាបល្មមដែរ។ ការផ្សព្វផ្សាយអនឡាញគួរផ្តោត ជាពិសេសលើយុវជន ប្រជាពលរដ្ឋវ័យកណ្តាល និងស្ត្រីដែលបង្ហាញចំណាប់អារម្មណ៍លើទម្រង់ឌីជីថលបែបនេះខ្ពស់។ អ្វីដែលគួរឱ្យកត់សម្គាល់ផងនោះគឺថាជិតពាក់កណ្តាលនៃប្រជាពលរដ្ឋដែលផ្តល់សម្ភាសន៍មិនមានទូរស័ព្ទដៃទំនើប (smartphone) ភ្ជាប់អ៊ីនធើណេតឡើយ ខណៈដែល ៥% ក្នុងចំណោមនោះបានប្រើប្រាស់ទូរស័ព្ទរបស់អ្នកដទៃផ្សេងទៀត ប៉ុន្តែតួលេខទាំងនេះមានការប្រែប្រួលខ្លាំង។

ហ្វេសប៊ុក គឺជាវេទិកាបណ្តាញសង្គមដែលមានប្រជាប្រិយភាពបំផុតនៅកម្ពុជា ដូច្នេះហើយហ្វេសប៊ុកគឺជាបណ្តាញមួយដែលត្រូវផ្តល់អាទិភាពខ្ពស់។ វាជំរុញឱ្យមានការបង្កើត និងចែករំលែកខ្លឹមសារដែលអាចផលិតបានយ៉ាងឆាប់រហ័ស និងថាមវន្ត ការប្រកាសព័ត៌មាន និងដំណឹងថ្មីៗ ព័ត៌មានតាមរយៈរូបភាព និងវីដេអូផ្សេងៗ។ ក្រៅពីនេះ ក្រុមនានានៅក្នុងហ្វេសប៊ុកអាចសម្របសម្រួលឱ្យមានការប្រាស្រ័យទាក់ទងដោយផ្ទាល់ច្រើនជាមួយក្រុមពាក់ព័ន្ធនានា និងប្រជាពលរដ្ឋ។

រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកគួរតែចេះទាញប្រយោជន៍ឱ្យបានទ្វេដងពីការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធអនឡាញ។ ឧបករណ៍អនឡាញមិនមែនគ្រាន់តែជាមធ្យោបាយមួយសម្រាប់រដ្ឋបាលក្នុងការចែករំលែកព័ត៌មានប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែវាក៏ជាឱកាសមួយឱ្យប្រជាពលរដ្ឋផ្តល់ប្រតិកម្មទៅនឹងព័ត៌មាន និងផ្តល់មតិយោបល់របស់ខ្លួនតាមរយៈក្រុមហ្វេសប៊ុក សារហ្វេសប៊ុកទៅលើព័ត៌មានដែលបានផ្សព្វផ្សាយទាំងនោះផងដែរ។

ការអប់រំ និងការធ្វើការជាមួយយុវជន

យុវជនជំនាន់ក្រោយដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការជុសខាត់អនាគត និងកសាងសង្គម តាមរយៈការចូលរួមក្នុងកិច្ចការសាធារណៈ និងការអភិវឌ្ឍសហគមន៍របស់ខ្លួន។ ចំណែក សាលារៀនគួរតែដើរតួនាទីជាអ្នកដឹកនាំក្នុងការផ្តល់នូវចំណេះដឹងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុដល់សិស្សានុសិស្ស។ ដើម្បីធានាអំពីនិរន្តរភាព និងរក្សានូវកិច្ចផ្តួចផ្តើមនេះឱ្យមានស្តង់ការតែមួយដូចគ្នា ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាគួរពិចារណាដាក់បញ្ចូលការអប់រំការយល់ដឹងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុក្នុងកម្មវិធីសិក្សា។ ការបណ្តុះសមត្ថភាព និងចំណង់ចំណូលចិត្តរបស់យុវជនលើកិច្ចការងារទាក់ទងនឹងថវិកា និងកិច្ចការសាធារណៈ អាចនឹងជំរុញឱ្យពួកគាត់មានការចូលរួមយ៉ាងសកម្មលើកិច្ចការនេះនាពេលអនាគតខាងមុខ។ ក្រៅពីនេះ អង្គការយុវជននានាអាចជាអ្នកពាក់ព័ន្ធមួយយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋានក្នុងការគៀរគរយុវជននិងបង្កើនការចូលរួមរបស់ពួកគាត់ក្នុងកិច្ចការសាធារណៈ។

យោងតាមការលើកឡើងដោយអង្គការសង្គមស៊ីវិលមួយចំនួន ការមិនបានផ្តល់ពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់បានរារាំងយុវជនពីការចូលរួមក្នុងកិច្ចការសាធារណៈ ទោះជាពួកគាត់មានថាមពល និងការតាំងចិត្តធ្វើយ៉ាងណាក៏ដោយ។ ដូច្នេះ វេទិកាអនឡាញ គឺជាដំណោះស្រាយមួយយ៉ាងល្អ និងដោយផ្ទាល់ ដែលអាចទាក់ទងយុវជនជំនាន់ក្រោយបានយ៉ាងលឿន ពីព្រោះពួកគាត់មានភាពសកម្មបំផុតលើបណ្តាញសង្គម ជាពិសេសហ្វេសប៊ុក។ ចំណែក ក្រុមតេឡេក្រាមអាចប្រើប្រាស់បានចំពោះសិស្សនិស្សិតដែលជាមធ្យោបាយដ៏ស័ក្តិសមក្នុងការកសាងទំនាក់ទំនងដោយផ្ទាល់ជាមួយរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក។

<u>ប្រើប្រាស់តេឡេក្រាមដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានដោយផ្ទាល់ និងភ្លាមៗដល់ប្រជាពលរដ្ឋតាមក្រុមផ្សេងៗគ្នា</u>

កម្មវិធីតេឡេក្រាម គឺជាឧបករណ៍ប្រាស្រ័យទាក់ទងដ៏ឆាប់រហ័ស និងឥតគិតថ្លៃ ដែលត្រូវបានបញ្ជាក់ប្រាប់ថាមានប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក។ តួយ៉ាង ស្រុកបរវេលបច្ចុប្បន្នបានកំពុងប្រើប្រាស់ក្រុមតេឡេក្រាម សម្រាប់ការប្រមែប្រមូលប្រជាពលរដ្ឋវ័យក្មេងចំនួន ១០០ នាក់ និងក្រុមដាច់ដោយឡែកមួយផ្សេងទៀត ដើម្បីប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយសហភាពសហព័ន្ធយុវជនកម្ពុជា។ ឧទាហរណ៍ល្អមួយទៀតត្រូវបានរកឃើញនៅស្រុកកំរៀង ដែលរដ្ឋបាលបានប្រើប្រាស់កម្មវិធីតេឡេក្រាមនេះ ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយដំណឹង និងព័ត៌មានអំពីកិច្ចប្រជុំផ្សេងៗជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា។

កម្មវិធីតេឡេក្រាមផ្តល់នូវឧបករណ៍ចំនួន ២ ដែលងាយស្រួលក្នុងការអនុវត្ត និងអាចត្រូវបានគេប្រើប្រាស់បំពេញគ្នាទៅវិញទៅមក។ ឧបករណ៍ទី ១ កម្មវិធីតេឡេក្រាមមានប៉ុស្តិ៍ ដែលអាចផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានជាសាធារណៈបានទូលំទូលាយទៅកាន់មនុស្សម្នារាប់ពាន់នាក់។ ប៉ុស្តិ៍តេឡេក្រាម (Telegram channels) នេះមានមុខងារបើកមើល ដែលអនុញ្ញាតឱ្យយើងតាមដានសកម្មភាព និងមានអ្នកចូលជាសមាជិកគ្មានកំណត់។ ឧបករណ៍ទី ២ គឺក្រុមតេឡេក្រាម (Telegram groups) ដែលអនុញ្ញាតឱ្យសមាជិកក្រុមនេះប្រាស្រ័យទាក់ទង និងអាចឱ្យរដ្ឋបាល (admin) ចង្អុលបង្ហាញនូវសារសំខាន់ៗដែលធានាថាសារទាំងនោះត្រូវបានគេអានដូចជា សេចក្តីប្រកាសអំពីអង្គប្រជុំជាដើម។ បើផ្អែកតាមចំនួនប្រជាជនក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ការកំណត់សមាជិក ២០ ម៉ឺននាក់ក្នុងមួយក្រុម មិនមានជាបញ្ហាអ្វីឡើយសម្រាប់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ។

អ្វីដែលល្អ និងផ្អែកលើការចង់បាន និងសមត្ថភាពរបស់រដ្ឋបាលនីមួយៗក្នុងការគ្រប់គ្រងឧបករណ៍នេះ រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកអាចប្រើទាំងក្រុមតេឡេក្រាម និងប៉ុស្តិ៍តេឡេក្រាម។ រាល់ឯកសារទាំងអស់ និងបច្ចុប្បន្នភាពអាចចែករំលែកនៅក្នុងប៉ុស្តិ៍តេឡេក្រាម ដែលនៅក្នុងនោះប្រជាពលរដ្ឋអាចទទួលសេចក្តីជូនដំណឹង និងព័ត៌មានដោយផ្ទាល់ពីរដ្ឋបាល។ ទន្ទឹមគ្នានេះដែរ រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកអាច

បង្កើតក្រុមតេឡេក្រាមដាច់ដោយឡែកសម្រាប់ក្រុមប្រជាជនជាក់លាក់ដូចជា ក្រុមស្ត្រី យុវជន កសិករ ជាដើម ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាសំខាន់ៗរបស់ពួកគាត់ ហើយក៏អាចកសាងទំនាក់ទំនងយ៉ាងជិតស្និទ្ធ និងជំរុញឱ្យមានការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋ។

នៅតំបន់ដែលដាច់ស្រយាលខ្លាំង ឧគ្ឃោសនាសព្ទដាក់លើរថយន្ត ឬលើរម៉កកង់បីអាចជួយសម្របសម្រួលឱ្យព័ត៌មានជ្រាបដល់ប្រជាពលរដ្ឋដែលមិនមានអ៊ីនធើណេត។ រូបភាព និងគំនូរគឺជាឧបករណ៍ដ៏ល្អក្នុងការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋមិនចេះអក្សរ។ នៅក្នុងខេត្តប៉ៃលិន មានឧគ្ឃោសនាសព្ទដែលគេដំឡើងជាអចិន្ត្រៃយ៍អាចប្រើប្រាស់ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយសារស្តីពីថវិកាប្រចាំឆ្នាំផងដែរ។

<u>**ការបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីក្រុង ស្រុកអំពីជំនាញឌីជីថល**</u>

កង្វះជំនាញឌីជីថលរារាំងសមត្ថភាពរបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកក្នុងការពង្រីកវត្តមានលើប្រព័ន្ធអនឡាញរបស់ខ្លួន។ គ្រប់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកបានទទួលស្គាល់ថា កង្វះសមត្ថភាពបច្ចេកទេសគឺជាឧបសគ្គយ៉ាងសំខាន់មួយក្នុងការផលិតខ្លឹមសារឌីជីថល និងបង្កើនសកម្មភាពលើប្រព័ន្ធអនឡាញរបស់ខ្លួន។ រដ្ឋបាលនានាបានបង្ហាញចំណាប់អារម្មណ៍ក្នុងការចូលរួមក្នុងសកម្មភាពកសាងសមត្ថភាព និងរៀនផលិតខ្លឹមសារឌីជីថល និងគ្រប់គ្រងទំព័រហ្វេសប៊ុកក្រុង ស្រុក។ ប្រធានបទបណ្តុះបណ្តាលគួរផ្តោតលើការលើកកម្ពស់ជំនាញអនុវត្តបានភ្លាមៗ ដូចជារបៀបបង្កើតវីដេអូ និងគំនូរជីវចលខ្លីៗ រូបភាពព័ត៌មាន និងការគ្រប់គ្រងទំព័រហ្វេសប៊ុក (ការដាក់តាំងព័ត៌មាន ការតាមដានសកម្មភាពអ្នកប្រើប្រាស់ និងការលើកកម្ពស់ការចូលរួមយ៉ាងសកម្ម)។ ក្រៅពីនេះ រដ្ឋបាលមួយចំនួនបានសំដែងចំណាប់អារម្មណ៍របស់ខ្លួនក្នុងការថត និងចាក់ផ្សាយវីដេអូផ្ទាល់អំពីកិច្ចប្រជុំ ពីព្រោះចំណុចនេះ ពួកគាត់នៅខ្វះជំនាញផងដែរ។

8.2. ការជំរុញការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ

ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវមានភាពជាម្ចាស់ទៅលើថវិកាក្រុង ស្រុក ដើម្បីលុបបំបាត់នូវការយល់ឃើញជាទូទៅដែលថា ថវិកាគឺជារឿងផ្ទៃក្នុងរបស់រដ្ឋបាល ដែលមិនទុកឱកាសឱ្យប្រជាពលរដ្ឋអាចចូលរួមបាន។ ការផ្លាស់ប្តូរការយល់ឃើញទៅលើផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ពីថវិកាចំពោះផលប្រយជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន និងអាជីពរបស់ខ្លួនឯង ក៏ដូចជាទៅលើការអភិវឌ្ឍសហគមន៍របស់ខ្លួន គឺជាជំហានដំបូងក្នុងការបង្កើនចំណាប់អារម្មណ៍ និងឆន្ទៈរបស់សាធារណជនក្នុងការចូលរួម។

<u>ជម្រាបប្រជាពលរដ្ឋអំពីប្រតិទិនប្រជុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សា</u>

រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកចាំបាច់ធានាថា ប្រជាពលរដ្ឋបានយល់ដឹងអំពីទីកន្លែង និងកាលបរិច្ឆេទកិច្ចប្រជុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សាជាមុន ដោយសារតែការមិនដឹងកិច្ចប្រជុំរៀបចំនៅពេលណាគឺជាមូលហេតុសំខាន់បំផុតដែលបានរាយការណ៍ពីសំណាក់ប្រជាពលរដ្ឋដែលពុំធ្លាប់ចូលមាននៅក្នុងអង្គប្រជុំ។ ដូច្នេះ ទោះជាក្រុមប្រឹក្សាមិនមានកាតព្វកិច្ចផ្លូវច្បាប់ធ្វើដូច្នោះក៏ដោយ ក៏ពួកគាត់គួរចេញសេចក្តីជូនដំណឹងផ្សេងៗដល់សាធារណជនសម្រាប់រាល់កិច្ចប្រជុំ រួមទាំងរបៀបវារៈសង្ខេបផងដែរ។

ប្រតិទិន និងសេចក្តីជូនដំណឹងនៃអង្គប្រជុំគួរមានលើក្តារព័ត៌មានជាសាធារណៈនៅឯការិយាល័យក្រុង ស្រុក និងទីតាំងសាធារណៈនានាក៏ដូចជាក្នុងក្រុម និងប៉ុស្តិ៍តេឡេក្រាម។ ក្រៅពីនេះ ដោយសារការងាររបស់អង្គការសង្គមស៊ីវិលមូលដ្ឋាន មេភូមិ និងរដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់គឺធ្វើការផ្ទាល់ជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ដូច្នេះព័ត៌មានបែបនេះក៏អាចផ្សព្វផ្សាយតាមរយៈពួកគាត់បានដែរ។

<u>ពង្រឹងកិច្ចសម្របសម្រួលរវាងអ្នកពាក់ព័ន្ធ</u>

រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកចាំបាច់កសាងទំនាក់ទំនងឱ្យជិតស្និទ្ធជាងមុន និងដោយផ្ទាល់ជាងមុនជាមួយប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។ ជំហានដំបូង គួរពង្រឹងកិច្ចសហការជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធ ៣ ប្រភេទដែលមានទំនាក់ទំនងល្អ និងការប្រាស្រ័យទាក់ទងដោយផ្ទាល់ជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ក្នុងនោះមានដូចជាអង្គការសង្គមស៊ីវិលធ្វើការនៅកម្រិតមូលដ្ឋាន រដ្ឋបាលឃុំ សង្កាត់ និងអ្នកដឹកនាំសហគមន៍ ដូចជាអ្នកតំណាងប្រជាពលរដ្ឋ និងមេភូមិ។ ពួកគាត់សុទ្ធតែអាចចូលរួមចំណែកក្នុងការកៀរគរប្រជាពលរដ្ឋដោយលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង ជម្រាបអំពីកិច្ចប្រជុំ និងលើកទឹកចិត្តប្រជាពលរដ្ឋឱ្យបញ្ចេញយោបល់។ អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍មកពីរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកមានចំណាប់អារម្មណ៍ខ្លាំងចំពោះអង្គការសង្គមស៊ីវិល ដោយសារអង្គការទាំងនោះបានធ្វើការងារយ៉ាងច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់នៅថ្នាក់ឃុំ។

<u>ជំរុញការចូលរួមតាមអនឡាញ</u>

បណ្តាញអនឡាញ (online channels) គួរត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីលើកកម្ពស់ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ វាអាចផ្តល់ឱ្យប្រជាពលរដ្ឋមានលទ្ធភាពចូលរួមពីទីកន្លែងណាក៏បានតាមរយៈទូរស័ព្ទចល័តរបស់ខ្លួន។ ឧបករណ៍ខាងក្រោមគឺងាយស្រួលក្នុងការប្រើប្រាស់ ប៉ុន្តែតម្រូវឱ្យរដ្ឋបាលត្រូវបង្កើតទំព័រហ្វេសប៊ុកមួយ។

- ផ្សព្វផ្សាយកិច្ចប្រជុំលើហ្វេសប៊ុក។ ប្រជាពលរដ្ឋអាចចូលមានក្នុងកិច្ចប្រជុំនានាតាមរយៈកុំព្យូទ័រយួរដៃ និងទូរស័ព្ទរបស់ខ្លួន និងអាចលើកជាសំណួរ និងមតិយោបល់របស់ខ្លួនដោយមានយោបល់លើវីដេអូ។ ចូរចំណាំថា កិច្ចផ្តួចផ្តើមនេះអាចតម្រូវឱ្យមានការអនុម័តជាផ្លូវការ។ ឧទាហរណ៍ រដ្ឋបាលស្រុកកំរៀង បានពិចារណាលទ្ធភាពរៀបចំកិច្ចប្រជុំ (ឡាយ) បន្តផ្ទាល់លើបណ្តាញហ្វេសប៊ុក ប៉ុន្តែបានមានប្រសាសន៍ថាត្រូវការការអនុម័តពីគណៈអភិបាលជាមុនសិន។
- វគ្គសំណួរចម្លើយបន្តផ្ទាល់លើហ្វេសប៊ុក។ ជាមធ្យោបាយមួយគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍សម្រាប់មន្ត្រី និងក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុកដើម្បីធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពយ៉ាងទៀងទាត់អំពីថវិកា និងចម្លើយទៅនឹងសំណួររបស់ប្រជាពលរដ្ឋផ្ញើមកភ្លាមៗ។
- លើកទឹកចិត្តសាធារណជនឱ្យផ្តល់យោបល់ត្រលប់តាមអនឡាញ។ នេះជាជម្រើសងាយស្រួល និងឆាប់រហ័សដែលអាចធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋមានអារម្មណ៍ងាយស្រួលជាងការលើកជាសំណួររបស់ខ្លួនពេលមុខផ្ទាល់។

8.3. ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពសម្រាប់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក

ឱកាសបណ្តុះបណ្តាលបន្ថែមគឺមានសារៈសំខាន់ណាស់ ដើម្បីដោះស្រាយគម្លាតសមត្ថភាពដែលបានរកឃើញ។ ក្រុមប្រឹក្សា និងមន្ត្រីក្រុង ស្រុកបានទទួលស្គាល់ថាការបង្កើនជំនាញរបស់គាត់នឹងអាចកែលម្អលទ្ធផលការងាររបស់ខ្លួន។

<u>វគ្គផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានប្រចាំឆ្នាំ បន្ទាប់ពីមានការអនុម័តថវិកាប្រចាំឆ្នាំក្រុង ស្រុក</u>

ចំណេះដឹងរបស់មន្ត្រីក្រុង ស្រុកជារឿយៗមានតែទៅតាមផ្នែកជាក់លាក់នៃថវិកាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងភារកិច្ច និងតួនាទីរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ។ ការធានាថាម្នាក់ៗមានចំណេះដឹងទូទៅទូលំទូលាយលើថវិការបស់ក្រុង ស្រុកនឹងចូលរួមចំណែកខ្លាំងទៅលើប្រសិទ្ធភាពក្នុងការអនុវត្តកាន់តែប្រសើរ។ បន្ទាប់ពីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុអនុម័តថវិការួច មន្ត្រី និងក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុកទាំងអស់គួរទទួលព័ត៌មានអំពី៖ i)ចំនួនថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ii) ខ្ទង់ចំណូល និងចំណាយ (ជំពូក គណនី និងអនុគណនី) iii) គម្រោង និងផែនការសកម្មភាពប្រចាំឆ្នាំសម្រាប់ដែនសមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋបាលខ្លួន។

<u>ការបណ្តុះបណ្តាលថវិកាសម្រាប់ក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក</u>

- ពាក្យ និងទស្សនទានបច្ចេកទេសនៃថវិកាក្រុង ស្រុក
- ការគ្រប់គ្រង និងការអនុវត្តថវិកា

- ការរៀបចំថវិកា និងការដំណើរការអនុម័ត
- ការពិនិត្យពិច័យថវិកា

ការបណ្ដុះបណ្ដាលថវិកាសម្រាប់ប្រធានរដ្ឋបាល/ហិរញ្ញវត្ថុ និងមន្ត្រីហិរញ្ញវត្ថុ

- ពាក្យ និងទស្សនទានបច្ចេកទេសមានក្នុងថវិកាក្រុង ស្រុក
- ការរៀបចំសំណើថវិកា
- ការអនុវត្ត ការតាមដានថវិកា លទ្ធកម្ម រួមទាំងការទូទាត់ថវិកា
- ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុប្រើប្រាស់ដោយរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក

ការបណ្ដុះបណ្ដាលស្ដីពីក្របខណ្ឌបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ និងគោលនយោបាយ

នៅពេលដែលអាចបាន រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកចាំបាច់ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពអំពីការផ្លាស់ប្ដូរក្របខណ្ឌបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ និងគោលនយោបាយឱ្យបានត្រឹមត្រូវ រួមទាំងច្បាប់ និងសារាចរថ្មីៗ។

ការបណ្ដុះបណ្ដាលស្ដីពីឌីជីថល

ដូចបានលើកឡើងពីមុនមក ការលើកកម្ពស់ជំនាញឌីជីថលរបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍អនឡាញ ដើម្បីធ្វើឱ្យការប្រាស្រ័យទាក់ទងគ្នារវាងប្រជាពលរដ្ឋ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធកាន់តែប្រសើរឡើង។

- គ្រប់គ្រងក្រុម និងប៉ុស្ដិ៍តេឡេក្រាម
- ហ្វេសប៊ុក៖ ការបន្តផ្ទាល់ និងផ្សាយវីដេអូ ហ្វេសប៊ុកឆាត ឧបករណ៍ដើម្បីផលិតខ្លឹមសារថាមវន្ត និងទាក់ទាញ ជំរុញឱ្យគេស្គាល់ទំព័រហ្វេសប៊ុកក្រុង ស្រុក និងបង្កើនចំនួនអ្នកប្រើប្រាស់
- ការផលិតវីដេអូ
- សន្តិសុខឌីជីថល ដើម្បីធានាថាប្រព័ន្ធរដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក និងគណនីបណ្ដាញសង្គមមានសន្តិសុខ និងសុវត្ថិភាព
- ឯកជនភាពឌីជីថល ដើម្បីធានាថាព័ត៌មានរសើប និងសម្ងាត់ត្រូវបានការពារ។

ការបណ្ដុះបណ្ដាលបន្ថែម

- ជំនាញភាពជាអ្នកដឹកនាំ និងជំនាញត្រួតពិនិត្យសម្រាប់ក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ស្រុក

- វគ្គបណ្តុះបណ្តាលគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលសម្រាប់មន្ត្រីរដ្ឋបាល រួមទាំងការគ្រប់គ្រងលិខិតចេញចូល សេចក្តីបង្គាប់ចុះបេសកម្ម និងលិខិតចុះបញ្ជីការនានា។

នៅឯសិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់នៅភ្នំពេញ មានសំណូមពរដើម្បីពង្រឹងតួនាទីរបស់អង្គការសង្គមស៊ីវិលក្នុងនាមជាអ្នកផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលដល់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក ជាពិសេសអំពីនីតិវិធីលទ្ធកម្ម និងបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានវិទ្យា។ ក្រៅពីនេះ ក្រសួងថ្នាក់ជាតិ អាចស្នើសុំឱ្យអង្គការសង្គមស៊ីវិលផ្តល់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទិន្នន័យណាមួយជាក់លាក់ ក្នុងគោលបំណងរៀបចំប្រព័ន្ធទិន្នន័យនោះឱ្យមានលក្ខណៈស្តង់ដារតែមួយដូចគ្នា ព្រោះបច្ចុប្បន្នរកឃើញថា រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកកំពុងប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធទិន្នន័យច្រើនផ្សេងគ្នា ដូចជា កម្មវិធីអ៊ិសេល (Excel) និង កម្មវិធីឃ្វីកប៊ុក (Quickbook) ជាដើម។ នេះគឺជារឿងមួយដែលគួរស្វែងយល់ និងពិភាក្សាបន្ថែមជាមួយអង្គការសង្គមស៊ីវិលដែលពាក់ព័ន្ធ។

8.4. ទម្រង់គំរូថវិកាប្រចាំឆ្នាំក្រុង ស្រុកដែលងាយយល់

ប្រជាពលរដ្ឋ មន្ត្រីក្រុង ស្រុក ក្រុមប្រឹក្សា និងតំណាងមកពីអង្គការសង្គមស៊ីវិលតែងតែយល់ស្របគ្នាថា ទម្រង់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំបច្ចុប្បន្នដែលក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុកំពុងតែប្រើប្រាស់មានភាពស្មុគស្មាញ វែង និងពិបាកយល់ខ្លាំង។ ចេញពីគំនិត និងសំណូមពររបស់ពួកគាត់ រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឱ្យប្រើប្រាស់ទម្រង់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំដែលស្នើឡើងនៅក្នុងទម្រង់ទី ២ នៃឧបសម្ព័ន្ធទី ៦។

ទម្រង់ទី ១៖ ទម្រង់គំរូផ្លូវការប្រើប្រាស់ដោយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។ ឯកសារនេះបង្ហាញអំពីទម្រង់បច្ចុប្បន្នដែលក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុកំពុងប្រើ ដើម្បីជូនដំណឹងអំពីថវិកាប្រចាំឆ្នាំដល់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក។ ឯកសារនេះត្រូវបានគេផ្ញើជូននៅពេលដែលថវិកាជាតិទទួលបានការអនុម័តពីរដ្ឋសភាជាតិ ព្រឹទ្ធសភាជាតិ និងឡាយព្រះហស្ថលេខារួចដោយព្រះមហាក្សត្រ។ ដូចដែលបានឃើញ នេះជាទម្រង់ទូទៅ និងស្តង់ដារដែលរួមបញ្ចូលគ្រប់ខ្ទង់ចំណូលចំណាយទាំងអស់ (ជំពូក គណនី អនុគណនី) រួមទាំងខ្ទង់ដែលមិនចាំបាច់។ ជួរវែងៗ និងមិនមានសរសេរអ្វីសោះនោះអាចធ្វើឱ្យមានភាពភ័ន្តច្រឡំ និងពិបាកយល់។

ទម្រង់ទី ២៖ ទម្រង់គំរូដែលបានស្នើឡើងសម្រាប់រដ្ឋបាលស្រុក/ក្រុង។ រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុកអាចប្រើប្រាស់ទម្រង់ដែលបានកែសម្រួលរួច ដោយចាប់យកព័ត៌មានដែលពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗពីទម្រង់ថវិកាដែល

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុផ្ញើជូន ដើម្បីចែករំលែកអំពីថវិកាជាតិដែលបានអនុម័តរួច។ គំរូដែលបានស្នើឡើងនេះនឹងឆ្លុះបញ្ចាំងតែថវិកាចំណូលចំណាយណាមានព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងថវិកាគម្រោង (ជំពូកគណនី និងអនុគណនី) សម្រាប់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក។

ទម្រង់អក្សរប្រើប្រាស់នៅក្នុងទម្រង់គំរូមានភាពធំជាងទម្រង់បច្ចុប្បន្ន ដើម្បីឱ្យងាយស្រួលអាន។ ក្រៅពីនេះ មានក្រាហ្វិក ២៖ មួយសម្រាប់ចំណូល និងមួយទៀតសម្រាប់ចំណាយ ដើម្បីងាយមើលឃើញភ្លាមពីភាពផ្សេងគ្នានៃជំពូកនីមួយៗ។

9. ឧបសម្ព័ន្ធ

ឧបសម្ព័ន្ធទី១៖ ព័ត៌មានលម្អិតរបស់ឃុំ សង្កាត់ ដែលបានជ្រើសរើសក្នុងការធ្វើអង្កេតប្រជាពលរដ្ឋ

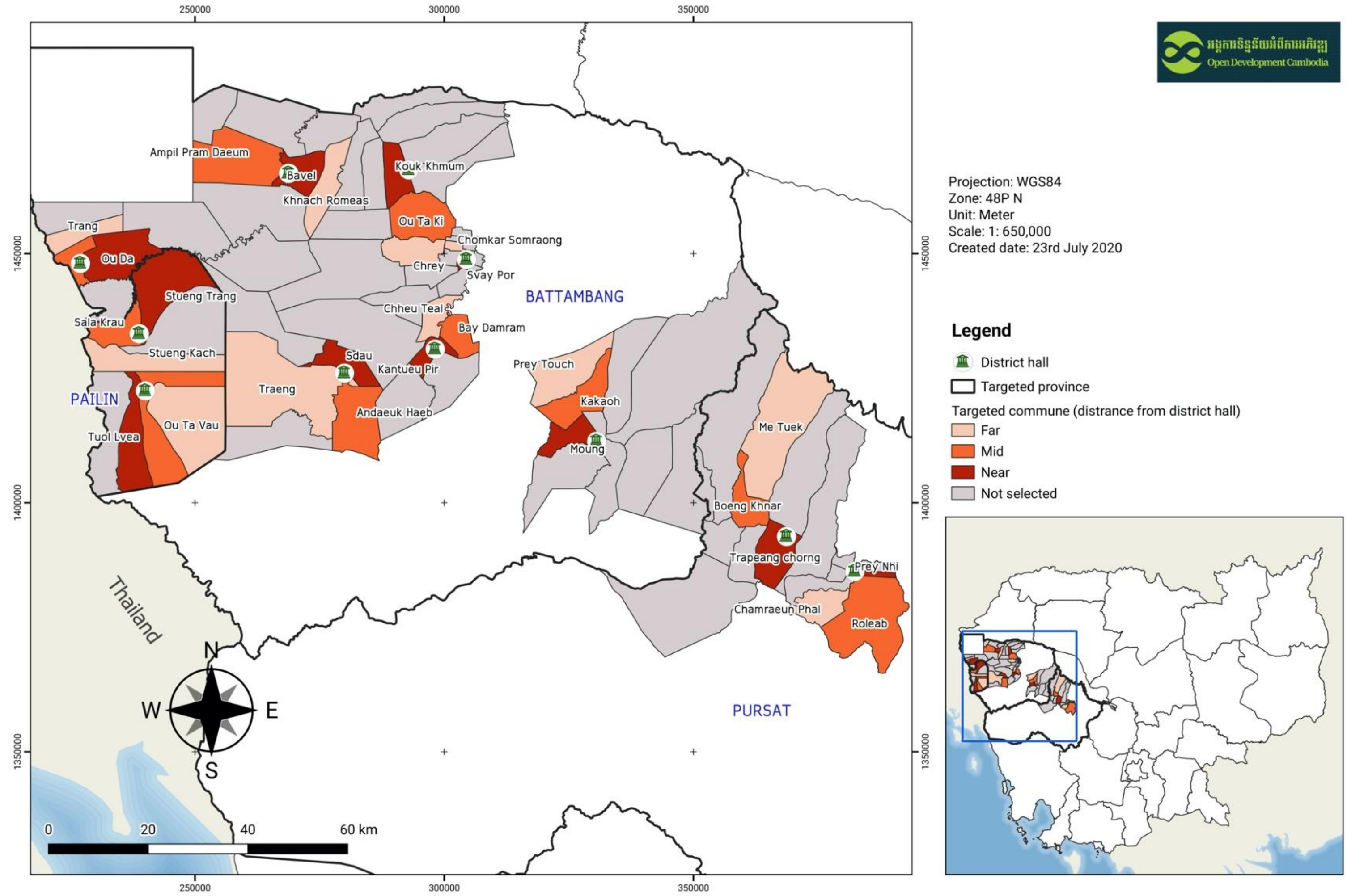

ឧបសម្ព័ន្ធទី២៖ ទម្រង់គំរូថវិកាដែលបានបង្ហាញដល់អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ ក្រុងកំពង់ចាម (មានភ្ជាប់ជូនឯកសារ PDF មកជាមួយ)

ឧបសម្ព័ន្ធទី៣៖ ការរចនាក្រាហ្វិកដែលបានស្នើឡើងបង្ហាញអំពីប្រភពចំណូល និងចំណាយសំខាន់ៗ ដែលយកឧទាហរណ៍ពីថវិកា ស្រុកអូរជ្រៅ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ

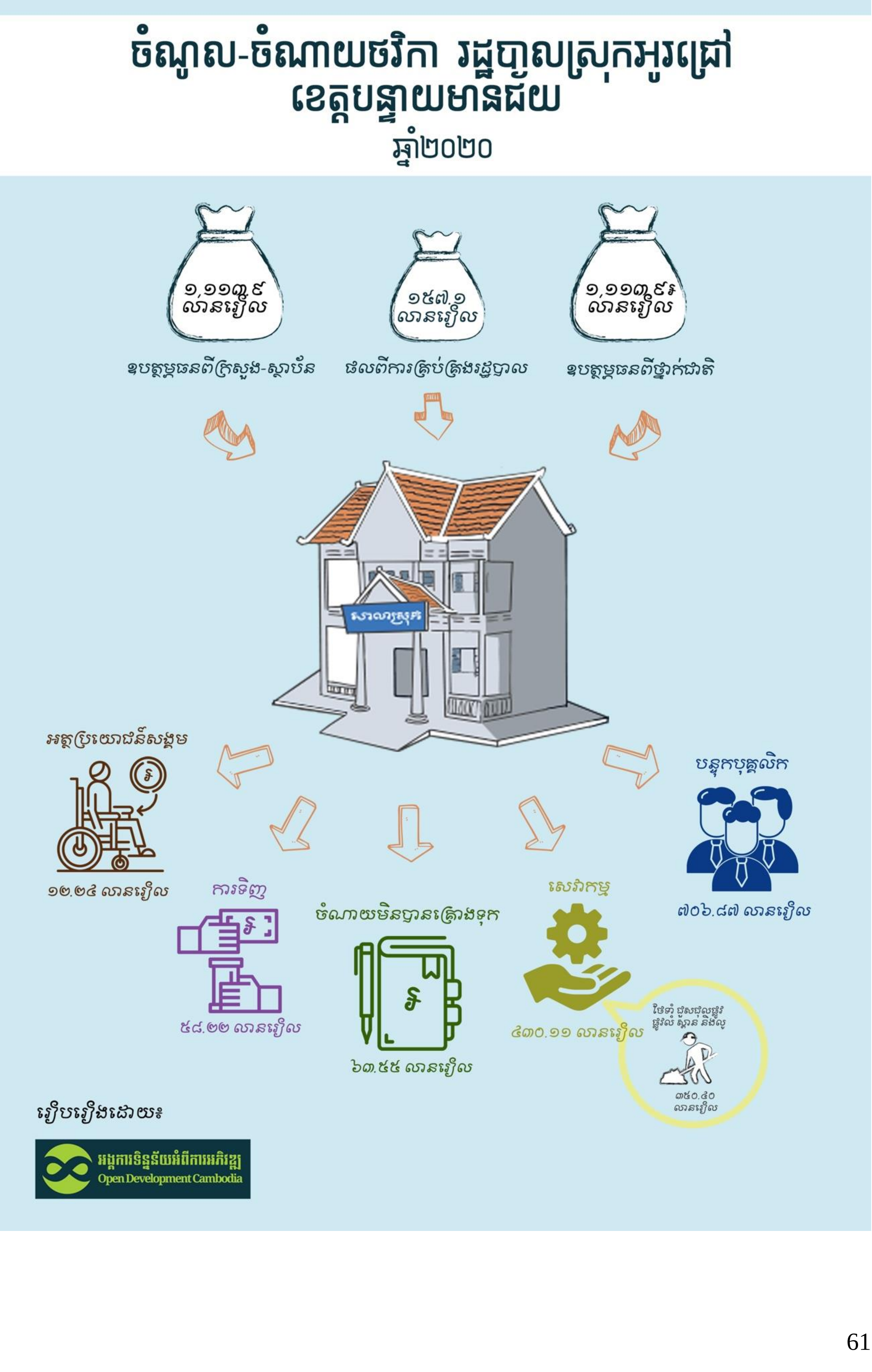

ឧបសម្ព័ន្ធទី៤៖ ឯកសារអប់រំផ្សព្វផ្សាយដែលបានបិទនៅលើក្តារព័ត៌មានសាធារណៈនៅការិយាល័យស្រុកមោងឫស្សី ដែលបានបង្ហាញអំពីជំហាននានាដែលប្រជាពលរដ្ឋត្រូវអនុវត្តក្នុងពេលទៅបោះឆ្នោត

គំរូសកម្មភាពក្នុងការិយាល័យបោះឆ្នោតជ្រើសរើសក្រុមប្រឹក្សារាជធានី
ក្រុមប្រឹក្សាខេត្ត ក្រុមប្រឹក្សាក្រុង ក្រុមប្រឹក្សាស្រុក ក្រុមប្រឹក្សាខណ្ឌ
ថ្ងៃអាទិត្យ ទី២៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៩
គ.ជ.ប
គំរូការិយាល័យចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត ឆ្នាំ២០១៩

ឧបសម្ព័ន្ធទី៥៖ ថវិកាស្រុកបាកាន ដែលផលិតដោយមានការគាំទ្របច្ចេកទេសពីវិទ្យាស្ថានតស៊ូមតិ និងគោលនយោបាយ (API)

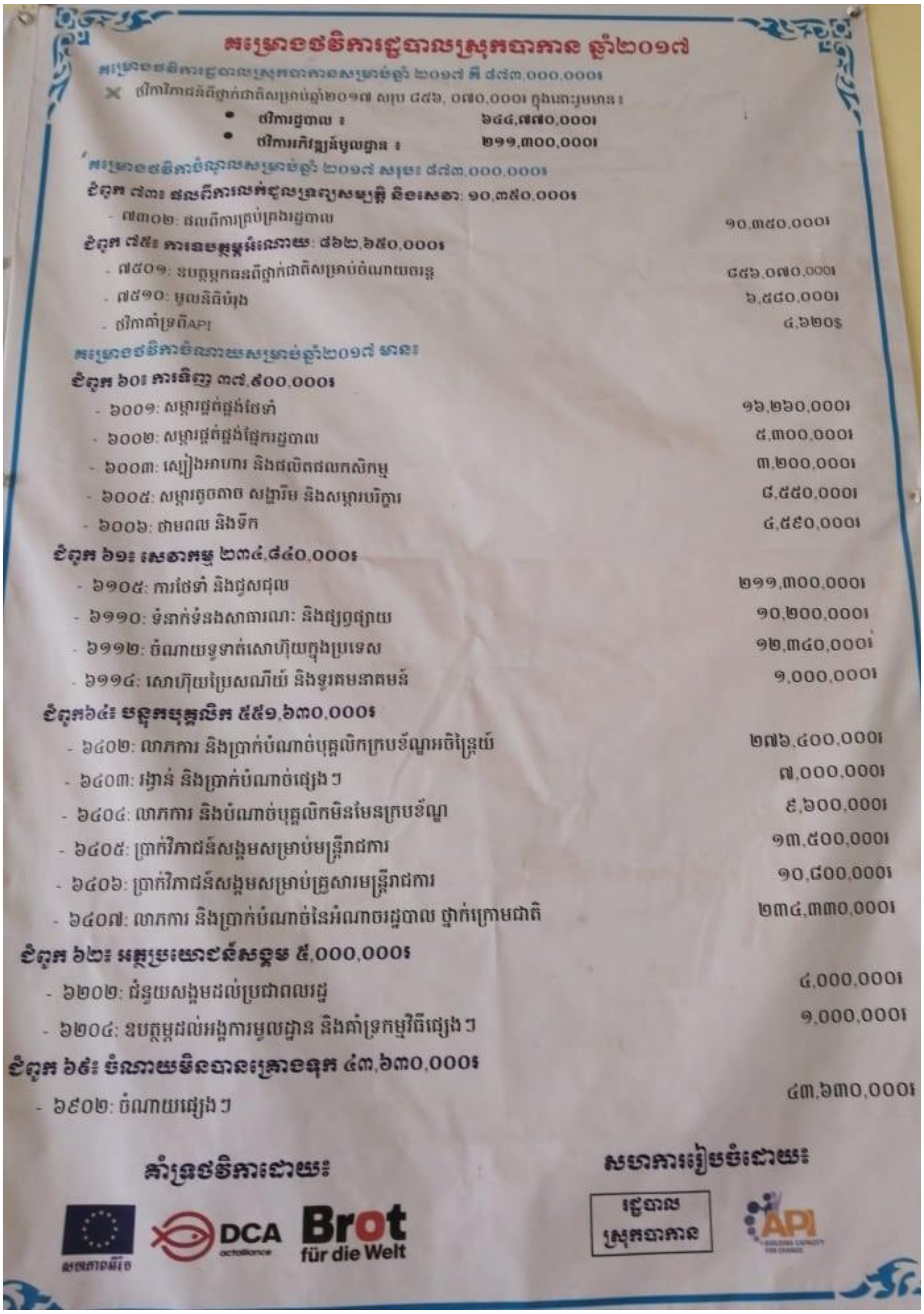

ឧបសម្ព័ន្ធទី៦៖ ទម្រង់គំរូដែលបានស្នើឡើងសម្រាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រុង ស្រុក (មានភ្ជាប់ជូនឯកសារក្នុង Excel)